

N:o 20 a.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 April 1874, kl. 7 e. m.

*Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens
Åttonde Hufvudtitel.*

(2:dra U. A.)

De förändringar, som i afseende å Åttonde Hufvudtiteln, Ecklesiastikdepartementet, förekommit, omförmälas här nedan i den ordning, hvaruti anslagen äro uti riksstaten uppförda.

Departementets expedition.

1:o. I öfverensstämmelse med ett den nådiga propositionen om statsverkets tillstånd och behof bilagdt protokoll öfver ecklesiastik-ärenden (bil. N:o 7 a sid. 1—5) samt med åberopande af Kongl. Maj:ts den 28 November och 19 December 1873 fattade beslut, angående förändrade anordningar inom statsdepartementens kansliexpeditioner (se bil. N:o 5 a), har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, under de genom samma nådiga beslut stadgade villkor och förbehåll, för genomförande af ny organisation och lönerreglering för *Ecklesiastik-departementets expedition*, höja det ordinarie anslaget till expeditionen från 54,750 kronor till 70,550 kronor eller med 15,800 kronor.

*Ang. ny stat
för Ecklesia-
stik-departe-
mentets
expedition.*

Den nya staten för departementets expedition skulle enligt Kongl. Maj:ts förslag blifva följande:

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 4 Saml. 1 Afd. 11 Häft.

en expeditiionschef, arvode	kronor	7,500: —
fyra byråchefer, lön à 6,000 kronor	„	24,000: —
fem kanslisekreterare, lön à 4,500 kronor	„	22,500: —
en registrator, lön	„	4,500: —
tre vaktmästare, 1 à 750 kronor och 2 à 650 kronor	„	2,050: —
till departementschefens förfogande för amanuenser, skrifbiträden och e. o. vaktbetjente m. m.	„	10,000: —
tillsammans	kronor	70,550: —

Med tillämpning af Riksdagens beslut angående Justitie-statsexpeditionen samt landt- och sjöförsvarets kansliexpeditioner skulle aflöningsstaten för nu ifrågakvarande expedition upptaga följande belopp:

en expeditiionschef, arvode	kronor	7,000: —
fyra byråchefer, lön à 5,500 kronor	„	22,000: —
fem kanslisekreterare, lön à 4,200 kronor	„	21,000: —
en registrator, lön	„	4,200: —
tre vaktmästare, 1 à 750 kronor och 2 à 650 kronor	„	2,050: —
till departementschefens förfogande för amanuenser, skrifbiträden och e. o. vaktbetjente m. m.	„	10,000: —
tillsammans	kronor	66,250: —

eller 11,500 kronor mera än expeditionens nuvarande aflöningsanslag. I likhet med hvad som iakttagits med de till nyssnämnda expeditioner beviljade anslagsförhöjningar, torde nämnda belopp böra för år 1875 å extra stat uppföras, hvarföre Utskottet hemställer,

att anslaget till Ecklesiasik-departementets expedition måtte för tillämpning under år 1875 af sistnämnda aflöningsstat höjas med 11,500 kronor, att på extra stat uppföras.

Riksarkivet.

Ang. lön för
en andre
amanuens vid
riksarkivet.

2:o. För anställande af ytterligare *en andre amanuens* vid riksarkivet har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på ordinarie stat uppföra ett lönebelopp lika stort med det, som utgår såsom lön till den nuvarande andre amanuensen, eller 1,000 kronor.

Med afseende på den ständiga tillökning af göromål, som för riksarkivet måste uppkomma dels på den administrativa afdelningen genom den fortgående starka ökning af handlingar, som dit inkomma, dels på den vetenskapliga afdelningen genom tillkomsten så väl af offentliga till riksarkivet öfverflyttade arkiv som äfven af enskilda donerade samlingar,

får Utskottet, under åberopande af hvad i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 5 och 6) blifvit tillstöd förberörda nådiga framställning anfördt, tillstyrka, att ny lön till en andre amanuens måtte anvisas med 1,000 kronor.

3:o. Till höjande af de *två* på riksarkivets stat uppförda *vaktmästare*-löner, den ena från 500 till 650 kronor och den andra från 600 till 750 kronor har Kongl. Maj:t äskat 300 kronor.

*Angående
löneförhöjning
för två vakt-
mästare vid
riksarkivet.*

Då Riksdagen nästlidet år medgifvit, att den aflöning i två lönegrader af 600 och 500 R:dr, som i allmänhet tillgodokom vaktmästarne vid statens centrala embetsverk, finge för de vid departementens expeditioner och en del öfriga verk anställde betjente, för hvilka sådant då sattes i fråga, höjas till 750 och 650 R:dr, tillstyrker Utskottet, att, med bifall till hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit, riksarkivets anslag må med 300 kronor förhöjas.

Kongl. biblioteket.

4:o. Då de vid *Kongl. biblioteket* anställde *två vaktmästares* löner icke uppginge till högre belopp än 600 och 500 kronor, har Kongl. Maj:t för beredande af tillgång till dessa löners höjande till 750 och 650 kronor af Riksdagen äskat en förökning i bibliotekets anslag med 300 kronor.

*Angående löne-
förhöjning för
två vaktmä-
stare vid
Kongl. biblio-
teket.*

Af enahanda anledning, som i nästföregående punkt finnes omnämd, tillstyrker Utskottet,

att till löneförbättring åt de vid Kongl. biblioteket anställde två vaktbetjente måtte anvisas tillhopa 300 kronor.

Nationalmuseum.

5:o. Sedan Riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts framställning derom, att det under anslaget till *akademien för de fria konsterna* uppförda reservationsanslag af 6,000 R:dr, som varit afsedt till inköp af svenska konstnärers arbeten, måtte varda förhöjdt till 9,000 R:dr och kunna af Kongl. Maj:t disponeras till inköp för statens räkning jemväl af norska och danska konstnärers arbeten, samt Kongl. Maj:t under den 13 December 1872 meddelat bestämmelser, enligt hvilka underdånigt förslag till inköp af omförmälda konstverk skall af en särskildt förordnad nämnd vid nationalmuseum upprättas, så har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att ifrågavarande

*Angående
öfverflyttning
af ett anslag.*

reservationsanslag må från akademiens för de fria konsterna stat öfverflyttas och uppföras under anslagen för nationalmuseum och de derstädes förvarade konstsamlingar. Utskottet tillstyrker,

att ofvannämnda på akademiens för de fria konsterna stat uppförda reservationsanslag af 9,000 R:dr måtte till nationalmusei stat öfverflyttas.

Angående
löneförbättring
åt den vid
nationalmuseum
anställda
betjening.

6:o. Enligt hvad af statsråds-protokollet inhemtas, hade intendenten vid *nationalmusei konstafdelning* i afgifvet underdånigt utlåtande bland annat framhållit önskvärdheten af ökad aflöning åt den vid museum anställda *betjening* och i sådant afseende föreslagit, att den s. k. *öfvereldaren*, hvilken tillika vore tillsyningsman vid alla inom byggnaden förekommande reparationer m. m., måtte erhålla en förhöjning af 250 R:dr i sitt till 500 R:dr, jemte bostad, i nu gällande stat upptagna arvode; att *portvakten*, hvilkens syssla borde skötas af en pålitlig, i främmande språk kunnig person, måtte bekomma en tillökning af 150 R:dr i sin nuvarande till 600 R:dr upptagna aflöning; att de två *eldarnes* arvoden måtte från 450 R:dr höjas till 500 R:dr för hvardera; att aflöningen 450 R:dr till *gårdsdrängen*, till hvilkens befattning ej blott hörde renhållningsarbeten i allmänhet inom museum, utan äfven budsändningar inom staden, måtte ökas med 250 R:dr; samt att anslaget 4,000 R:dr till *vaktmästare* vid konstafdelningen måtte höjas till 5,000 R:dr, på det att de fem vaktmästare, hvilka hade tjenstgöringsskyldighet alla dagar i veckan, kunde få sin aflöning bestämd till 650 R:dr hvardera, och de fyra, hvilkas tjenstgöring vore inskränkt till tre dagar i veckan, till 350 R:dr.

Då ifrågavarande betjenings nuvarande aflöning vore så ringa, att den onekligen tarfvade förbättring, och den af intendenten föreslagna icke vore högre, än att betjeningen derigenom sattes i någorlunda jemngod ställning med sina vederlikar inom andra verk, har Kongl. Maj:t, för beredande af medel till löneförbättringen, af Riksdagen äskat en förhöjning i anslaget till nationalmuseum af 1,750 kronor; och får Utskottet, på ofvan anförda skäl, tillstyrka,

att till löneförbättring åt den vid nationalmuseum anställda betjening måtte beviljas 1,750 kronor.

Universiteten.

Angående
inrättande af
nya och höjande
af gamla
docentstipendier.

7:o. Till inrättande af *sex* nya *docent-stipendier* å 1,000 kronor hvarterda vid *Upsala* universitet och till höjande af *tre* utaf de vid *Lunds* universitet redan befintliga *docent-stipendierna* till nyssnämnda be-

lopp har Kongl. Maj:t äskat för *universitetet i Upsala* 6,000 kronor och för *universitetet i Lund* 750 kronor, eller tillhopa 6,750 kronor.

Då docenternes antal, sedan nuvarande docentstipendier år 1851 inrättades, stigit vid det mest besökta af universiteten från 20 till 46; då desse akademiske lärare icke uppbära någon lön, och då svårigheten att vid de lockande utsigter, som det praktiska lifvet erbjuder, för vetenskapliga studier fästa utmärktare förmågor blifver allt större samt med afseende jemväl på de i senare tider stegrade lefnadskostnaderna får Utskottet, med åberopande af hvad i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 8—10) blifvit anfördt till stöd för berörda nådiga framställning, tillstyrka:

- a) att till inrättande af sex nya docentstipendier å 1,000 kronor vid universitetet i Upsala måtte beviljas 6,000 kronor; och
- b) att till höjande af tre docentstipendier vid universitetet i Lund från 750 till 1,000 kronor måtte anvisas 750 kronor.

8:o. Med anledning af en utaf föreståndaren för den *botaniska institutionen i Lund* i ämnet gjord framställning, hvilken blifvit af konsistorium derstädes äfvensom af kanslers-embetet tillstyrkt, har Kongl. Maj:t föreslagit, att årsanslaget till nämnda institution måtte ökas med 500 kronor.

Angående förhöjning af anslaget till botaniska institutionen i Lund.

Då, enligt hvad i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 10 och 11) är meddeladt, ifrågavarande anslag till följd af stegrade pris å dagsverken och stenköl de senare åren befunnits otillräckligt, tillstyrker Utskottet,

att anslaget till botaniska institutionen i Lund måtte med 500 kronor förhöjas.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

9:o. Efter det kanslern för Upsala universitet öfverlemnadt och till nådigt bifall förordadt en af lärare-kollegium vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet gjord underdånig anhållan om förhöjning med 2,849 kronor af det till institutet för *samlingsarnes förökande och vård samt till materiella behof* utgående ordinarie anslag, stort 7,151 R:dr, så att det samman från och med år 1875 komme att uppgå till 10,000 kronor, har Kongl. Maj:t föreslagit, att ifrågavarande anslag måtte med 2,849 kronor förhöjas.

Angående förhöjning af Karolinska mediko-kirurgiska institutets anslag.

Hänvisande till den utredning, som blifvit i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 11 och 12) meddelad rörande behovet af den äskade anslagsförhöjningen, hvilken fördelad på följande titlar uppgår:

för ved och cokes, transport, sågning och huggning	till 1,600 kronor.
„ inköp af böcker och deras bindning	„ 200 „
„ glas, instrumenter, konserveringsvätskor m. m.	„ 500 „
„ värmeapparaters skötsel	„ 100 „
„ diverse materiella behov	„ 449 „

eller sammanlagdt till 2,849 kronor,

tillstyrker Utskottet,

att, med bifall till förevarande nådiga framställning, Karolinska institutets anslag måtte med 2,849 kronor förhöjas.

Angående löneförbättring åt vaktbetjeningen vid Karolinska medikokirurgiska institutet.

10:o. Till löneförbättring åt vaktbetjeningen vid Karolinska medikokirurgiska institutet har Kongl. Maj:t äskat 450 kronor.

Vid nämnda institut äro för närvarande anställda tre vaktbetjente, hvilka i lön åtnjuta, en 600 R:dr och de två öfriga 500 R:dr. Då det torde finnas billigt, att dem beredes motsvarande löneförhöjning, som blifvit tillstyrkt för vaktbetjeningen vid riksarkivet och Kongl. biblioteket, hemställer Utskottet,

att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade anslag, 450 kronor, måtte af Riksdagen beviljas.

Elementarläroverken.

Angående anslag för lärares vid elementarläroverken uppflyttning i högre lönegrad.

11:o. För lärares vid elementarläroverken uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder har Kongl. Maj:t äskat 89,000 kronor, att å ordinarie stat uppföras.

Med afseende å de i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 14—16) meddelade upplysningar rörande tillgångarne å anslaget till elementarläroverken torde den äskade förhöjningen i detta anslag vara för ändamålet behöflig, hvarför Utskottet tillstyrker,

att för lärares vid elementarläroverken uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder måtte anvisas 89,000 kronor.

Angående förhöjning af aflönen för vissa öfningslärare.

12:o. Till löneförbättring åt vissa öfningslärare vid elementarläroverken enligt Riksdagens år 1873 fattade beslut har Kongl. Maj:t äskat en förhöjning af anslaget till elementarläroverken med 18,250 kronor.

Då, enligt hvad i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 16—17) är meddeladt, tillgångarne å anslaget till elementarläroverken icke lära lemna öfverskott till bestridande af den utaf förra Riksdagen (se underdåniga skrifvelsen N:o 84) medgifna löneförbättring, tillstyrker Utskottet, att ofvanberörda, af Kongl. Maj:t äskade anslagsförhöjning, 18,250 kronor, måtte af Riksdagen beviljas.

13:o. Såsom löneförbättring åt lärare vid statens elementarläroverk har Kongl. Maj:t äskat uppförande å ordinarie stat af 381,700 kronor, att utgå enligt följande grunder:

att löneförmånerna för *rektorer, lektorer, adjunkter och kolleger* vid samtliga *högre* äfvensom *fem- och treklassiga* elementarläroverk ökas med 500 R:dr för hvar och en af nuvarande lönegrader, med oförändrade bestämmelser rörande ej mindre lönegradernas antal än ock villkoren för öfvergång från lägre till högre grad;

Angående löneförbättring åt lärarne vid statens elementarläroverk.

att lönegraderna för *gymnastiklärare* vid de *högre* elementarläroverken blifva 1,000 R:dr, 1,250 R:dr och 1,500 R:dr, med uppflyttningsrätt från lägre till närmast högre grad efter fem års väl vitsordad tjänstgöring; börande vid tillämpning häraf å nu varande gymnastiklärare, den, som i sådan egenskap haft ordinarie anställning vid högre elementarläroverk i fem år, räknade från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket han såsom sådan blifvit förordnad, samt derunder ådagalagt nit och skicklighet, ega rätt till andra lönegraden med 1,250 R:dr och efter 10 års tjänstgöring, beräknad på samma sätt och lika vitsordad, till tredje lönegraden med 1,500 R:dr;

att arvodet för *gymnastiklärare* vid *femklassiga* läroverk höjes med 100 R:dr;

att *lärare i musik och teckning* vid de *högre* elementarläroverken erhålla ett lönetillägg af 250 R:dr till hvar och en af nu varande lönegrader med i öfrigt oförändrade bestämmelser; samt

att, så länge undervisningen vid de *tvåklassiga* elementarläroverken fortgår, derstädes å ordinarie stat anställde och tjänstgörande lärare må åtnjuta löneförbättring på det sätt, att *rektorer* och *kolleger* erhålla 500 R:dr lönetillägg å hvarje lönegrad, i likhet med hvad för öfriga läroverk är föreslaget, samt *lärare i musik* en tillökning af 100 R:dr.

Redan nästlidet års Riksdag erkände i underdänig skrifvelse af den 24 Maj 1873 behovet af en fast löneförbättring för ifrågavarande lärare, och Utskottet har ej heller tvekat att tillstyrka anvisande af det utaf Kongl. Maj:t äskade anslagsbeloppet; men härvid har Utskottet ansett sig böra påkalla Riksdagens uppmärksamhet för en fråga, som för

åstadkommande af enkelhet och reda i denna gren af förvaltningen är af ej ringa vikt. Denna fråga rör de i anslaget för Elementarläroverken ingående ersättningar för indragna ränte- och tionde anslag. Från äldre tider voro för elementarlärarne likasom för tjänstemännen i allmänhet lönerna uppförda i indelt ränta och indelt tionde, och under det spanmåls aflöningen för civile tjänstemän småningom afskaffats, har den för nämnde lärare fortfarande blifvit bibehållen. Genom Kongl. förordningen den 23 Juli 1869 äro visserligen de åt elementarläroverken anvisade räntor och tiondeanslag indragna till statsverket och utgöras af de skattskyldige enligt det i samma nådiga förordning stadgade omsättningspris; men deremot skall ersättning för nämnda räntor och tiondeanslag af statsverket till löntagaren eller, om en lön är vakant eller eljest odisponerad, till anslaget för Elementarläroverken gäldas efter årligt medelmarkegångspris för den ort, derifrån ränta eller tionde utgått, med tillägg för lärarne af särskild ersättning för mistad rätt till forsellön. Otvifvelaktigt har vid den tid, då aflöningen i sin helhet eller åtminstone till större delen utgick i spanmål, detta aflöningsätt varit för löntagarne fördelaktigt, enär värdet af densamma stigit i samma mån som lefnadskostnaderna i allmänhet ökats. Då emellertid alla anslag, som på senare tider beviljats för elementarläroverken, uppförts i penningar, utgör numera den del af aflöningen vid dessa läroverk, som efter spanmålsberäkning utgår, endast en ringa del af aflöningsanslagets slutsumma. I händelse af bifall till Kongl. Maj:ts nu framställda förslag om förhöjning af elementarläroverksanslaget, kommer detsamma att uppgå till 2,285,142 kronor 56 öre, under det de förslagsvis beräknade ersättningarna för indragna räntor och tiondeanslag endast uppgå till 217,296 kronor 12 öre eller icke ens en tiondedel af hela aflöningsanslaget. Nämnda belopp är, på sätt bilagde tabell Litt. D. närmare utvisar, fördeladt på 240 särskilda löner och endast uti 11 af dessa öfverstiger spanmålskvantiteten 1,000 kubikfot. Största beloppet af spanmål, som i någon lön ingår, utgör 1,147 kubikfot 3 kannor. Det torde således kunna antagas, att, om frånträdandet af indelt lön uppställes såsom villkor för tillträdet af den nu ifrågasatta löneförhöjningen, samtliga de lärare, som nu äro till sådan lön berättigade, skola finna med sin fördel mest öfverensstämmande att denna sin rätt frånträda; och Utskottet har derföre ansett detta tillfälle till genomförande af en ingalunda oviktig förenkling i förvaltningen ej böra lemnas obegagnadt, helst den förbättring i aflöningen, som hittills genom det indelta aflöningsättet kommit åtskillige elementarlärare till del, ingalunda varit betingad af lärareplatsernas större vikt, utan endast berott på den

tillfälliga

tillfälliga omständigheten, att aflöning för dessa befattningar varit redan under äldre tider uppförd.

På grund af hvad sålunda förekommit, hemställer Utskottet,

- a) att till löneförbättring åt lärarne vid statens elementarläroverk i enlighet med ofvan omförmälda, af Kongl. Maj:t föreslagna grunder, ett belopp af 381,700 kronor må på ordinarie stat uppföras, dock att lärare, som enligt hittills gällande stat är berättigad till ersättning för indelt lön, icke må tillträda den enligt nämnda grunder för honom beräknade löneförhöjning, med mindre han sin rätt till nämnda ersättning frånträder; och
- b) att Riksdagen må vid anmälan af förenämnda beslut i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes till nästkommande Riksdag göra framställning om uppförande å elementarläroverkens stat af ett bestämdt anslagsbelopp i stället för de nuvarande förslagsvis beräknade ersättningarna för indelta ränte- och tiondeanslag, i den mån dessa anslag icke vidare äro på särskilde lärare eller eljest disponerade.

14:o. Sedan antalet af ordinarie lärare vid elementarläroverken befunnits otillräckligt för att uppehålla undervisningen enligt gällande föreskrifter, beviljades vid riksdagarne 1862—1863 och 1865—1866 till *arvoden åt extra lärare* tillsammans 44,000 R:dr, vid hvilket belopp detta anslag ännu qvarstår. Då utgifterna till dylika arvoden beräknats komma att öfverstiga det närvarande anslaget med omkring 16,000 R:dr, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till förhöjning af förenämnda anslag anvisa ett belopp af 16,000 kronor, hvarigenom alltså detsamma komme att uppgå till 60,000 kronor. Utskottet tillstyrker,

Angående förhöjning af anslaget till arvoden åt extra lärare.

att anslaget till arvoden åt extra lärare måtte med 16,000 kronor förhöjas.

15:o. Enligt gällande föreskrifter uppbära de lärare, hvilka såsom vikarierande lektorer, adjunkter eller kolleger tjenstgöra vid de offentliga läroverken och helt och hållet eller till en del af statsmedel aflönas, i årligt arvode 750 eller 1,000 R:dr, efter deras olika kvalifikationer, och vikarierande öfningslärare åtnjuta i allmänhet ett arvodesbelopp lika med den för tjensten å stat uppförda normallön. För bestridande af

Vikarierande lärare vid elementarläroverken m. m.

dessa arvodeskostnader skall i de fall, då lönen uppbäres af ordinarie tjensteinnehafvare, denne, då han i följd af sjukdom åtnjuter tjenstledighet, till vikarien afstå en fjerdedel af samma lön, och hvad som brister i förutnämnda arvodesbelopp tillskjutes af statsmedel, för hvilket ändamål finnes att tillgå ett å riksstaten för elementarläroverken uppfördt *anslag till vikarier och oförutsedda behof*, stort 30,000 R:dr. Sedan Statskontoret anmält, att nämnda anslag under flera år varit otillräckligt för behovet, till hvars fyllande elementarläroverkens besparingar blifvit tagna i anspråk, har Kongl. Maj:t, då besparingarne numera ej kunde beräknas lemna tillgång till bestridande af kostnaden för dessa utgifter, hvilka ej heller kunde antagas blifva förminskade, helst antalet af vikarier, berättigade till det högre arvodet, torde komma att alltmera ökas, nu gjort nådig framställning till Riksdagen om förhöjning i oförmälda anslag med ett belopp af 10,000 R:dr; tillstyrkande Utskottet,

att anslaget till vikarierande lärare måtte med 10,000 kronor förhöjas.

*Ersättning för
inkomsterna af
ett indraget
prebende-
pastorat.*

16:o. Sedan *Göteneds prebendepastorat*, hvilket tillhört en lektorsbeställning vid Skara högre elementarläroverk, från och med slutet af år 1872 upphört att vara prebende för lärare vid nämnda läroverk, har Kongl. Maj:t, i likhet med hvad vid likartade förhållanden förut egt rum, föreslagit Riksdagen, att *ersättning* för den i vederbörande lärares lön tillförene inberäknade behållna årliga inkomst af nämnda prebende nu måtte å läroverkets stat uppföras samt det i riksstaten upptagna reservationsanslag till elementarläroverken för sådant ändamål höjas med 1,045 R:dr. Utskottet hemställer,

att för ofvan berörda ändamål måtte beviljas 1,045 kronor.

*Angående ny
anordning af
elementarläro-
verken m m.*

17:o. Beträffande Kongl. Maj:ts nådiga framställningar om anslag dels för tillämpning i vissa delar af en ny anordning af elementarläroverken, dels till inrättande af en pedagogisk undervisningsanstalt för elementarlärare, dels till understöd åt elementarskolor för flickor äfvensom angående ett inom Andra Kammaren väckt förslag om understödjande af enskilda elementarläroverk, kommer Utskottet att framdeles afgifva yttranden; hvilket Utskottet

här endast skolat anmäla.

Seminarium för bildande af lärarinnor.

18:o. Sedan Riksdagen, jemlikt underdånig skrifvelse den 17 Maj 1871, medgifvit de vid seminarium för bildande af lärarinnor å ordinarie stat anställde fem lektorer och en adjunkt rätt till *tjensteårsberäkning och uppflyttning i högre lönegrad* enligt samma grunder, som gälla för lärare vid elementarläroverken, äfvensom att af besparingarne å reservationsanslaget till elementarläroverken finge användas hvad för omförmälda ändamål erfordrades utöfver det belopp, som kunde af ifrågavarande läroanstalts egna medel utgå, har, med afseende å det skick, hvari omförmälda besparingar befunne sig, samt då det syntes vara billigt, att normalskolans inkomster finge för samma skolas direkta gagn och utveckling användas, utan att tagas i anspråk för fyllande af seminariets behof, Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnaderna för lärarnes vid seminariet för bildande af lärarinnor uppflyttning i högre lönegrad, enligt gällande grunder, anvisa det härför erforderliga belopp, enligt beräkning utgörande 4,000 R:dr, att å ordinarie stat uppföras. Utskottet tillstyrker,

Lärarnes vid seminarium för bildande af lärarinnor uppflyttning i högre lönegrad

att för ifrågavarande lärarnes uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder måtte anvisas 4,000 kronor.

19:o. Såsom *lönetyllägg* dels för de vid seminarium för bildande af lärarinnor anställde *fem lektorer och en adjunkt* med 500 R:dr i hvarje lönegrad, i öfverensstämmelse med hvad i fråga om lärare vid elementarläroverken blifvit föreslaget, dels för *fyra lärarinnor* likaledes med 500 R:dr åt hvardera, har Kongl. Maj:t äskat 5,000 kronor att å läroverkets ordinarie stat uppföras.

Angående lönetyllägg åt lärare vid seminarium för bildande af lärarinnor.

Då de skäl, som tala för behofvet af förbättrad aflöning för lärarne vid elementarläroverken, ega giltighet jemväl för ifrågavarande lärarepersonal, får Utskottet, i öfverensstämmelse med hvad i punkten N:o 13 här ofvan blifvit föreslaget, tillstyrka,

att för ofvan berörda ändamål måtte anvisas 5,000 kronor.

Pedagogierna.

20:o. Enligt hvad i statsråds-protokollet är meddeladt, finnas under namn af *pedagogier* för närvarande upptagna åtskilliga läroverk, af hvilka endast tjugu ansetts meddela undervisning utöfver folkskolans

Angående förhöjning af antalet till pedagogier och folkskolor.

ståndpunkt. Af dessa tjugu äro *tio tvåklassiga* och *tio enklassiga*. De förra äro med afseende på lärarnes antal, kompetensvilkor och aflöning likställda med tvåklassiga elementarläroverk; vid de senare finnes blott en lärare vid hvarje, aflönad med 1,000 R:dr och utan rätt till löneavancement. Dessa en- och tvåklassiga pedagogier äro icke i afseende på undervisningsämnen bundna vid de för elementarläroverken gällande bestämmelser, men vanligen bedrifves undervisningen der i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den för det nedersta stadiet af elementarläroverken gällande undervisningsplan.

Ehuru en i viss mån förändrad anordning af de två- och enklassiga pedagogierna otvifvelaktigt vore af nöden, på det de med sina ringa lärarekrafter skulle kunna i sin ort göra samhället det gagn, som af dem rimligtvis må förväntas, har Kongl. Maj:t likväl ansett frågan om förbättring af der anställda lärares lönevilkor icke i afvaktan på en sådan förändring böra uppskjutas, helst den för dessa läroanstalters lärare kunde anses lika behöflig som för elementarläroverkens; och då de tvåklassiga pedagogierna hittills varit att anse lika med tvåklassiga elementarläroverk, samt för lärarne vid de enklassiga pedagogierna ett lönetillägg af 500 R:dr utan löneavancement synts vara en efter den ställning de nu intoge lämpad löneförbättring, har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att tills vidare och intill dess annorlunda kunde vardas beslutadt, de tvåklassiga pedagogiernas lärare måtte tillerkännas samma löneförbättring, som blifvit för lärare vid tvåklassiga elementarläroverk föreslagen, och lärarne vid de enklassiga pedagogierna erhålla ett lönetillägg af 500 R:dr till deras nuvarande lönevilkor, samt att för denna lönetillökning erforderliga 16,000 kronor måtte tilläggas det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda anslag till *pedagogier och folkskolor* för att *tills vidare* för nämnda ändamål användas.

Uti anslaget till pedagogier och folkskolor ingå ersättningar för indragna räntor och tiondeanslag till ett sammanräknadt belopp af 12,209 R:dr 8 öre. De andelar deraf, som uti här ifrågakörande lärares löner inbegripas, finnas å bilagde tabell Litt. E. specificerade; Och får, under åberopande af hvad i punkten 13 härofvän är vordet anfördt, Utskottet hemställa,

- a) att, med bifall till Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning, anslaget till pedagogier och folkskolor må med 16,000 kronor förhöjas, dock att lärare, som enligt hittills gällande stat är berättigad till ersättning för indelt lön icke må tillträda den nu för honom afsedda löneförhöjning, med mindre han sin rätt till nämnda ersättning frånträder; och

- b) att Riksdagen må vid anmälan af förenämnda beslut i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes till nästkommande Riksdag göra framställning om uppförande under anslaget till pedagogier och folkskolor af ett bestämdt anslagsbelopp i stället för de nuvarande förslagsvis beräknade ersättningarne för indelta ränte- och tiondeanslag, i den mån dessa anslag icke vidare äro på särskilde lärare eller eljest disponerade.

Folkundervisningen.

21:o. Då genom Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut de vid *folkskolelärareseminarierna* anställde *rektorer* och *adjunkter* tillförsäkrats rätt att, i likhet med lärarne vid elementarläroverken, för hvart femte tjänsteår intill viss gräns erhålla förhöjning i lönen med 500 R:dr samt, enligt en inom Ecklesiastik-departementet uppgjord beräkning, för vederbörande lärares *uppflyttning* i den lönegrad, hvartill de voro berättigade, från och med år 1875 erfordrades ett belopp af 2,500 kronor, har Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget för dessa läroverk, hvilket icke lemnade tillgång till bestridande af nämnda ökade utgift, måtte förhöjas med 2,500 kronor. Utskottet tillstyrker,

Angående lärares vid folkskolelärareseminarierna uppflyttning i högre lönegrad.

att, till lärares vid seminarierna uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder, den äskade anslagstillökningen 2,500 kronor måtte af Riksdagen beviljas.

22:o. Då *lärarne vid folkskolelärareseminarierna* i afseende på löneförmåner äro likställda med elementarläroverkslärare, har den löneförhöjning, som till följd af de närvarande tidsförhållandena för de förstnämnde funnits nödvändig, ansetts äfven böra på enahanda sätt beräknas som för de senare, och sålunda för hvarje af förenämnde lärare bestämmas till 500 R:dr om året.

Angående löneförbättring åt lärare vid folkskolelärareseminarierna.

För lärare i musik och sång vid seminarierna är aflöningen bestämd till 600 R:dr och för hvarje af lärarne i teckning samt i gymnastik och vapenöfning till 400 R:dr. För desse lärare har Kongl. Maj:t, med afseende på den dem åliggande undervisningsskyldighet, funnit en förhöjning med 150 R:dr för den förstnämnde och 100 R:dr för hvardera af de båda sistnämnde behöflig. Hvad slutligen angår läraren i trädgårdsskötsel, som vid de seminarier, der undervisningen i detta läroämne

blifvit fullständigt ordnad, åtnjuter ett årligt arvode af 900 R:dr, men vid de öfriga seminarierna endast 150 à 350 R:dr, har Kongl. Maj:t ansett löneförhöjningen lämpligast kunna bestämmas så, att hvarje af dessa lärare undfinge ett tillskott af 100 R:dr till den lön, som de för närvarande åtnjuta.

Enligt denna beräkning skulle till förhöjning i lärares vid de nu befintliga seminarierna löner erfordras ett sammanlagdt belopp af 24,050 R:dr; och har Kongl. Maj:t i öfverensstämmelse härmed af Riksdagen äskat, att anslaget till folkskolelärareseminarierna i riket måtte med detta belopp ökas.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning, måtte å ordinarie stat bevilja 24,050 kronor till löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna.

Angående
inrättande af
två nya semi-
narier för
qvinliga elever
m. m.

23:o. För inrättandet af *två nya seminarier för qvinliga elever* och med dessa seminarier förenade *afdelningar till småskolelärarinnors bildande* har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte bevilja en tillökning i anslaget till folkskolelärareseminarierna i riket af 32,600 kronor och en tillökning i anslaget till stipendier åt seminarieelever af 10,000 kronor.

I sammanhang med denna nådiga framställning har till behandling förevarit tvänne inom Andra Kammaren af Herrar *Ivar Månsson* och *E. Thomasson* väckta, till Stats-Utskottet remitterade motioner (N:is 4 och 41), deruti, beträffande det ena af de utaf Kongl. Maj:t föreslagna nya seminarierna, yrkats af den förre motionären, att det skulle anordnas i staden Landskrona, och af den senare att det skulle förläggas till staden Lund.

Sedan Kongl. Maj:t genom nådigt bref af den 21 Oktober 1859 förordnat, att vid seminarium i Skara samt vid de sedermera indragna seminarierna i Strengnäs och Kalmar från och med höstterminen 1860 endast qvinliga elever skulle mottagas, blef under sistnämnda år tillfälle första gången beredt för qvinliga elever att för utbildning till lärarinnebefattningar erhålla undervisning vid offentliga läroanstalter.

Angående de qvinliga seminarieeleverna är i statsråds-protokollet meddeladt, att deras antal, som redan höstterminen 1865 ökats till 149, i medeltal under hvarje af de följande fem åren utgjort 172 och under de senast förflutna tre åren 198. För närvarande uppginge antalet till 210, af hvilka 127 vore intagna vid seminarium i Stockholm och 83 vid seminarium i Skara.

Fullständig afgangsexamen hade aflagts under år 1865 af 18 qvinliga elever, under hvarje af de följande fem åren i medeltal af 40, och under de senast förflutna tre åren af 58. Vid sist hållna afgangspröfning hade 64 utexaminerats.

De utexaminerade lärarinnorna hade vanligen genast efter examens afläggande vunnit anställning, och under de senare åren hade antalet af dem, som från seminarierna utgått, ej varit tillräckligt för bestridande af alla lediga lärarinnebefattningar.

I hvad mån undervisningen i folkskolor och småskolor under de senare åren blifvit bestridd af lärarinnor kunde synas af följande uppgifter. Vid 1865 års slut voro i folkskolorna anställda 270 och i småskolorna 1,169 lärarinnor; vid 1868 års slut i folkskolorna 408 och i småskolorna 1,707; och vid 1871 års slut i folkskolorna 564 och i småskolorna 2,212 lärarinnor.

Då antalet lärarinnor sålunda under de senare åren betydligt ökats, och erfarenheten äfven allt mer ådagalagt, att undervisningen ej blott vid småskolorna utan äfven vid folkskolorna med framgång uppehålls af lärarinnor, har Utskottet funnit det vara af vigt att ökade tillfällen beredas för kvinnors utbildning till lärarinnekallet, om behovet af lärarinnor skall kunna fyllas.

Enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle tvänne nya seminarier upprättas, det ena i sydligare och det andra i nordligare delen af riket. I detta afseende är i statsråds-protokollet anfördt, hurusom de nuvarande seminarierna för qvinliga elever vore så belägna, att företrädesvis elever från landets mellersta delar deraf kunda draga fördel. Deremot funnos icke några sådana bildningsanstalter hvarken i den sydliga eller nordliga delen af riket. I den sydliga delen, der folkskolornas antal vore störst, vore visserligen ett större tillopp af elever att motse, men då i den nordliga de långa afstånden och sämre kommunikationsmedel förhindrade många, som ville egnas åt lärarinnekallet, att besöka seminarier på aflägsna orter, syntes behovet af en dylik läroanstalt äfven i denna del af landet vara kämbart.

Att, på sätt bemålde motionärer föreslagit, Riksdagen nu skulle bestämma till hvilken stad i södra Sverige det ena af de nya seminarierna skulle förläggas, har Utskottet ansett mindre lämpligt, då Kongl. Maj:t bäst torde vara i tillfälle att efter föregången utredning bedöma, hvilka orter företrädesvis må egnas sig för anläggning af de ifrågavarande undervisningsanstalterna.

Beträffande kostnaderna för ett fullständigt ordnad folksskolelärarinneseminarium är i statsråds-protokollet meddeladt, att dessa årligen

uppgå för lärares aflöning enligt nu gällande lönestat, lokal, ved och öfriga utgifter tillsammans till 11,900 kronor, men under förutsättning att den af Kongl. Maj:t äskade löneförbättring åt lärarne varder beviljad till 14,350 kronor, hvarjemte till understöd åt eleverna vid hvarje seminarium i medeltal årligen utginge 5,000 kronor. Vid de nuvarande seminarierna vore dessutom anordnade särskilda afdelningar för bildande af småskolelärarinnor, för hvilka afdelningar kostnaderna innevarande år tillsammans utgjorde 3,900 kronor. Att dylika afdelningar äfven upprättades vid de nya seminarierna vore af största vikt för att kunna åtminstone i någon mån afhjelpa behovet af bildningsanstalter för småskolelärarinnor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

- a) att för inrättandet af två nya seminarier för qvinliga elever och med dessa seminarier förenade afdelningar till småskolelärarinnors bildande måtte beviljas en tillökning i anslaget till folkskolelärareseminarierna i riket af 32,600 kronor och en tillökning i anslaget till stipendier åt seminarieelever af 10,000 kronor;
- b) att Herrar Ivar Månssons och E. Thomassons förenämnda motioner icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Angående
förhöjning af
anslaget till
arvoden och
reskostnads-
ersättning åt
folkskole-
inspektörer.

24:o. Under rubrik »folkundervisningen» är i riksstaten uppfördt ett särskildt anslag å 52,000 kronor till *arvoden och reskostnadsersättning åt folkskoleinspektörer*. Med afseende ej mindre derpå, att dessa rese- och traktamentsersättningar ständigt växte utan äfven och förnämligast på det att, då tillfälle dertill funnes, inspektörer måtte kunna tillsättas, som odeladt egnade sig åt detta maktpåliggande kall, har Herr *F. F. Carlson* uti en inom Första Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 9) föreslagit, att nämnda anslagsbelopp måtte ökas till 65,000 kronor.

Om inspektörer tillsättas, som uteslutande egna sina krafter åt detta kall, uppstå otvifvelaktigt större kostnader för inspektionen, än om samma uppdrag delas på flere, som derjemte bestrida andra tjänster. Fördelarne deraf, att för ändamålet och dess fordringar särskildt bildade personer åt denna verksamhet odeladt egna sin tid, äro dock, på sätt motionären äfven antydt, så stora, att de väl uppväga en något ökad utgift.

På

På dessa jemte öfriga i motionen anförda skäl, till hvilka här endast torde få hänvisas, hemställer Utskottet,
att anslaget till arvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer måtte med 13,000 kronor förhöjas.

25:o. För inrättande af en *högre folkskola* i Malmköpings församling af Södermanlands län har Kongl. Maj:t i det nu för högre folkskolor utgående anslag, 10,000 kronor, äskat en förhöjning af 1,000 kronor.

Angående
inrättande af
en högre folk-
skola i Malm-
köpings för-
samling.

Då af statsråds-protokollet inheimtas, att vederbörande domkapitel och folkskoleinspektör med anledning af en utaf Malmköpings församling i ämnet gjord framställning vitsordat behovet af en dylik läroanstalt för köpingen och kringliggande trakt, får Utskottet med afseende å det gagnande inflytande, som en dylik läroanstalt, behörigen vårdad, bör komma att utöfva på folkbildningen i nämnda ort, tillstyrka,
att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslag af 1,000 kronor måtte af Riksdagen beviljas.

26:o. Ut i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 176) har Herr *Pehr Pehrsson* föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att *vid folkskolorna anställde ordinarie lärare* skola från och med innevarande års början åtnjuta i årlig lön dels in natura, dels i penningar 600 R:dr R:mt. Härförutom har Herr *C. Johanson* ut i en inom samma Kammare väckt motion (N:o 57) föreslagit, att Riksdagen för sin del ville besluta, att Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 2 September 1873, angående förändrad lydelse af 4 § 1, 5 och 6 mom. i Kongl. stadgan angående folkundervisningen i riket den 18 Juni 1842, måtte i 1:sta punkten 2 mom. få följande lydelse: "Har vid folkskola anställd ordinarie lärare eller lärarinna i denna tjänst oförvitligen tjänstgjort i fem år, skall lönen, derest den icke redan uppgår till 600 R:dr, höjas till detta belopp"; samt att denna förändring måtte få tillämpas från och med detta års början.

Angående
lönstillskott åt
folkskole-
lärare.

Enligt nu gällande stadganden höjes icke lönen för en folkskolelärare till 600 R:dr förr än han tjänstgjort i fem år, räknadt från början af året näst efter det, då han tillträdit lön af 500 R:dr eller derutöver. Härigenom kan, på sätt sistnämnde motionär erinrat, inträffa, att en lärare, som tjänstgjort i tio år eller ännu längre för en mindre lön, icke får denna höjd till 600 R:dr, med mindre han ytterligare tjänstgör i fem år med den nu stadgade minimilönen. Deremot vinna de, som i fem år innehaft en lön af 500 R:dr, genast uppflyttning till 600 R:dr. Då sålunda en lärare, som förut innehaft med samma åligganden en jämförelse-

vis bättre ställning, vinner en ytterligare förbättring i sina villkor, under det att en annan lärare, som, med alldeles enahanda tjänstgöring och efter en måhända mycket långvarigare verksamhet, förut haft vida mindre förmåner, skulle i fem år vara utestängd från förmånen att uppnå samma löneförbättring, har Utskottet, lika med motionären, ansett en förändring af nämnda stadgande i det angifna syftet böra vidtagas. Hvad angår behovet af anslag för åstadkommande af nämnda förändring, har Utskottet icke varit i tillfälle att härutinnan åstadkomma en tillförlitlig utredning, men då anslaget till "lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor" är af förslagsanslags natur, torde med bestämmandet af förhöjningen i anslagets belopp utan olägenhet kunna anstå, till dess erfarenheten ådagalagt huru stor summa, som för ändamålet verkligen erfordras.

Deremot har Utskottet icke kunnat understödja samme motionärs yrkande, att den i fråga varande förhöjningen skulle redan för innevarande år tillämpas, enär utbetalningen af löneförhöjningen på en gång för två år skulle komma att falla för tungt på vederbörande församlingar.

Det af Herr Pehr Pehrsson väckta förslag, att alla folkskolelärare skulle erhålla samma lönebelopp, antingen de tjänstgjort längre eller kortare tid, har Utskottet ej heller kunnat biträda, då derigenom skulle upphävas den hittills i allmänhet följda, enligt Utskottets åsigt, riktiga grundsats, att, der tillfälle till befordran saknas, en lämplig förhöjning i aflöningsförmåner bör medgifvas efter en längre tids väl vitsordad tjänstgöring.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet:

- a) att Riksdagen må uti de genom 1873 års Riksdags beslut och Kongl. kungörelsen den 2 September samma år fastställda grunder i fråga om lönetillskott af allmänna medel åt lärare vid folkskolor m. m. för sin del besluta följande förändrade stadgande: »Har vid folkskola anställd ordinarie lärare eller lärarinna i denna egenskap oförvitligen tjänstgjort i fem år, skall den årliga lönen, derest den icke redan uppgår till 600 kronor, höjas till detta belopp»; samt
- b) att Herr Pehr Pehrssons ofvanberörda motion icke måtte bifallas.

Angående förhöjning af anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor.

27:o. För beredande af ökade löneförmåner åt lärare och lärarinnor vid småskolor samt biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor har Kongl. Maj:t begärt, att det under titeln »lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor» i riksstaten uppförda förslagsanslag måtte höjas

med 120,000 kronor, hvarförutom Kongl. Maj:t föreslagit, att såsom vilkor för skoldistrikts rätt att erhålla statsbidrag för lärare och lärarinnor vid småskolor samt biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor måtte föreskrifvas, att sådan lärare eller lärarinna i årlig lön uppbär minst 200 kronor samt i öfrigt, såsom redan är stadgadt, är med undervisningen sysselsatt minst åtta månader om året.

I sammanhang med denna nådiga framställning har Utskottet till behandling förehaft ett inom Andra Kammaren af Herr C. Johanson i motion N:o 57 väckt förslag derom, att Kongl. kungörelsen den 2 September 1873, angående lönetillskott af allmänna medel åt folkskolor och småskolor, måtte i andra punkten erhålla följande lydelse: »Såsom bidrag till aflönande af lärare eller lärarinna vid småskola, som motsvarar sådan skolas ändamål att meddela förberedande undervisning för folkskolan, samt hvarje biträdande lärare eller lärarinna vid folkskola, må skoldistriktet, under vilkor att sådan lärare eller lärarinna är med undervisningen sysselsatt minst åtta månader af året, åtnjuta statsbidrag motsvarande hälften af sådan lärares eller lärarinnas årliga lön dock icke öfverstigande 125 kronor;» samt att denna förändring måtte få tillämpas från och med detta års början.

Angående de vid folkskolorna biträdande lärarne äfvensom för småskolelärarne gäller fortfarande stadgandet i Kongl. kungörelsen den 22 Juni 1871, enligt hvilket vederbörande skoldistrikt tillerkändes rätt att åtnjuta statsbidrag till belopp af 75 R:dr för deras aflönande under vilkor att de i årlig lön uppbure minst 150 R:dr och vore med undervisning sysselsatte minst åtta månader af året. Att en lön af 150 R:dr om året, synnerligen under nu inträdda prisstegringar, ej kan anses utgöra en skälig ersättning för det mödosamma och ansvarsfulla arbete, som åligger dessa lärare, och icke heller är tillräcklig för fyllandet ens af de anspråkslösaste lefnadsbehof, torde vara obestriddligt. Ehuru Utskottet således funnit en förbättring i de ifragavarande lärarnes ekonomiska ställning vara påkallad, har Utskottet likväl ansett löneförhöjningen för närvarande böra inskränkas till det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp. Om förhöjningen sattes högre, skulle, då hittills gällande grundsats i afseende på förhållandet mellan statens och kommunernas bidrag till dessa lärares aflöning otvifvelaktigt fortfarande bör bibehållas, kommunernas omkostnader för folkskoleväsendet möjligen blifva alltför betungande.

Enligt de från skolråden till Ecklesiastik-departementet insända uppgifter för år 1871, hvilka äro de sista som i detta hänseende der äro att tillgå, utgjorde de biträdande folkskolelärarnes antal 838 och småskole-

lärarnes 3,797 eller tillsammans 4,635. Detta antal har Kongl. Maj:t antagit för nästkommande år komma att ökas till omkring 4,800. Under förutsättning att staten för höjande af dessa lärares löner komme att bidraga med 25 kronor för hvarje, erfordras således ett belopp af omkring 120,000 kronor. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet:

- a) att, med bifall till Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga framställning, de under titel »lönetyllskott åt lärare vid folkskolor och småskolor» å riksstaten uppförda förslagsanslag måtte med 120,000 kronor förhöjas; samt
- b) att Herr Johansons ofvanberörda förslag icke måtte af Riksdagen bifallas.

Angående be-
främjande af
folkundervis-
ningen bland
i norra Sve-
rige bosatte
Finnar.

28:o. Med förmälan hurusom *folkundervisningen* bland *Sveriges finska befolkning*, till följd af dessa inbyggares främmande nationalitet, deras spridning på en vidsträckt yta och obemedlade vilkor, kräde större uppoftningar än i andra delar af riket, hade, enligt hvad i statsrådsprotokollet är meddeladt, vederbörande folkskoleinspektör uti underdånig skrifvelse hemställt,

att finsktalande seminariielever måtte understödjas med något högre stipendiobelopp, än nu vore händelsen, förslagsvis 250 å 300 R:dr årligen;

att aflöningsbeloppet för folkskolelärare, åtminstone i Karesuando, Jukkasjärvi, Gellivare och Pajala församlingar måtte bestämmas till 100 å 150 R:dr högre belopp än hvad som är eller blifver fastställt såsom minimum för öfrige folkskolelärare i riket, hvilket tillägg helt och hållet borde utgå af statsmedel;

att ett anslag af statsmedel till upprättande af 22 småskolor inom de finska församlingarne beviljades att utgå med 160 R:dr för hvarje sådan skola, samt att inrättandet af nya folkskolor, der sådana pröfvades erforderliga, underlättades genom skäligen tillskott;

att ett statsanslag måtte beviljas för upprättande af ett småskolelärareseminarium för de finska församlingarne;

att tjenliga undervisningsböcker och annan skolmateriel för nämnda församlingar måtte anskaffas; samt

att, enär den sammanlagda summan af de medel, som för dessa anordningar erfordrades, icke kunde till siffran bestämmas, och de föreslagna förbättringarne först efter hand kunde verkställas, ett förslagsanslag af 10,000 till 12,000 R:dr måtte beviljas för ifrågavarande ändamål.

Kongl. Maj:t, som funnit dessa, af domkapitlet i Hernösand tillstyrkta, anordningar lämpliga, har hos Riksdagen gjort framställning

derom, att ett förslagsanslag af 12,000 kronor å ordinarie stat måtte ställas till Kongl. Maj:ts disposition för att användas till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatte Finnar.

Af hvad i statsrådsprotokollet (bil. N:o 7 a sid. 38 och 39) blifvit anfördt till stöd för denna nådiga framställning har äfven Utskottet funnit, att särskilda anordningar äro af nöden för folkundervisningens befrämjande bland landets finska inbyggare. Dessa utgjorde enligt länsstyrelsernas senast afgifna femårsberättelser inom Norr- och Vesterbottens samt Jemtlands län tillsammans 16,069, hvarjemte personer af finsk befolkning i spridda grupper äfven sydligare förekomme, så att antalet Finnar i hela riket torde kunna i rundt tal beräknas till 17,000 personer. Af dessa tillhörde omkring 13,000 de finska församlingarne, och de öfriga tillhörde församlingar med blandad finsk och svensk, eller finsk och lappsk, eller finsk, lappsk och svensk befolkning.

Hvad de för ändamålet föreslagna anordningar vidkommer, har Utskottet icke haft annat att erinra, än att inrättandet af ett uteslutande finskt småskolelärareseminarium synts Utskottet mindre lämpligt, då vid seminariet i Hernösand sådana åtgärder böra kunna vidtagas, att der kunna bildas ej blott skicklige lärare för de finska församlingarnes folkskolor, utan äfven duglige lärare för deras småskolor. Denna ändring i Kongl. Maj:ts förslag torde likväl icke böra leda till någon minskning i beloppet af det äskade anslaget, då understöden till finstalande seminarieelever vid seminariet i Hernösand sannolikt torde i följd af de längre afstånden tarfva förhöjning. Deremot har Utskottet icke funnit nödigt, att anslaget skulle erhålla natur af förslagsanslag, utan torde detsamma då det till en början ej torde komma att till fulla beloppet utgå, lämpligast böra såsom reservationsanslag uppföras; hemställande alltså Utskottet, att till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatte Finnar måtte under anslagen till folkundervisningen anvisas ett särskildt *reservationsanslag* af 12,000 kronor.

29:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 157), har Herr *Ad. Hedin* på anförda skäl hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om den förändring i nu gällande bestämmelser rörande afgangsexamen från folkskolelärareseminarium, att denna pröfning måtte anställas under ledning och tillsyn af *censorer*, förordnade af Kongl. Maj:t, allt i närmaste likhet med hvad genom stadgan af den 11 April 1862 samt gällande censorsinstruktion blifvit i afseende på elementarläroverken förordnadt, samt för

*Angående
examenscenso-
rer vid folk-
skolelärare-
seminarierna.*

denna reforms genomförande redan från och med nästa år höja det i reservationsanslaget för folkundervisningen inbegripna anslaget till seminarierna med ett belopp af 3,000 kronor.

Censorsinstitutionen vid elementarläroverken tillkom då, genom Kongl. förordningen den 11 April 1862, studentexamen upphäfdes, och i dess ställe en särskild mogenhetspröfning vid de högre elementarläroverken inrättades. Den rättighet, universiteten förut haft att pröfva och antingen godkänna eller tillbakavisa de ynglingar, hvilka vid dem sökte inträde, ersattes af rättigheten att öfvervara afgångsexamen och i vissa fall underkänna den lärjunge, som ansetts hafva underhaltiga insigter — en rättighet, som fortfarande till största delen meddelats universitetslärare. Läroverken befriades sålunda från en utom dem stående, af främmande examinatorer anställd examen. Kostnaderna för censorernas resor och arvodesersättning bestridas icke af staten, utan godtgöras af inflytande examensafgifter.

Folkskolelärareseminarierna reorganiserades år 1864, och deras verksamhet har allt sedan, med hufvudsaklig ledning af då meddelade bestämmelser, fortgått. Om de elever, som under den sedermera förflutna tiden ur dem utgått, hafva folkskoleinspektörerne i sina berättelser uttalat det allmänna vitsord, att de så väl på grund af goda kunskaper som af erkänd undervisningsskicklighet med framgång verka för folkbildningen. Att under sådana förhållanden på seminarierna öfverflytta en institution, som under en vigtig brytning i elementarläroverkens ställning tillkommit till följd af de för dem egendomliga förhållanden, har icke syntes Utskottet af omständigheterna påkalladt. En sådan åtgärd från Riksdagens sida vore i dess tanke så mycket mindre lämplig, som en mera uteslutande vikt, fästad vid examensväsendet, sannolikt skulle hos lärjungarne framkalla en på slutförhörets genomgående särskildt riktad förberedelse under tiden närmast före detsamma, i stället för det jemnt fortgående arbetet för att tillägna sig den af undervisningen framgående bildning, hvilket här är af så mycket större vikt som ifrågavarande bildningsanstalter hafva det egendomliga, att bibringandet af den praktiska undervisningsskickligheten i deras verksamhet intager ett så framstående rum. Det bästa och tillförlitligaste medlet att förvissa sig om beskaffenheten af denna verksamhet är otvifvelaktigt den inspektion, som under arbetets fortgång eger rum. Då styrelsen öfver läroverken har i sin hand att anordna denna inspektion, hvilken ock enligt instruktion för närvarande åligger chefen för den inom Ecklesiastik-departementet inrättade afdelning för folkskoleundervisningen, hemställer Utskottet, att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Sundhetskollegium med medicinalstaten.

30:o. Sedan Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 24 Maj 1872 förordnat, att en *rättskemist* skulle tills vidare anställas med de i samma nådiga bref bestämda åligganden emot ett årligt arvode af 2,000 R:dr, som skulle utgå af förslagsanslaget till medikolegala besigtningar, och särskild godtgörelse för hvarje af honom verkställd rättskemisk undersökning, samt till följd häraf och enligt Kongl. Maj:ts tillika meddelade bemyndigande Sundhetskollegium till rättskemist förordnat en af lärarne vid Veterinärinstitutet, hvilken, för att kunna åtaga sig samma förordnande, afsagt sig den lärareplats, han dittills innehaft vid Farmaceutiska institutet, och vidtagit nödiga anstalter för anskaffande af eget laboratorium med allt hvad dertill hörde så tidigt, att han den 1 November 1872 kunde börja sin verksamhet såsom rättskemist, hade, enligt hvad uti ett den nådiga propositionen om statsverkets tillstånd och behof bilagdt protokoll öfver justitiedepartementets-ärenden af den 12 December 1873 är meddeladt, Sundhetskollegium uti underdånig skrifvelse den 5 i samma månad på anförda skäl (se bil. N:o 7 b) hemställt, att Kongl. Maj:t behagade hos Riksdagen göra framställning om lön på stat för en rättskemist, hvilken lön enligt Kollegii åsigt icke kunde sättas lägre än den för professorer vid universiteten och dermed jemförliga läroanstalter bestämda.

Angående anslag för bekostande af rättskemiska undersökningar.

För den händelse Kongl. Maj:t skulle finna endast ett års erfarenhet om mängden och beskaffenheten af de rättskemisten tillhörande göromål vara otillräcklig för vidtagande af den föreslagna åtgärden, hade Sundhetskollegium i underdånighet anhållit, att Kongl. Maj:t åtminstone behagade för år 1874 förhöja det till rättskemisten nu utgående arvode med 1,000 R:dr, eller till 3,000 R:dr, hvarigenom dock, enligt Kollegii förmenande, frågans afgörande endast komme att på ett år blifva uppskjutet.

Under förevarande hufvudtitel har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att lön för en rättskemist måtte å Sundhetskollegii stat uppföras med 4,500 kronor.

Med anledning af de utaf Kongl. Maj:t fastställda förändrade stadganden rörande rättskemiska undersökningars verkställande, har Utskottet väl ansett, att nödiga medel böra anvisas för den nya anordningens upprätthållande. Emellertid har, så vidt Utskottet kunnat bedöma, erfarenheten ännu icke ådagalagt, att de rättskemisten tillhörande göromål äro af den tränga beskaffenhet, att för deras skötande allt framgent fordras en persons odelade arbetskraft. Vid sådant förhållande har Utskottet

funnit sig icke kunna för närvarande biträda förslaget om inrättande af en för ändamålet afsedd ordinarie tjenstebefattning, utan ansett, att de medel, som för bekostande af ifrågavarande undersökningar äro behöfliga, böra tillsvidare på extra stat anvisas. Hvad angår beloppet af dessa medel torde detsamma skäligen kunna inskränkas till den af Sundhetskollegium för innevarande år begärda summa af 3,000 kronor. I enlighet härmed hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning måtte endast på det sätt bifallas, att för bekostande af rättskemiska undersökningar anvisas för år 1875 på extra stat ett belopp af 3,000 kronor.

Angående
nya provin-
cialläkare-
löner

31:o. Sedan de af 1872 års Riksdag anvisade medel till löner åt två nya provincialläkare blifvit af Kongl. Maj:t disponerade, äro, enligt hvad i statsrådsprotokollet är meddeladt, utaf de 48 nya provincialläkarebefattningar, som Sundhetskollegium i sitt den 11 April 1859 afgifna underdåniga förslag till ordnande af den civila helsovården i riket ansett erforderliga, numera 38 sådana befattningar, för hvilka tid efter annan af Riksdagarne anslag beviljats, inrättade i orter, der de funnits vara af behovet mest påkallade. Till den föreslagna regleringens genomförande skulle således ytterligare 10 provincialläkarelöner erfordras. Med anledning häraf har Kongl. Maj:t, på grund af en utaf Sundhetskollegium i ämnet gjord underdånig framställning, af Riksdagen äskat anslag till löner åt *ytterligare två provincialläkare*, med samma belopp som förut blifvit i sådant afseende beviljadt, nemligen 1.500 R:dr för hvardera, eller tillsammans 3,000 R:dr, att ställas till Kongl. Maj:ts disposition för provincialläkaretjensters inrättande i de orter af riket, der de finnas mest behöfliga, under enahanda villkor som vid de tillförene beviljade anslagen af dylik beskaffenhet varit fästadt, eller att kommunerna i hvarje provincialläkaredistrikt på egen bekostnad anskaffa och underhålla lämplig bostad åt läkaren vid den för honom bestämda station.

Då af statsrådsprotokollet (bil. N:o 7 a sid. 41) inhemtas, att från åtskilliga landsorter, hvilka hafva behof af en förbättrad läkarevård, anmälan inkommit, att förberedande åtgärder börjat vidtagas till fullgörande af det för nya provincialläkarebefattningars inrättande föreskrifna villkor, tillstyrker Utskottet,

att till två nya provincialläkaretjenster måtte anvisas löner med tillhopa 3,000 kronor.

32:o.

32:o. Vid 1867 års riksdag beviljades ett anslag af 1,000 R:dr i ändamål att på ordinarie stat uppföra två bland de då ännu återstående fyra extra provincialläkarebefattningarne, hvilka voro med militärläkaretjenster förenade. Sedan nämnda medel, enligt hvad i statsrådsprotokollet är meddeladt, blifvit af Kongl. Maj:t anvisade för extraordinarie provincialläkaretjensternas i Kristinehamns och Kisa distrikt förändring till ordinarie, erfordrades för de öfriga extra provincialläkarebeställningarnes uppförande på ordinarie stat ytterligare 1,000 R:dr, och har Kongl. Maj:t derföre, efter det Sundhets-kollegium uti underdånig skrifvelse gjort framställning i ämnet, till Riksdagen gjort nådig framställning om anvisande af 1,000 R:dr för att användas till de två återstående extra provincialläkarebefattningarnes uppförande på ordinarie stat, i den mån innehafvarne af dessa befattningar komma att derifrån afgå eller lemna sina dermed förenade bataljonsläkaretjenster, under förbehåll att invånarne i hvarterda distriktet på egen bekostnad anskaffa och underhålla lämplig bostad åt läkaren vid den för honom bestämda station.

*Angående
två extra pro-
vincialläkare-
befattningars
uppförande
på ordinarie
stat.*

Utskottet tillstyrker,

att för förändring, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, af två extra provincialläkaretjenster till ordinarie måtte beviljas 1,000 kronor.

33:o. I öfverensstämmelse med hvad Sundhets-kollegium uti underdånig skrifvelse hemställt, har Kongl. Maj:t till Riksdagen gjort framställning om anvisande af 1,000 kronor årligt anslag till så kallade *tjenstgöringspenningar* åt provincialläkare.

*Angående
tjenstgörings-
penningar
åt provincial-
läkare.*

Af statsrådsprotokollet (bil. N:o 7 a sid. 42) inhemtas, att de medel, sammanlagdt 8,800 R:dr, som vid 1859—1860 och 1862—1863 samt 1872 årens riksdagar anvisades till *tjenstgöringspenningar* åt provincialläkare, stationerade i sådana distrikt, der, i anseende till invånarnes fattigdom eller andra omständigheter, läkaren icke kunde genom enskild praktik förskaffa sig en tarflig utkomst, redan äro för ändamålet disponerade.

Vid sådant förhållande och då tillika upplyst blifvit, att, för den händelse Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af två nya provincialläkaretjenster blefve af Riksdagen bifallet, dylika *tjenstgöringspenningar* komme att erfordras för distrikt, som synts företrädesvis böra blifva delaktiga af omförmälda anslag, torde den äskade förhöjningen böra af Riksdagen beviljas. Härvid har emellertid förekommit, att utaf de, på sätt ofvan är nämndt, till ifrågavarande ändamål anvisade medel det vid 1859—1860

års riksdag beviljade belopp 1,500 R:dr uppförts såsom allmänt anslag, men deremot hvad som vid 1862—1863 och vid 1872 års riksdagar beviljats, eller tillhopa 7,300 R:dr, erhållit natur af reservationsanslag. Då det skulle leda till enkelhet och reda i bokföringen och redovisningen om dessa särskilda anslag erhöles samma natur, samt beskaffenheten af de utgifter, för hvilka samma anslag äro afsedda, icke synes erfordra, att de derå uppkomna besparingar särskildt reserveras, har Utskottet nu ansett sig böra hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning må på det sätt bifallas, att anslaget till tjänstgöringspenningar för provincialläkare upptages till ett sammanräknadt belopp af 9,800 kronor med natur af allmänt anslag, samt att vid anmälan af detta beslut Riksdagen må anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t föreskrifva, att det belopp, som vid innevarande års slut kan finnas under ifrågavarande anslagsrubrik reserveradt, må till Ättende hufvudtitelns allmänna besparingar öfverföras.

Veterinärundervisningen.

*Angående
föreslagen
ny stat för
veterinär-
inrättningen
i Skara m. m.*

34:o. Under nämnda anslagsrubrik har Kongl. Maj:t föreslagit, att ny utgiftsstat för *veterinärinrättningen i Skara* måtte fastställas i enlighet med ett i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 9 nästlidne Januari framställt förslag, och att för sådant ändamål anslaget till nämnda läroanstalt måtte ökas med 10,000 kronor, samt att Riksdagen måtte medgifva, att blifvande innehafvare af de två professorstjänster, med hvilka föreståndarebefattningen icke förenas, ega att efter fem års väl vitsordad tjänstgöring i nämnda egenskap åtnjuta förhöjning i lönen med 500 R:dr och efter ytterligare fem års lika vitsordad tjänstgöring enahanda lönetillskott intill 3,500 R:dr. Derförutan och enär inkomsterna af de till veterinärinrättningen upplätta jordegendomar, hvilkas utarrendering direktionen föreslagit, skulle kunna uppgå till högre belopp än nu beräknats, har Kongl. Maj:t ansett, att dessa egendomar borde utarrenderas, på sätt och i den ordning, som om utarrendering af kronans jord är gällande, och att öfverskottet utöfver den nu uppskattade arrendeinkomsten borde till statsverket ingå.

Efter det ej mindre direktionen för veterinärinrättningen i Skara och Skaraborgs läns landsting, än äfven 55 ledamöter af Elfsborgs

läns landsting i förevarande ämne till Kongl. Maj:t inkommit med underdåniga framställningar, för hvilka redogörelse blifvit i berörda statsrådsprotokoll (bil. N:o 7 a sid. 42—46) meddelad, har Skaraborgs läns hushållningssällskap uti en till Kongl. Maj:t ingifven skrift, hvilken blifvit Stats-Utskottet delgifven, på anförda skäl anhållit, att Kongl. Maj:t tacktes till Riksdagen aflåta proposition om veterinärinrättningens i Skara anordnande till ett fullständigt veterinärinstitut och om anvisande af dertill erforderliga medel.

I sammanhang härmed har till behandling förevarit tvänne inom Andra Kammaren af Herrar *R. Ehrenborg* och *S. Magnusson* väckta, till Stats-Utskottet hänvisade motioner, äfvensom en af Herr *Jöns Pehrsson* (i motion N:o 173) framställd begäran om en underdånig skrifvelse, åsyftande veterinärundervisningens förläggande till Ultuna landbruksinstitut. Den förstnämnde motionärens framställning (motion N:o 177), uti hvilken Herrar *F. Malmberg*, *A. Grenander*, *M. Ekström*, *N. J. Boström*, *Anders Andersson* och *C. Wennérus* förenat sig, afser, att Riksdagen för ordnande af Skara veterinärinrättning till ett med Stockholms veterinärinstitut likställigt läroverk måtte för år 1875 anslå på ordinarie stat 10,000 kronor samt på extra stat för en gång 10,000 kronor. Herr *Magnussons* motion (N:o 121), uti hvilken Herrar *J. W. Lundqvist*, *Pehr Benjaminsson*, *Joh. Jonson* och *Bengt Olofsson* instämt, innehåller, bland annat, att Riksdagen måtte i en underdånig skrifvelse uttala dessa åsigter: »att endast ett fullständigt veterinärinstitut är för landet behöfligt, att detta måtte, såsom medförande stora ekonomiska fördelar utan att dess vetenskapliga ändamål derigenom förringas, förläggas till Skara, att likväl en veterinär-klinisk anstalt inrättas i hufvudstaden, hvarest praktisk undervisning i husdjursskötsel och hofbeslagslära erhålles, att lärokursen vid landets enda fullständiga veterinärinstitut i Skara anordnas uti tvänne afdelningar, en högre och en lägre, att inträdesfordringarne i högre afdelningen böra blifva enahanda som nu för inträde vid veterinär-institutet i Stockholm, att fordringarne för genomgåendet af denna afdelning ställas så höga, att lärjungen efter slutad kurs har inhemtat fullständig kännedom om alla de ämnen, som röra den veterinära vetenskapen, för att sedan blifva användbar såsom lärare eller regements- och länsdjurläkare, att inträdesfordringarne i andra eller lägre afdelningen likasom fordringarne för utträdesexamen ställas lägre, dock att undervisningen i denna afdelning blir så pass fullständig, att elev derstädes får inhemta tillräcklig kännedom om husdjursskötseln i så väl friska som sjuka tillståndet samt husdjurssjukdomarnes behandling i allmänhet, hvarigenom han göres skicklig till distriktdjurläkare och sqvadronshästläkare, och slutligen att

Kongl. Maj:t måtte för en sådan plans slutliga och snara fullbordande till nästa Riksdag inkomma med förslag till härför nödiga medel och öfriga anordningar, som kunna vara behöfliga för att underställa Riksdagens hörande; samt

att Riksdagen likväl nu genast behagade till Skara veterinärinrättning bevilja de anslag Kongl. Maj:t i sin nådiga proposition N:o 1 äskat, dock att de 10,000 R:dr, som äro afsedda för läroanstaltens nya utgiftsstat, endast uppföras som extra anslag att utgå under år 1875, eller intill dess staten för det fullständiga veterinär-institutet derstädes kan hinna att i sin helhet ordnas.»

Ett af Kongl. Maj:ts till sist församlade Riksdag aflåtet förslag om utvidgning af veterinär-inrättningen i Skara till ett fullständigt veterinärläroverk blef af dåvarande Stats-Utskott afstyrkt och vann ej heller Riksdagens bifall. Till stöd för sin mening anförde Stats-Utskottet följande:

»Hvad beträffar antalet af veterinär-läroverk, som må finnas för vårt land erforderliga, hafva olika åsigter blifvit uttalade. Sålunda har, utom direktionen för veterinär-inrättningen i Skara, äfven Sundhets-kollegium i underdånigt utlåtande den 16 Juni 1862, bland annat, föreslagit, att för djurläkare-undervisningen borde upprätthållas tvänne läroverk, hvilka borde vara lika utrustade med fullständig lärarepersonal och med samma undervisningsskyldighet. Deremot hafva Landtbruks-akademien, svenska veterinärläkare-föreningen, direktionen för veterinär-inrättningen i Stockholm och denna inrättnings professorer, samt den för veterinär-väsendets ordnande den 13 November 1863 nedsatta komité ansett, att i vårt land icke borde underhållas mer än *ett* fullständigt veterinär-läroverk.

Beträffande veterinär-inrättningen i Skara hemställde nämnda komité, att densamma fortfarande borde bibehållas såsom en veterinärsjukvårdsanstalt, med ändamål derjemte att meddela undervisning i veterinärkunskapen och särskildt den del deraf, som afsåge hofbeslaget, i hvilket sistnämnda hänseende vid inrättningen skulle finnas en hofbeslagssmedja, der undervisning i hofbeslagsläran borde meddelas.

Utan att förbise den nytta, som veterinär-undervisningen möjligen skulle kunna hemta af en vetenskaplig täflan mellan tvänne fullständiga och likställda läroverk, har Utskottet likväl funnit denna fördel ingalunda motsvara de kostnader för staten, som skulle uppstå genom en dylik anordning, hvilken för det närvarande ej heller är betingad deraf, att något större antal personer egna sig åt ifrågavarande undervisning. Veterinär-elevernas antal utgjorde i Stockholm vid 1871 års slut nitton

och i Skara vid slutet af läsåret 1871—1872 elfva. Uti sitt den 24 Maj 1865 afgifna betänkande har förenämnda komité uppgifvit det då befintliga antalet civile veterinär-läkare till 110. Detta antal ansåg komitén böra uppbringas till 300. För att bibehålla veterinär-korpsen vid denna numerär behöfdes, enligt komiténs beräkning, årligen 12 nya veterinär-läkare. Här af torde framgå att, om afseende äfven fästes på framtida förhållanden, veterinär-undervisningen med en fyra-årig kurs icke behöfver afse ett större antal elever, än att de lämpligen kunna bildas vid ett läroverk.»

Under återopande af denna utaf senaste Riksdag gillade åsigt, hemställer Utskottet,

- a) att Kongl. Maj:ts ofvan berörda nådiga framställning icke måtte af Riksdagen bifallas; samt
- b) att Herrar R. Ehrenborgs, S. Magnussons och Jöns Pehrssons förberörda yrkanden icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

35:o. Herr *Johannes Larsson* har uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 99) föreslagit, att Riksdagen måtte ingå till Kongl. Maj:t med underdånig skrifvelse under anhallan, att Kongl. Maj:t måtte utfärda nådig kungörelse derom, att full ersättning af allmänna medel måtte tillerkännas den kreatursegare, hvars hästskulptur för hämmande af sjukdomen rots dödas — vare sig att vid skeende obduktion djuret verkligen befinnes hafva lidit af denna sjukdom eller det af sakkunnig person blifvit förklaradt misstänkt för densamma — efter det värde, som af veterinär i samråd med tvänne kommunalnämndsledamöter åsattes.

Angående ersättning för hästar, som dödas för hämmande af sjukdomen rots.

Den för ordnandet af veterinär-väsendet i riket tillsatta komité, som erhållit nådig befallning att afgifva utlåtande i anledning af ett från Sundhets-kollegium till Kongl. Maj:t inkommet förslag till förordning angående hvad till förekommande och hämmande af farsoter och smittosamma sjukdomar bland husdjuren iakttagas bör, afgaf den 24 Maj 1865 särskildt underdånigt betänkande i ämnet (se bihang till 1867 års Riksdags protokoll 2:dra saml. 2:dra afd.), åtföljdt af förslag till en dylik förordning, innehållande bland annat bestämmelser i det syfte motionären påyrkat. Då sålunda ej allenast vederbörande embetsmyndighet, utan af-

ven förenämnde komiterade förordat en sådan anordning, som motionären afsett, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes tillse på hvad sätt och under hvilka vilkor ersättning af allmänna medel må tillerkännas egare af hästskulptur, hvilket för hämmande af sjukdomen rots nedslagtas.

Vaccinationens befrämjande.

Angående förhöjning af anslaget till vaccinationens befrämjande.

36:o. Med anledning af en utaf Sundhets-kollegium i ämnet gjord underdånig framställning har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja det till vaccinationens befrämjande å riksstaten uppförda anslag med 3,900 kronor.

Hvad i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 47 och 48) blifvit anfördt till stöd för berörda framställning har synts Utskottet ådagalägga behovet af ökad anslag för befordrande af skyddskoppypningen, hvarföre Utskottet tillstyrker,

att anslaget till vaccinationens befrämjande måtte med 3,900 kronor förhöjas.

Vetenskaps-akademien.

Angående uppförande på Vetenskaps-akademiens stat af två anslag, som hittills utgått från manufakturmedlen.

37:o. I berättelsen öfver den år 1872 verkställda granskning af statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1870 hafva Riksdagens revisorer, med förmälan att af de s. k. manufakturmedlen på grund af särskilda Kongl. bref utginge dels för vård och tillsyn af två på allmän bekostnad från München införskrifna delnings-instrument 1,050 R:dr, dels till instrumentmakeriernas understöd 500 R:dr, föreslagit, att, då förstnämnda anslag uppbures af Vetenskaps-akademiens fysiker, ifrågavarande instrument måtte såsom inventarium öfverlemnas till Vetenskaps-akademien, för att genom dess försorg vederbörande tillhandahållas, och det

anslag, som för sådant ändamål kunde finnas erforderligt, anvisas medelst motsvarande förhöjning i Vetenskaps-akademiens å riksstaten uppförda årliga anslag, samt att sist berörda belopp, hvilket jemväl blifvit stäldt till Vetenskaps-akademiens förfogande, måtte, derest det fortfarande kunde anses erforderligt, på akademiens stat uppföras, hvarefter utbetalning af dessa belopp från manufakturmedlen borde upphöra.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 19 April 1873 anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes taga revisorernes berörda förslag i nådigt öfvervägande, har Kongl. Maj:t, med godkännande deraf, att anslag för ifrågasvarande ändamål må upphöra att utgå af manufakturmedlen, nu föreslagit Riksdagen att i stället å Vetenskaps-akademiens stat uppföra dels 500 kronor till instrumentmakeriernas understöd, dels 1,050 kronor såsom arvode åt akademiens fysiker, mot skyldighet för honom att hålla ifrågasvarande delningsinstrument tillgängliga för dem, hvilka kunna vilja under hans ledning sig af desamma begagna.

Utskottet tillstyrker,

att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade anslag, tillhopa 1,550 kronor, måtte af Riksdagen beviljas.

Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien.

38:o. Till löneförbättring åt *tvänne* vid nämnda akademi anställda *vaktmästare* har Kongl. Maj:t äskat 600 kronor.

Beträffande desse betjente är i statsråds-protokollet meddeladt, att den enes lön är uppförd å ordinarie stat med 500 R:dr och att åt den andre utgår 100 R:dr af akademiens ordinarie anslag och 400 R:dr af extra anslaget till biträden och vaktbetjening. Då emellertid sistnämnda anslag är för sitt egentliga ändamål erforderligt, är det nu äskade beloppet afsedt att höja aflöningen för förenämnde två vaktmästare till 600 kronor för vardera; tillstyrkande Utskottet,

att det äskade anslagsbeloppet 600 kronor må af Riksdagen beviljas.

*Angående
löneförbättring
åt två
vaktmästare
vid Vitterhets-
Historie- och
Antiqvitets-
akademien.*

39:o. Uti en inom Första Kammaren väckt till Stats-Utskottet hänvisad motion (N:o 26) har Herr Friherre G. af Ugglas föreslagit, att Riksdagen måtte till 2,000 kronor förhöja det för Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien till tryckningskostnader utgående anslag.

*Angående
föreslagen
förhöjning af
Vitterhets-
Historie- och
Antiqvitets-
akademiens
anslag till
trycknings-
kostnader.*

Enligt hvad uti motionen jemväl blifvit upplyst, har akademien uti underdånig skrifvelse af den 5 sistlidne September hemställt, bland annat, om berörda anslags höjande till det af motionären föreslagna belopp, eller från 1,000 till 2,000 kronor. Då sålunda denna fråga redan utgjort föremål för nådig pröfning, men icke föranledt till någon framställning från Kongl. Maj:ts sida, har Utskottet ansett sig icke kunna biträda motionärens förslag, helst Kongl. Maj:t torde vara i tillfälle att af tillgängliga medel anvisa hvad som erfordras för att akademien utan afbrott må kunna fortsätta sin vetenskapliga verksamhet i förevarande afseende. Med anledning häraf hemställer Utskottet,

att Friherre af Ugglas' ofvan berörda motion icke måtte bifallas.

Akademien för de fria konsterna.

Angående
löneförhöjning
åt två vakt-
mästare vid
Akademien för
de fria
konsterna.

40:o. Å denna akademis stat finnes uppförda *två vaktmästarelöner*, den ena å 600 och den andra å 400 R:dr. För dessa löners höjande till 750 och 650 kronor har Kongl. Maj:t af Riksdagen äskat en tillökning i akademiens anslag med 400 kronor; tillstyrkande Utskottet, att den af Kongl. Maj:t begärda anslagsförhöjningen 400 kronor måtte af Riksdagen beviljas.

Angående
öfverflyttning
af ett anslag.

41:o. I enlighet med hvad i punkten N:o 5 här ofvan blifvit tillstyrkt, hemställer Utskottet, att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, anslaget till inköp af svenska, norska och danska konstnärers arbeten må från akademiens för de fria konsterna stat afföras.

Musikaliska akademien.

Angående
löneförhöjning
åt en vakt-
betjent vid
Musikaliska
akademien.

42:o. I enlighet med Musikaliska akademiens derom gjorda underdåniga framställning har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att anslaget till akademien måtte förhöjas med 250 kronor, på det att aflöningen till akademiens

demiens ende vaktbetjent, hvilken aflöning nu utgår med 500 R:dr, måtte kunna ökas till 750 kronor. Utskottet tillstyrker,
att den äskade anslagsförhöjningen 250 kronor må af
Riksdagen beviljas.

Serafimer-lasarettets underhåll.

43:o. Sedan Riksdagen genom bifall till 2:dra punkten af Stats-Utskottets utlåtande N:o 19 beslutat en öfverflyttning från Sjunde hufvudtiteln af de anslag, som enligt gällande förordning om *kortstämplingsafgiften* utgå till vissa *fromma stiftelser*, får med tillämpning häraf Utskottet hemställa,

*Angående
förhöjning af
anslaget för
Serafimer-
lasarettets
underhåll.*

att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, det för Serafimer-lasarettets underhåll uppförda anslag måtte höjas med det belopp, som motsvarar lasarettets andel i kortstämplingsafgiften, eller med 1,500 kronor.

Allmänna barnhusinrättningen i Stockholm.

44:o. Af samma anledning, som i nästföregående punkt blifvit omnämnd, tillstyrker Utskottet,

att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, det för Allmänna barnhusinrättningen i Stockholm uppförda anslag måtte höjas med ett belopp, motsvarande barnhusets andel i kortstämplingsafgiften, eller 27,000 kronor.

*Angående
förhöjning af
anslaget för
Allmänna
barnhusinrätt-
ningen i
Stockholm.*

Frimurarebarnhuset.

45:o. I enlighet med Riksdagens nyss omförmälda beslut hemställer Utskottet,

att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, det för Frimurarebarnhuset uppförda anslag måtte höjas med ett belopp, motsvarande barnhusets andel i kortstämplingsafgiften, eller 1,500 kronor.

*Angående
förhöjning af
anslaget för
frimurare-
barnhuset.*

Kyrkors underhåll.

Angående
ersättning för
en indragen
qvarnränta.

46:o. På sätt Kongl. Maj:t, i enlighet med Statskontorets derom gjorda underdåniga anmälan, föreslagit, tillstyrker Utskottet, att, för ersättande af en Vessige församlings kyrka förut anslagen, numera afskrifven qvarnränta, anslaget till *kyrkors underhåll* ökas uti penningekolumnen med 21 öre och uti kolumnen för oindelt spanmål med 4 kubikfot 2 kannor till värde af 8 kronor 82 öre, men deremot i kolumnen för indelt ränta minskas med 9 kronor 3 öre.

Angående
öfriga ordi-
narie anslag.

47:o. I afseende å *öfriga* under Åttonde hufvudtiteln uppförda *ordinarie anslag*, deruti förändring icke vid denna riksdag blifvit ifrågasatt, hemställer Utskottet,

att dessa anslag må uppföras till enahanda belopp, som i nu gällande riksstat äro upptagna; dock att för jemnande af hufvudtitelns slutsumma anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. måtte få med erforderligt belopp ökas eller minskas.

För beredande af *dyrtidstillägg* åt Chefen för Ecklesiastik-departementet samt för åtskilliga under detta departement hörande tjenstemannaklasser har Kongl. Maj:t, jemlikt en i statsråds-protokollet meddelad utredning rörande härför erforderliga förhöjningar uti de särskilda aflöningsstaterna, föreslagit Riksdagen att å extra stat bevilja för innevarande år tillsammans 256,549 kronor och för år 1875 ett sammanlagdt belopp af 263,239 kronor. Angående de för de olika institutionerna afsedda, uti nämnda slutsummor ingående anslagsbelopp, går Utskottet att i sammanhang med *öfriga* till den *extra statsregleringen* under Åttonde hufvudtiteln hänförliga frågor nu meddela yttrande, dervid följande den ordning som i riksstaten finnes iakttagen.

Departements-chefen.

48:o. Såsom *dyrtidstillägg* åt *Departements-chefen* har Kongl. Maj:t äskat ett belopp af 1,500 kronor för hvardera af åren 1874 och 1875. *Angående dyrtidstillägg för Departements-chefen.*

I öfverensstämmelse med de af Riksdagen autagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg hemställer Utskottet, att ofvan berörda, af Kongl. Maj:t äskade särskilda belopp icke måtte af Riksdagen beviljas.

Departementets expedition.

49:o. För genomförande redan under innevarande år af föreslagen organisation och lönerreglering för Ecklesiastik-departementets expedition har Kongl. Maj:t å extra stat äskat 15,800 kronor. *Angående omorganisation af Ecklesiastik-departementet.*

I enlighet med hvad Utskottet föreslagit i afseende å Kongl. Maj:ts enahanda framställningar rörande justitie-, landt- och sjöförsvars- samt civil- och finans-departementen, hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med afslag å Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga framställning, måtte medgifva, att de löner, som å Ecklesiastik-departementets stat för innevarande år kunna finnas vakanta, må af Kongl. Maj:t för den nya organisationens påbörjande disponeras.

50:o. Angående behovet af *en fortlöpande statistisk redogörelse för undervisningsväsendet i riket* är i statsråds-protokollet (se bil. N:o 7 a sid. 62 och 63) meddeladt, hurusom bland de åligganden, hvilka tillkomma de i anledning af Rikets Ständers beslut vid riksdagarne 1856—58 samt 1862—63 inom Ecklesiastik-departementet inrättade byråer för ärenden rörande den högre undervisningen och folkundervisningen, äfven vore förandet af statistiska och andra anteckningar, som för noggrann kännedom om undervisningens och läroverkens tillstånd vore nödiga, men att till följd af de ringa arbetskrafter, öfver hvilka samma byråer hade att förfoga, dessa anteckningar icke kunnat göras så omfattande, att de kunde delgifvas allmänheten såsom fullständiga statistiska öfversigter öfver undervisningsväsendets tillstånd, samt att det visat sig omöjligt att endast med dessa krafter åstadkomma en offentlig undervisningsstatistik, som *Angående anslag för bearbetning af undervisningsstatistiken.*

kunnat motsvara de anspråk, hvilka man på en sådan vore berättigad att ställa.

Emellertid hade, med anlitande af tillkallad sakkunnig persons biträde, blifvit inom Ecklesiastik-departementet utarbetad dels en plan till statistiskt sammandrag rörande elementarläroverken, hvilken blifvit af statistiska beredningen granskad och godkänd, dels en detaljerad plan för uppställande af de för sammandraget nödiga primäruppgifterna från hvarje särskildt läroverk.

För fullföljande af dessa arbeten, för hvilka, i deras fortgång och utveckling, behofvet af en särskild statistisk byrå inom departementet blifvit antydt, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att anvisa ett särskildt anslag af 5,000 R:dr, att utgå under hvarterdera af åren 1874 och 1875.

Då insamlandet och bearbetningen af de för bedömandet af undervisningens tillstånd nödiga uppgifter otvifvelaktigt är ett arbete, som förtjenar understödjas, men å andra sidan en rubbning af sammanhanget emellan undervisningsstatistiken och läroverksbyråernas verksamhet i öfrigt af flera skäl icke skulle vara gagnelig, har Utskottet ansett sig böra tillstyrka det begärda anslaget beviljande, dock så att det afses för en förstärkning af arbetskrafterna inom Ecklesiastik-departementets byråer för undervisningsärenden. På grund häraf, och då inrättandet inom Ecklesiastik-departementet af en särskild statistisk byrå icke syntes Utskottet lämplig, hemställer Utskottet, som, i likhet med hvad i fråga om lönestaterna för departementets expedition iakttagits, icke funnit sig böra tillstyrka det ifrågavarande anslaget utgående redan innevarande år,

a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t för innevarande år äskade anslag icke måtte beviljas; men

b) att för tillfällig förstärkning af arbetskrafterna inom byråerna för undervisningsärenden måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 5,000 kronor, att användas för bearbetning af undervisningsstatistiken.

Riksarkivet.

51:o. För detta embetsverk har Kongl. Maj:t äskat *dyrtidstillägg* af 4,980 kronor för år 1874 och 5,280 kronor för år 1875.

Angående
dyrtidstillägg
för
riksarkivet.

Med tillämpning af de utaf Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg skulle den tillfälliga löneförbättringen åt

den vid riksarkivet anställda personal endast för år 1875 utgå och för samma år beräknas till 3,520 kronor, på sätt bilagda tabell (Litt. A) närmare utvisar; hemställande Utskottet i enlighet härmed:

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke måtte beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning för riksarkivets embets- och tjenstemän måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 3,520 kronor.

52:o. Till *löneförbättring* åt *vaktbetjente* i riksarkivet har Kongl. Maj:t för år 1874 äskat ett extra anslag af 300 kronor.

Angående löneförbättring åt vaktbetjente i riksarkivet.

För ifrågavarande betjente har Utskottet i det föregående tillstyrkt löneförhöjningar att å ordinarie stat uppföras; men för innevarande år torde någon förändring i aflöningsförmånerna för desse löntagare icke böra ifrågakomma, hvadan Utskottet hemställer,

att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade belopp icke måtte beviljas.

Kongl. Biblioteket.

53:o. För embets- och tjenstemännen vid Kongl. biblioteket har Kongl. Maj:t äskat 4,080 kronor att såsom *dyrtidstillägg* utgå under hvartera af åren 1874 och 1875; men enär, med tillämpning af nyssnämnda allmänna grunder, tillfällig löneförhöjning bör endast för år 1875 komma denna personal till del och då uppgå till 2,720 kronor, på sätt bilagda tabell (Litt. A) närmare utvisar, hemställer Utskottet:

Angående dyrtidstillägg för kongl. bibliotekets embets- och tjenstemän.

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t för innevarande år äskade anslag icke måtte beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt Kongl. bibliotekets embets- och tjenstemän måtte för år 1875 på extra stat anvisas 2,720 kronor.

54:o. Till *löneförbättring* åt *vaktbetjente* i Kongl. biblioteket har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat 300 kronor. Af samma anledning, som i 52:dra punkten finnes omförmäld, hemställer Utskottet,

Angående löneförbättring åt vaktbetjente i Kongl. biblioteket.

att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade belopp icke måtte beviljas.

Angående an-
slag för in-
redning af
Kongl. bibliote-
kets nya bygg-
nad.

55:o. Till *inredning af Kongl. bibliotekets nya byggnad* har Kongl. Maj:t för år 1875 begärt ett extra anslag af 313,600 kronor.

Då denna inredning synes vara af oundgängligt behof påkallad, såvida den redan uppförda dyrbara byggnaden skall blifva för sitt ändamål användbar samt vid den nådiga framställningen (se statsrådsprotokollet n:o 7 a sid. 64 och 65) icke varit något att erinra, tillstyrker Utskottet,

att för ofvan nämnda inredningsarbete måtte för år 1875 å extra stat anvisas 313,600 kronor.

Nationalmuseum.

Angående dyr-
tidstillägg åt
nationalmusei
tjenstemän.

56:o. Såsom *dyrtidstillägg åt intendenten och tvänne amanuenser* vid nationalmuseum har Kongl. Maj:t för hvarterdera af åren 1874 och 1875 äskat 1,650 kronor.

Enligt de i det föregående omnämnda allmänna grunder skulle ifrågavarande tjenstemän för år 1875 erhålla lönetillägg, hvilket, på sätt bilagda tabell (Litt. A) närmare utvisar, skulle uppgå till 1,100 kronor; och hemställer i öfverensstämmelse dermed Utskottet:

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t för innevarande år äskade anslag icke måtte beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt nationalmusei intendent och der anställda amanuenser måtte för år 1875 på extra stat anvisas 1,100 kronor.

Angående lö-
neförbättring
åt betjeningen
vid national-
museum.

57:o. Till *löneförbättring åt betjeningen* vid nationalmuseum har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett extra anslag af 1,750 kronor.

I enlighet med hvad i punkten n:r 52 här ofvan finnes anfördt, hemställer Utskottet,

att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade belopp icke må beviljas.

Domkapitlens expeditioner.

Angående dyr-
tidstillägg åt
domkapitlens
tjenstemän.

58:o. Uti det till *domkapitlens tjenstemän* af statsmedel utgående anslag, 18,580 R:dr, har Kongl. Maj:t till beredande af *dyrtidstillägg* åt nämnde tjenstemän för hvarterdera af åren 1874 och 1875 föreslagit en förhöjning af 5,574 kronor.

Angående denna anslagsfråga är i statsrådsprotokollet meddeladt, hurusom en allmän förhöjning af hvarje lön med samma procent förutsatte, derest den skulle leda till åsyftadt resultat, att de redan befintliga löner, hvilka vid beräkningen skulle läggas till grund, vore någorlunda jemnt afvägda mot hvarandra med afseende på mängden och beskaffenheten af de med hvarje tjänst förenade göromål. Detta vore ingalunda fallet med de löner, hvilka tillkomme domkapitlens tjänstemän. Enligt de från domkapitlen inkomna uppgifter angående konsistorii-notariernes och amanuensernes löneinkomster, vxlade dessa för de förra från 2,000 till öfver 6,000 R:dr, samt för de senare från 500 till 2,000 R:dr, och detta ingalunda alltid så, att tjänstemännen inom de mest befolkade och följaktligen mest besvärliga stiften vore de bäst aflönade. Huru föga tillfredsställande resultatet skulle blifva af en allmän förhöjning med 30 procent, kunde man finna deraf, att domkapitlen i sina utlatanden angående löneförbättring åt desse tjänstemän föreslagit förhöjningar, vxlande mellan 16 och 150 procent, hvartill komme att en lön ansetts tillräcklig i dess nuvarande skick. Det vore derföre nödigt, att om ock den summa, hvilken borde såsom lönetillägg åt konsistorii-notarier och amanuenser begäras, beräknades till 30 procent å beloppet af samtliga från statsverket utgående kontanta bidrag till desse tjänstemäns aflöning, Kongl. Maj:t dock förbehölles rätt att efter omständigheterna fördela det gifna anslaget mellan de särskilde löntagarne på det sätt, som bäst motsvarade det med lönetillägget åsyftade ändamål.

Utskottet har ock ansett, att det anslag, som kan blifva för ifrågasvarande ändamål anvisadt, bör ställas till Kongl. Maj:ts disposition för att efter sig företeende omständigheter fördelas. Hvad angår anslagets belopp, torde detsamma, i likhet med hvad i allmänhet blifvit i afseende å dyrtidstillägg iakttaget, böra nedsättas till två tredjedelar af den utaf Kongl. Maj:t äskade summa och medgifvas att utgå endast för år 1875. Utskottet hemställer alltså:

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke måtte beviljas; men
- b) att såsom dyrtidstillägg för domkapitlens tjänstemän måtte till Kongl. Maj:ts disposition för år 1875 anvisas ett extra anslag af 3,716 kronor.

Universiteten.

59:o. Hvad angår *universitetslärarnes* löner är i statsrådsprotokollet (bil. N:o 7 a sid. 55 och 56) anfördt, att normalbeloppet för dessa

Angående dyrtidstillägg åt universitetslärare och tjänstemän.

visserligen vore i senare tider bestämdt till 4,500 R:dr för *professorer* och 2,000 eller 2,500 R:dr för *adjunkter*, men i följd deraf, att en del lärare åtnjöte afkomst af prebendepastorat eller af enskilda donationer, hvilka fästats vid vissa lärostolar, och andras löner, såsom fallet vore med flertalet professorer i Lund, till största delen utginge i spanmål, uppginge desse lärares löner för det närvarande till högre belopp än normallönen. Med afseende härå hade för förste teologie professorn i Upsala, samtliga teologie professorer och adjunkter i Lund samt Skytteanske professorn i Upsala löneförbättring icke blifvit föreslagen. Beträffande åter öfrige lärare och tjenstemän vid universiteten vore den, hvilken, i följd deraf att han åtnjöte spanmålslön eller af annan anledning innehade jämförelsevis högre löneinkomster, icke i behof af samma lönetillägg, som den, hvilkens lön utginge i penningar till ett under i öfrigt stegrade prissförhållanden oförändradt belopp. Då emellertid universitetens samtliga lärare och tjenstemän voro så aflönade, att lönetillägg icke för någon af dem borde komma i fråga till högre belopp än 30 procent, och följaktligen det afdrag, som för de bättre aflönade kunde ske å den bestämda procenten, icke behöfde användas till höjande af de öfriges lönetillägg utöfver samma procent, syntes det statsanslag, som erfordrades, kunna sättas något lägre än till 30 procent af de löners sammanlagde belopp, å hvilka tillägg tariffades. Att med fullkomlig noggrannhet beräkna den minskning i det eljest erforderliga statsanslaget, som vore en följd af dessa förhållanden, skulle förutsätta, bland annat, en utredning af de särskilda spanmålslönernas värde i penningar såväl för innevarande år som för år 1875, en utredning, som af lätt insedda orsaker ej nu kunde åstadkommas. Likväl borde man kunna antagas komma beloppet af det statsbidrag, som vore af behovet påkalladt, temligen nära, om man, efter att hafva beräknat 30 procent å de löner, för hvilka förbättring skulle utgå, hvarje lön beräknad till det normala beloppet, minskade den summa, som sålunda för begge universiteten tillsammans uppkomme, med 20,000 R:dr. Återstoden borde ställas till Kongl. Maj:ts disposition för att, efter pröfning af förhållandena i hvarje särskildt fall, användas till lönetillägg åt universitetens ifrågavarande lärare och tjenstemän, med vilkor att icke någon i lönetillägg undfinge mer än 30 procent af lönen, beräknad för professorer till 4,500 R:dr, för adjunkter till 2,000 och 2,500 R:dr samt för öfrige tjenstemän till det i staten upptagna belopp.

Enligt uti statsrådsprotokollet intagna förteckningar uppgå lärarnes och tjenstemännens vid universiteten löner sammanlagdt till 407,300 kronor, hvarå 30 procent utgör 122,190 kronor. Om ifrån denna summa afräknas 20,000 kronor, eller det belopp hvarmed sammanlagda lönetillägget till universi-

tetens

tetens lärare och tjenstemän ansetts böra understiga 30 procent af desse tjenstemäns löner, återstår 102,190 kronor, som skulle för hvarterda af åren 1874 och 1875 erfordras för beredande af lönetillägg åt ifrågavarande lärare- och tjenstepersonal i öfverensstämmelse med de af Kongl. Maj:t godkända grunder.

Enligt hvad Utskottet inhemtat har berörda afdrag uppkommit på det sätt, att en professor vid universitetet i Upsala samt 17 professorer inom de verldsliga fakulteterna i Lund äfvensom räntmästaren vid sistnämnda universitet åtnjuta spanmålslöner till så stort belopp, att dessa löner, förvandlade i penningar, i medeltal kunde anses uppgå till 5,500 kronor. Då enligt Kongl. Maj:ts förslag professorer och räntmästare skulle erhålla i dyrtidstillägg 1,350 kronor, utgörande 30 procent af normallön, 4,500 kronor, eller sammanlagdt 5,850 kronor, kunde aflöningen för hvarje af ifrågavarande 19 tjenstemän bringas upp till detta belopp utan högre lönetillägg än 350 kronor. På hvarje af dessa löner kunde således besparing i dyrtidsanslaget göras med 1,000 kronor, eller för 19 löner omkring

19,000 kronor.

För 1 professor och 1 adjunkt inom teologiska fakulteten i Upsala hade af samma anledning en besparing af 500 kronor ansetts möjlig för hvarje, eller tillhopa omkring

1,000 »

så att en nedsättning på det hela kunnat föreslås med

20,000 kronor.

I likhet med hvad i allmänhet blifvit i afseende å beräkningen af dyrtidstillägg iakttaget, har Utskottet ansett de tillfälliga löneförhöjningarne vid universiteten äfven böra nedsättas till 20 procent af de normala lönerna och medgifvas att utgå endast för år 1875. Professorer och räntmästare skulle efter en dylik beräkningsgrund erhålla, jemte lönen, 4,500 kronor, 900 i dyrtidstillägg, eller tillsammans 5,400 kronor. För de 19, som redan öfver hufvud ansetts hafva 5,500 kronor, skulle således hela tillägget kunna besparas, eller tillhopa

17,100 kronor.

För de två öfrige ofvan omförmälde lärarne skulle, enligt Utskottet meddelad upplysning, nedsättningen till 20 procent icke verka någon minskning i förut omnämnda afdrag

1,000 »

Hela afdraget i förevarande fall blefve således

18,100 kronor.

Tjugo procent af ifrågavarande tjenstepersonals löner efter normalstat uppgår till 81,460 kronor. Om derifrån drages berörda 18,100 kronor, återstå således 63,360 kronor, hvilket belopp enligt Utskottets beräkning bör vara för ändamålet tillräckligt. Utskottet hemställer alltså:

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke måtte beviljas; men
- b) att Riksdagen måtte för år 1875 till Kongl. Maj:ts disposition anvisa ett extra anslag af 63,360 kronor, att på sätt ofvan är anfördt, användas till lönetillägg åt universitetens ifrågavarande lärare och tjenstemän, med vilkor att icke någon i lönetillägg undfår mer än 20 procent af lönen, beräknad för professorer till 4,500 kronor, för adjunkter till 2,000 och 2,500 kronor samt för öfrige tjenstemän till det i staten upptagna belopp.

Angående upprättande af en juridisk fakultet i hufvudstaden.

60:o. Ut i en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 153) har Herr Grefve *Eric Sparre* föreslagit, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det tacktes Kongl. Maj:t taga i nådigt öfvervägande, om icke en juridisk fakultet eller högre läroanstalt lämpligen borde inrättas i hufvudstaden med föreläsnings- och examensskyldighet i de ämnen, hvari kunskapsbetyg erfordrades för inträde i rätttegångs- samt de förvaltande embetsverken; samt att Riksdagen, till utredande af frågan och uppgörande af förslag i ämnet, måtte ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 3,000 R:dr eller kronor.

Uti motionen är bland annat anfördt, hurusom, jemte redan befintliga eller snart förväntade vetenskapliga institutioner, hvilka kunde betraktas såsom begynnelse till en högskola i hufvudstaden, jemväl funnes tvänne för samma ändamål samlade fonder, uppgående tillsammans till omkring 300,000 R:dr. Genom samtal med åtskilliga af ledamöterna i styrelserna öfver dessa fonder hade motionären kommit till den åsigt, att de, med erkännande af det trängande behovet af en läroanstalt för stats- och privaträtt i hufvudstaden, skulle vara villige att med inkomsterna af dessa fonder dertill bidraga. Här af vill synas, som om motionären tänkt sig den föreslagna juridiska fakulteten såsom en integrerande del af nämnda högskola. Innan det emellertid blifvit utredt, när denna högskola kan komma till stånd eller huru den skall organiseras, med eller utan examensskyldighet, torde det vara mindre lämpligt att hos Kongl. Maj:t begära utarbetandet af en plan endast för den del deraf, som skulle uppehålla den juridiska undervisningen. Utskottet hemställer således, att Herr Grefve Sparres ofvanberörda motion icke måtte bifallas.

Angående arrendespänmälen till Lunds universitet.

61:o. Ut i en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet hänvisad motion (N:o 46) har Herr *Nils Nilsson* i Stäfvie, jemte anförande,

att under Lunds akademi hörde en del hemman, utarrenderade på sådana villkor, att arrendatorerne vore skyldige antingen lösa arrendespanmålen efter medelmarkegångspris med 50 öres förhöjning pr tunna före den 31 December hvarje år, eller ock, om så fordrades, leverera densamma in natura uti ren, strid och afradsgild säd inom den 25 Februari följande året i någon af städerna Malmö, Lund eller Landskrona, föreslagit, att Riksdagen måtte besluta att i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådana åtgärder, hvarigenom de olägenheter, som af berörda arrendevillkor föranleddes, måtte med det snaraste blifva afhjelpna.

De, som arrendera hemman eller lägenheter, tillhörande universitetet i Lund, torde väl i likhet med andra arrendatorer tillse, att de villkor, som för arrendena uppställas, äro sådana, att de finna med sin fördel förenligt att dem öfvertaga. Då härtill kommer, att Utskottet saknar erforderlig utredning rörande såväl sättet för bemålde arrendens utgörande, som huruvida tredje persons rätt skulle genom ett bifall till motionen komma att förnärmas, får Utskottet hemställa,

att Herr Nils Nilssons ofvanberörda motion må lemnas utan afseende.

Carolinska mediko-kirurgiska institutet.

62:o. För detta läroverk har Kongl. Maj:t äskat 18,420 kronor att såsom *dyrtidstillägg* utgå under hvartera af åren 1874 och 1875; men då, med tillämpning af de utaf Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg, den tillfälliga lönetillökningen för år 1875 här skulle uppgå till 12,280 kronor, på sätt bilagde tabell (litt. A) närmare utvisar, hemställer Utskottet:

Angående dyrtidstillägg åt Carolinska medikokirurgiska institutet.

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke måtte beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförbättring åt lärarne samt bibliotekarien och sekreteraren vid Carolinska mediko-kirurgiska institutet måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 12,280 kronor.

63:o. Till *samlingarnes* vid Carolinska institutet *förökande och vård* samt till *diverse materiella behof* har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett extra anslag af 2,849 kronor.

Angående anslag för förökande och vård af samlingarne vid Carolinska institutet m. m.

Då, på sätt Utskottet vid flera föregående tillfällen anført, någon rubbning i fastställda stater icke bör ifrågakomma, såvidt ej tvingande behof dertill föranleda, får Utskottet, som i punkten N:o 9 här ofvan tillstyrkt, att institutets årsanslag från och med år 1875 måtte för samma ändamål med ett motsvarande belopp förhöjas, hemställa,
att Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Angående an-
slag till materiel
m. m. i Caro-
linska institutet,

64:o. Till uppsättande af *nya skåp* i Carolinska institutets anatomoiska museum m. m. äfvensom till anbringande af *gas- och vattenledning* samt nödig *inredning* i den af läraren i rätts- och statsmedicin såsom arbetsrum begagnade lokal, har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för år 1875 af 3,000 kronor.

Då, enligt hvad i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 12) är meddeladt, institutets ordinarie årsanslag icke lemnar tillgång till afhjelpande af nämnda såsom angelägna anmälda behof, tillstyrker Utskottet,

att till ofvan uppgifna ändamål måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 3,000 kronor.

Angående löne-
förbättring åt
vaktbetjente vid
Carolinska
institutet,

65:o. Till *löneförbättring* åt *vaktbetjente* vid Carolinska institutet har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett extra anslag af 450 kronor.

I enlighet med hvad i punkten N:o 52 här ofvan finnes anfördt, hemställer Utskottet,

att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslagsbelopp icke måtte af Riksdagen beviljas.

Elementarläroverken.

Angående ele-
mentarläroverks-
lärares upp-
flyttning i högre
lönegrad.

66:o. För bestridande af utgifterna för lärares vid elementarläroverken *uppflyttning* i *högre lönegrad* enligt gällande grunder har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett extra anslag af 89,000 kronor.

Med afseende å de i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 14 och 16) meddelade upplysningar, rörande tillgångarne å anslaget till elemen-

tarläroverken, torde det äskade anslaget vara för ändamålet behöfligt hvarför Utskottet tillstyrker,

att för lärares vid elementarläroverken uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder må för innevarande år anvisas ett extra anslag af 89,000 kronor.

67:o. Till *löneförbättring* åt vissa *öfningslärare* vid elementarläroverken enligt Riksdagens år 1873 fattade beslut har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett extra anslag af 18,250 kronor.

Angående löneförbättring åt öfningslärare vid elementarläroverken.

Uti underdånig skrifvelse den 24 sistlidne Maj förklarade sig Riksdagen anse, att ifrågavarande lärare böra redan med år 1874 komma i åtnjutande af förhöjda löneförmåner, samt tillkännagaf, att utaf befintliga besparingar å reservationsanslaget till elementarläroverken finge under år 1874 användas det belopp, stort 18,250 R:dr, hvilket för nämnda ändamål erfordrades. Då emellertid, enligt hvad i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 16 och 17) blifvit meddeladt, förenämnda besparingar icke lemna tillgång till bestridande af denna kostnad, tillstyrker Utskottet,

att till löneförbättring åt vissa öfningslärare vid elementarläroverken måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, för innevarande år anvisas ett extra anslag af 18,250 kronor.

68:o. Till *löneförbättring* åt lärare vid statens elementarläroverk har Kongl. Maj:t för innevarande år å extra stat äskat 388,300 kronor att utgå enligt de i statsråds-protokollet (sid. 18 och 19) afgifna grunder.

Angående löneförbättring åt elementarläroverkslärare.

Under punkten N:o 13 i detta utlåtande har Utskottet, i enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställning, tillstyrkt beviljande af förhöjning i elementarlärarnes ordinarie aflöning från ingången af år 1875. Otillräckligheten af den nuvarande aflöningen har således Utskottet för sin del redan vitsordat, och det torde icke kunna bestridas att, åtminstone för de svagast aflönade af dessa lärare, lönen icke förslår till fyllande af ens de mest enkla lefnadsbehof, under det likväl den tjenstgöring, som af dem fullgöres, är af en både ansträngande och maktpaliggande beskaffenhet. Då således den strängaste billighet talar för beviljandet åt desse lärare af någon förbättring redan för år 1874, har Utskottet, som i sitt utlåtande (N:o 14), angående regleringen af utgifterna under andra hufvudtiteln, uttalat den åsigt, att i särskilda undantagsfall, der omständigheterna dertill föranledde, förbättring i redan för år 1874 fastställd aflöning kunde böra medgifvas, så mycket mindre tvekat frångå den i allmänhet följda grundsatsen att afstyrka begärdt dyrtidstillägg för

år 1874, som sistlidne Riksdag, på sätt förut är nämndt, redan erkänt behovet af en förbättring i lärarnes vid elementarläroverken lönevillkor. Emellertid har Utskottet, som i afseende på öfningslärarne, utaf hvilka icke någon åtnjuter högre lön än 1,200 kronor, icke funnit anledning att ifrågasätta franträdande af de utaf Kongl. Maj:t för dyrtidstillägg åt dem föreslagna grunder, ansett för de öfrige lärarne löneförbättringen för ifrågavarande år böra på det sätt inskränkas, att den med 500 R:dr för hvarje lärare skulle komma endast de rektorer, lektorer, adjunkter och kolleger till del, hvilka för närvarande uppbära löner till belopp af 2,500 R:dr och derunder. Härtill skulle, enligt hos Utskottet uppgjorda beräkningar, erfordras en summa af omkring 275,000 kronor; och får alltså Utskottet hemställa, att Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning måtte på det sätt bifallas, att för tilldelande af tillfällig löneförbättring dels med 500 kronor åt hvar och en af de vid elementarläroverken anställda rektorer, lektorer, adjunkter och kolleger, hvilka för närvarande uppbära i lön 2,500 kronor och derunder, samt dels i enlighet med de af Kongl. Maj:t föreslagne grunder åt öfningslärare vid förenämnda läroverk ett sammanräknadt belopp af 275,000 kronor för innevarande år anvisas.

Seminarium för bildande af lärarinnor.

Angående dyrtidstillägg för lärarepersonalen vid seminarium för bildande af lärarinnor.

69:o. Såsom *tillfälligt lönetillskott* dels åt de vid seminarium för bildande af lärarinnor anställda *fem lektorer* och *en adjunkt* med 500 kronor, dels åt *fyra lärarinnor* med likaledes 500 kronor åt hvardera, har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett extra anslag af 5,000 kronor.

Då de skäl, som tala för behovet af förbättrad aflöning redan innevarande år för en del lärare vid elementarläroverken, ega giltighet jemväl i afseende å ifrågavarande lärarepersonal, får, i öfverensstämmelse med hvad i nästföregående punkt blifvit föreslaget, Utskottet, jemte tillkännagifvande, att utaf förenämnda personal endast en lektor, hvilken tillika bestrider rektorsbefattningen, uppbär aflöning, öfverstigande 2,500 kronor, tillstyrka,

att förevarande nådiga framställning må på det sätt bifallas, att för tilldelande af tillfällig löneförhöjning med 500 kronor åt hvardera af de vid omförmälda seminarium anställda lärare och lärarinnor, hvilka icke åtnjuta högre aflöning än 2,500 kronor, ett belopp af 4,500 kronor för innevarande år anvisas.

70:o. Efter det direktionen öfver seminarium för bildande af lärarinnor hos Kongl. Maj:t gjort underdånig framställning om bemyndigande att för seminariets och den dermed förenade normalskolans räkning *inköpa* den *byggnad*, som enligt uppgjortt kontrakt blifvit för dessa läroverk särskildt uppförd å tomten N:o 6 i kvarteret Riddaren inom Ladugårdslands församling med adressnummer 32 vid Riddaregatan här i staden och sedan år 1871 varit åt läroverken mot hyra upplåten, äfvensom att öfvertaga de i densamma redan befintliga på amortering ställda inteckningslån, det ena i Stockholms stads brandförsäkringskontor å 39,000 kronor och det andra i Stockholms intecknings-garantiaktiebolag å 20,000 kronor, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att för nämnda ändamål måtte beviljas ett lån å 59,000 kronor att under år 1875 utgå i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de villkor, som vid 1865—1866 årens riksdag blifvit bestämda för då beviljade lån till uppförande af byggnader för åtskilliga elementarläroverk, eller att fem procent af lånets ursprungliga belopp skulle hvarje år till Riksgälds-kontoret inbetalas, af hvilken inbetalning skulle beräknas fyra procent årlig ränta för det oguldna lånekapitalet och det öfverskjutande beloppet komme att såsom kapitalafbetalning af lånesumman afgå, intilldess denna blifvit till fullo gulden, samt att direktionen skulle ega rättighet att, då läroverkens tillgångar sadant medgäfve, för lånets skyndsammare amorterande inbetala större belopp än det föreskrifna.

Angående
inköp af den
till lärarinne-
seminarium
upplåtna
byggnad.

Ofvannämnda mellan nuvarande egaren och direktionen upprättade kontrakt är, enligt hvad i statsråds-protokollet blifvit meddeladt, hufvudsakligen af det innehåll att egendomen skulle förhyras under en tid af tio år och mot en årlig hyressumma af 8,800 R:dr, med förbindelse för direktionen att under tre decennier, räknade från den 1 April 1871, på enahanda villkor ytterligare, hvarje gång för tio år, förhyra ifrågavarande egendom, men med rättighet för direktionen att, så länge den såsom hyresman innehade egendomen, få när som helst inköpa densamma; att egaren skulle bestrida alla onera för egendomen äfvensom kostnaden för dess försäkring mot brandskada för all framtid uti Stockholms stads brandförsäkringskontor; att, för den händelse direktionen ville under de första tio åren begagna sig af den medgifna inköpsrätten, såsom köpesumma skulle i ett för allt erläggas 118,000 R:dr, men att, derest köpet skedde först efter berörda tio års förlopp, köpesumman skulle bestämmas af en efter uppgifna grunder tillsatt kompromiss af fem sakkunnige män, dock att köpesumman aldrig finge öfverstiga ofvan angifna belopp, eller 118,000 R:dr; samt att, i händelse någondera kontrahenten icke uppfyllde åtagna förbindelser, kontraktet skulle anses förbrutet.

Jemlikt en i statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 66) intagen beräkning skulle den nuvarande hyressumman, 8,800 kronor, i det närmaste vara tillräcklig såväl till bestridande af kostnaderna för egendomens onera och reparationer, som till ränta och amortering ej allenast å de i egendomen redan befintliga in-teckningslån, utan äfven på det nu ifrågasatta lånet från Riksgälds-kontoret. Genom att på detta sätt använda det nuvarande hyresbeloppet skulle således utan nämnvärd uppoffring från Statens sida kunna åt läroverken förvärfvas den nu förhyrda lokalen. Vid sådant förhållande och då det för ett läroverks jemna och ostörda verksamhet alltid måste vara af synnerlig vikt att vara inrymd i en egen, för ändamålet uppförd och inredd lokal, tillstyrker Utskottet,

att det äskade lånebeloppet, 59,000 kronor, må beviljas att under de af Kongl. Maj:t föreslagna vilkor år 1875 från Riksgälds-kontoret utgå.

Pedagogier och Folkskolor.

Angående
dyrtidstillägg
åt lärarne vid
pedagogierna.

71:o. Till *löneförbättring* med 500 kronor åt hvar och en af de *vid pedagogierna anställda lärare* samt 100 kronor åt hvar och en af *musiklärarne* har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett belopp af 16,000 kronor.

I öfverensstämmelse med hvad i punkterna N:is 68 och 69 här ofvan blifvit föreslaget, får Utskottet, då antalet af de vid pedagogierna anställda lärare, hvilkas löner icke öfverstiga 2,500 kronor, uppgår till 29, samt lönen för hvar och en af de 10 musiklärarne endast utgör 100 kronor, hemställa,

att till *löneförbättring* med 500 kronor åt hvar och en af de vid pedagogierna anställda lärare, hvars aflöning icke öfverstiger 2,500 kronor, samt med 100 kronor åt hvardera af musiklärarne må för innevarande år beviljas ett belopp af 15,500 kronor.

Folkundervisningen.

Angående
löneförbättring
åt lärare-
personalen vid
folkskole-
lärare-seminarierna.

72:o. Såsom *löneförbättring* åt *lärare och lärarinnor* vid *folkskolelärare-seminarierna* har Kongl. Maj:t för innevarande år begärt ett extra anslag af 24,050 kronor, att utgå för 9 rektorer och 31 adjunkter och lärarinnor, som innehafva mot adjunktstjänst svarande befattning efter

500 kronor för hvarje, för 9 lärare i musik efter 150 kronor för hvarje samt för 9 lärare i teckning, 9 i gymnastik och 9 i trädgårdsskötsel efter 100 kronor för hvarje.

I öfverensstämmelse med hvad i 68:de punkten här ofvan blifvit föreslaget i afseende å dyrtidstillägg åt lärarne vid elementarläroverken, får Utskottet, som inhemtat att ifrågavarande rektorers löner uppgå till 3,000 kronor och derutöfver, men att icke någon af de vid seminarierna anställda adjunkter och lärarinnor för närvarande uppbär lön utöfver 2,500 kronor, äfvensom att lärare i musik åtnjuta 600 kronor, lärare i teckning eller i gymnastik 400 kronor och lärare i trädgårdsskötsel högst 900 kronor, hemställa,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning måtte på det sätt bifallas, att till löneförbättring med de af Kongl. Maj:t föreslagna belopp åt de vid folkskolelärare-seminarierna anställda adjunkter och lärarinnor med adjunkts befattning samt lärare i musik, teckning, gymnastik och trädgårdsskötsel måtte för innevarande år anvisas en summa af 19,550 kronor.

73:o. Sedan 1872 års Riksdag, i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga framställning, för uppförande af en seminariibyggnad i Hernösand efter en af dervarande domkapitel föreslagen och af Öfverintendents-embetet med åtskilliga förändringar gillad ritning med kostnadsförslag, anvisat ett belopp af 29,500 R:dr, och dessa medel genom Kongl. Maj:ts beslut den 24 Maj 1872 blifvit för nämnda ändamål ställda till domkapitlets disposition, hade, enligt hvad i statsrådsprotokollet är meddeladt, domkapitlet i underdånig skrifvelse den 22 sistlidne November anmält, att ifrågavarande byggnadsarbete numera så långt framskridit, att hufvudbyggnaden till grund, stomme, yttertak med plåttäckning och eldstadsmurår, samt jemväl uthusen voro uppförda; att verkställandet af dessa arbeten, i anledning deraf att priset på byggnadsmaterialier och dagsverken stigit till vida högre belopp än som tagits i beräkning vid kostnadsförslagets upprättande år 1871, medtagit så stor del af det beviljade anslaget, att endast 7,500 R:dr återstode till seminariibyggnadens fullbordande; men att för detta ändamål erfordrades utöfver nämnda belopp, enligt uppgjort kostnadsförslag, en summa af 16,284 R:dr 36 öre, hvartill komme till stängsel omkring tomten och dennas planering 2,500 R:dr; och hade domkapitlet på grund häraf i underdånighet anhållit, att ett belopp af tillsammans 18,784 R:dr 36 öre måtte ytterligare beviljas till seminariibyggnadens fullbordande samt tomtens planering och inhägnande.

*Angående an-
slog för full-
bordande af
seminariibygg-
naden i Hernö-
sand.*

Efter det Öfverintendents-embetet öfver omförmälda förslag å kostnaden för byggnadens fullbordande afgifvit underdånigt utlåtande och dervid anført, att skäl till anmärkning mot förslaget icke förekommit, har Kongl. Maj:t, då det vore af vigt, att seminariibyggnaden kunde upplåtas till begagnande vi nästa läseårs början, af Riksdagen äskat att ett jemnadt belopp af 18,800 R:dr måtte för ifrågavarande ändamål beviljas att utgå under år 1874.

Då domkapitlet uti sin ofvanberörda skrifvelse vitsordat, att alla lämpliga åtgärder vidtagits för ifrågavarande byggnadsarbetes bedrivande så billigt som möjligt, samt att den uppkomna bristen helt och hållet föranledts af den företrädesvis under senaste året uppkomna prisstegringen, som ej kunnat förutses då kostnadsförslaget uppgjordes, tillstyrker Utskottet,

att för fullbordande af seminariibyggnaden i Hernösand måtte för innevarande år anvisas ett belopp af 18,800 kronor.

Angående understöd åt församlingar, som ej förmå bekosta aflöning åt sina folkskolelärare.

74:o. Till understöd åt sådana församlingar, som icke förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare, har Kongl. Maj:t för år 1875 äskat ett extra anslag af 20,000 kronor.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 126) har Herr Pehr Benjaminsson föreslagit, att nämnda anslag måtte höjas från 20,000 kronor till 50,000 kronor.

Om ock det måste medgifvas att de senare årens stegrade fordringar på folkundervisningen medfört ökade utgifter för församlingarne, torde å andra sidan icke kunna förnekas, att ett allmännare välstånd höjt förmågan att bära dessa kostnader. Af statsråds-protokollet (bil. N:o 7 a sid. 69) inhemtas äfven att genom tillämpning af Kongl. kungörelsen den 22 Juni 1871 de i behof af understöd varande församlingarnes antal något förminskats. Utskottet har af denna anledning saknat skäl föreslå någon förhöjning uti detta vid flera föregående riksdagar beviljade anslags belopp och hemställer således,

- a) att till understöd åt församlingar, som icke förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare, må för år 1875 på extra stat anvisas 20,000 kronor; samt
- b) att Herr Pehr Benjaminssons ofvanberörda förslag må lemnas utan afseende.

75:o. Till utarbetande af *landskaps-* eller *länskartor*, hufvudsakligen för folkskolornas behof, har Kongl. Maj:t för år 1875 äskat ett extra anslag af 1,500 kronor.

Angående anslag till utarbetande af kartor för undervisningsväsendets behof.

Beträffande denna anslagsfråga är i statsråds-protokollet meddeladt, hurusom för den geografiska undervisningen under de senare åren åtskilliga kartarbeten här i riket blifvit utförda, väsendtligt bidragande till denna undervisnings ordnande på ett ändamålsenligt sätt, så att, då tillförene behöfliga hjälpmedel måst från främmande länder införskrifvas, vi nu egde för åtskilliga delar af detta läroämne en god svensk materiel.

I afseende på den svenska geografien inskränkte sig dock denna materiel till sådana kartor, som framställde riket i dess helhet, och hvilka vore utförda i en större skala, lämplig för en öfversigt af landets allmänna fysiskt-geografiska förhållanden och administrativa indelning samt viktigare orter, men ej lemnade en tillräckligt åskådlig och så fullständig bild af landets beskaffenhet i dess särskilda delar, som i synnerhet för den första geografiska undervisningen vore önskligt.

Då det för hvarje trakts invånare vore af stort intresse och gagn att väl känna dess särskilda förhållanden i geografiskt hänseende, låge ock synnerlig vikt derpå, att uti hvarje skola bereddades tillfälle för lärjungarne att erhålla en klar och lefvande geografisk bild af deras hemort och den närmast deromkring liggande delen af landet. För att detta skulle möjliggöras, måste till ledning för undervisningen finnas kartor, hvilka voro särskildt lämpade för detta behof, så att såväl ortens fysiska beskaffenhet som dess politiska indelning på ett noggrant och åskådligt sätt framställdes. På det kartorna skulle blifva vid undervisningen fullt användbara, borde de hvar för sig omfatta endast ett landskap eller län, återgifvet i den storlek, att kartan väl lämpade sig att såsom väggplansch begagnas.

Då utarbetandet af sådana kartor fordrade mycken tid och arbete, men priset likväl borde hållas så lågt, att de utan svårighet kunde för skolorna anskaffas, erfordrades ett särskildt anslag af statsmedel, för att begagnas såsom uppmuntran till dylika kartors utarbetning.

Kostnaderna för kartornas ritning på sten, tryckning och färgläggning, kunde deremot betäckas dels genom något bidrag af anslaget till undervisningsmateriel, dels genom kartornas försäljning.

Till utarbetandet af ifrågavarande kartor, hvilket kräfde särskilda insigter och egenskaper, funnes för närvarande en fullt lämplig person, som redan utfört åtskilliga prof, men som ej ansett sig kunna fortsätta sitt arbete, om ej bidrag af statsmedel kunde honom beredas.

Med anledning af hvad sålunda förekommit tillstyrker Utskottet, att till utarbetande af geografiska kartor för undervisningsväsendets behof måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 1,500 kronor.

Angående anslag till understöd af folkhögskolor.

76:o. Sedan sistlidna års Riksdag för innevarande år till Kongl. Maj:ts disposition anvisat ett förslagsanslag af 10,000 R:dr, att användas till understöd för sådana i verksamhet varande *folkhögskolor* i riket, som visat sig gagneliga och af Kongl. Maj:t pröfvades vara i behof af dylikt understöd, under vilkor att landsting, kommuner eller enskilde, hvar för sig eller gemensamt, bidroge med ett belopp, sammanlagdt motsvarande minst dubbla summan af statsbidraget, hvilket sistnämnda dock ej finge öfverstiga 2,000 R:dr årligen till hvarje skola, samt att berättelse öfver skolans verksamhet årligen skulle af dess styrelse så väl till Kongl. Maj:t som till vederbörande landsting ingifvas; har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att till understöd för dylika bildningsanstalter under nästkommande år anvisa ett förslagsanslag till lika belopp med det för innevarande år beviljade, eller 10,000 kronor, att utgå under omförmälda vilkor.

Beträffande dessa vilkor hafva Herrar *Nils Nilsson* i Asarum och *Ola Andersson* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 63) föreslagit, att statsbidraget till hvarje folkhögskola måtte få utgöra hälften mot det, hvartill enskilda bidrag, inberäknadt elevavgifterna, uppginge, dock högst 2,000 kronor, och att detta beslut måtte gälla ej blott det af Kongl. Maj:t nu begärda förslagsanslag af 10,000 kronor för år 1875 utan jemväl få tillämpas på det under innevarande år utgående.

Enligt hvad i statsrådsprotokollet är meddeladt, hafva, med tillämpning af förenämnda grunder för fördelningen af ifrågavarande anslag, under år 1873 endast 6,575 kronor blifvit använda. Anledningen dertill att icke hela statsanslaget kunnat utdelas är antagligen att söka i de svårigheter, som mött vid insamlandet af bidrag från kommuner och enskilde; och då således det torde kunna anses genom erfarenheten ådagalagdt, att anspråken på bidrag inom orterna ställts nog höga, har motionärernes förslag synts Utskottet innebära ett lämpligt sätt att bereda lindring i dessa anspråk. Utskottet, som dock icke funnit tillräcklig anledning att understödja förslaget om ändring i vilkoren för det redan för innevarande år beviljade anslaget, tillstyrker alltså,

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition å extra stat anvisa ett förslagsanslag af 10,000 kronor,

att användas till understöd för sådana i verksamhet varande folkhögskolor i riket, som visat sig gagneliga och af Kongl. Maj:t pröfvas vara i behof af dylikt understöd, under vilkor att landsting, kommuner eller enskilde, hvar för sig eller gemensamt, dertill lemna bidrag, som, inberäknadt elevafgifter, sammanlagdt motsvara minst dubbla summan af statsbidraget, hvilket sistnämnda dock ej må öfverstiga 2,000 kronor för hvarje skola, samt att berättelse öfver skolans verksamhet årligen af dess styrelse såväl till Kongl. Maj:t som till vederbörande landsting ingifves.

Gymnastiska Central-institutet.

77:o. Såsom *dyrtidstillägg* åt *lärarepersonalen och sekreteraren* vid Gymnastiska centralinstitutet har Kongl. Maj:t äskat 5,865 kronor för hvartera af åren 1874 och 1875.

Angående dyrtidstillägg åt lärarepersonalen och sekreteraren vid Gymnastiska centralinstitutet.

Med tillämpning af de utaf Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg skulle tillfällig löneförbättring vid nämnda institut endast för år 1875 beviljas och då uppgå till 3,910 kronor, på sätt närlagda tabell (Litt A) närmare utvisar; hemställande i enlighet härmed Utskottet:

- a) att ofvanberörda, af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke måtte beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt lärarepersonalen och sekreteraren vid Gymnastiska centralinstitutet måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 3,910 kronor.

Sundhetskollegium med medicinalstaten.

78:o. För beredande af *dyrtidstillägg* åt *Sundhetskollegii tjenstepersonal* har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att bevilja för innevarande år 12,660 kronor och för år 1875 ett extra anslag af 14,010 kronor.

Angående dyrtidstillägg åt Sundhetskollegium.

Uti sistnämnda summa ingår äfven ett belopp af 1,350 kronor såsom dyrtidstillägg åt innehafvaren af den utaf Kongl. Maj:t föreslagna nya rättskemistbefattningen. Under förutsättning af Riksdagens bifall till Utskottets i punkten N:o 30 här ofvan gjorda hemställan, skulle emellertid någon sådan befattning icke komma att å stat uppföras. I öfrigt skulle, med

tillämpning af de utaf Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg, den tillfälliga löneförhöjningen för Sundhetskollégii embets- och tjenstemän endast för år 1875 beviljas och då uppgå till 8,340 kronor, på sätt närlagda tabell (Litt. A) närmare utvisar. I enlighet härmed hemställer Utskottet:

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke må beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförbättring åt Sundhetskollégii embets- och tjenstemän må för år 1875 anvisas ett extra anslag af 8,340 kronor.

Angående dyrtidstillägg åt provincialläkare.

79:o. Såsom dyrtidstillägg åt provincialläkare har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat 64,800 kronor och för år 1875 ett extra anslag af 66,600 kronor.

Enligt hvad i statsrådsprotokollet blifvit meddeladt, finnas för närvarande 135 provincialläkarne, utaf hvilka 27 uppbära 2,000 R:dr och 108 1,500 R:dr i aflöning, hvartill komma de af Kongl. Maj:t föreslagna 4 nya provincialläkare med 1,500 R:drs lön. Med tillämpning af de utaf Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg, skulle den tillfälliga löneförhöjningen för desse tjenstemän endast för år 1875 beviljas och då, efter beräkning af 20 procent, uppgå till ett sammanräknadt belopp af 44,400 kronor. Utskottet hemställer alltså:

- a) att ofvanberörda, af Kongl. Maj:t för innevarande år äskade anslag icke måtte beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt provincialläkare måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 44,400 kronor.

Angående dyrtidstillägg åt laboratorn och amanuensen vid Farmaceutiska institutet.

80:o. För laboratorn och amanuensen vid Farmaceutiska institutet, hvilka i lön åtnjuta, den förre 1,500 kronor och den senare 400 kronor, har Kongl. Maj:t för hvartera af åren 1874 och 1875 såsom dyrtidstillägg begärt ett belopp af 570 kronor; men då den tillfälliga löneförhöjning, som, enligt de af Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg, skulle för år 1875 komma nämnde personer till godo, endast uppgår till 380 kronor, på sätt bilagda tabell (Litt. A) närmare utvisar, hemställer Utskottet:

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslagsbelopp för innevarande år icke måtte beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt laboratorn och

amanuensen vid Farmaceutiska institutet måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 380 konor.

Barnmorske-undervisningen och barnbördshusen.

81:o. För de i Stockholm och Göteborg upprättade *undervisningsanstalter för barnmorskor* har Kongl. Maj:t såsom dyrtidstillägg för hvardera af åren 1874 och 1875 äskat, för den förra anstalten 1,545 kronor och för den senare 885 kronor.

Angående dyrtidstillägg åt undervisningsanstalterna för barnmorskor.

Då den tillfälliga löneförhöjningen vid dessa undervisningsanstalter, med tillämpning af ofta återopade allmänna grunder, skulle för år 1875 uppgå, vid den förra till 1,030 kronor och vid den senare till 590 kronor, eller sammanlagdt till 1,620 kronor, på sätt bilagda tabell (Litt. A) närmare utvisar, hemställer Utskottet:

- a) att ofvanberörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke måtte beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt de vid undervisningsanstalterna för barnmorskor anställde personer måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 1,620 kronor.

Veterinär-undervisningen.

82:o. Till uppförande af *nya byggnader för Veterinär-institutet i Stockholm* på tomterna N:is 11, 12 och delar af N:is 3 och 4 i kvarteret Vedbäraren samt der bakom liggande delar af lägenheten Djursborg och Ladugårdsgärdet till Drottning Christinas väg har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att bevilja 597,770 kronor och deraf för år 1875 anvisa 200,000 kronor. Härförutom har Kongl. Maj:t gjort nådig framställning derom, att Veterinär-institutets nuvarande tomter i kvarteren Edelman mindre och Krabaten med der befintliga byggnader måtte, när de för institutet icke vidare behöfdes, på offentlig auktion försäljas, och behållna köpeskillingen därför till Riksgälds-kontoret aflemnas.

Angående begärdt anslag till uppförande af nya byggnader för veterinär-institutet i Stockholm.

I sammanhang härmed har Utskottet till behandling förehåft tvänne inom Andra Kammaren af Herrar *Jöns Pehrsson* (i motion N:o 173) och *S. Magnusson* (i motion N:o 121) gjorda yrkanden om afslag å det äskade anslaget till nya byggnader för Veterinär-institutet i Stockholm.

I en till Riksdagen den 18 Januari 1867 aflåten proposition, angående ordnande af veterinärväsendet i riket, föreslog Kongl. Maj:t, bland annat, att för uppförande af nya byggnader vid Veterinär-institutet i Stockholm måtte beviljas 390,000 R:dr, hvartill kostnaden för omförmälda byggnader enligt upprättade ritningar blifvit uppskattad, efter afdrag af det till 96,000 R:dr beräknade försäljningspriset å östra delen af Veterinär-institutets tomt i kvarteret Krabaten, samt att den återstående delen af institutets sistnämnda tomt finge, i enlighet med gjordt anbud, till »Abraham Rydbergs stiftelse» afträdas i utbyte mot stiftelsens tomt i kvarteret Edelman mindre, som då, sammanlagd med institutets tomt i samma kvarter, komme att utgöra institutets nya område, der byggnaderna skulle uppföras; men denna framställning, som öfverensstämde med det af komiterade för veterinärväsendets ordnande afgifna förslag, blef icke af Riksdagen bifallen, utan anhöll Riksdagen i underdånig skrifvelse den 8 Maj samma år, att Kongl. Maj:t måtte låta närmare undersöka och utreda huruvida icke institutet, till besparing i kostnaderna, skulle kunna utan väsendtliga olägenheter till någon plats vid hufvudstadens gräns förläggas, eller om icke, i annan händelse, institutet skulle, utan byte med Rydbergska stiftelsens tomt, kunna på ändamålsenligt sätt ordnas å den nuvarande lokalen genom utvidgande och förändring af der befintliga byggnader.

Kongl. Maj:ts till sistlidna Riksdag aflåtna proposition om anslag, till belopp af 634,000 R:dr, till uppförande af nya byggnader för Veterinär-institutet vann icke heller Riksdagens bifall. Uti sitt i ämnet afgifna utlåtande yttrade dåvarande Stats-Utskott, bland annat, att Veterinär-institutets byggnader nästan utan undantag voro sådana, att, om läroverket skulle i detta afseende blifva i sitt gamla skick, dess verksamhet komme att förlamas, kunde anses ostridigt, och behofvet af en genomgripande förändring i nämnda hänseende hade äfven blifvit af Riksdagen erkänt. Oaktadt fullständig utredning saknades, huruvida, på sätt 1867 års Riksdag alternativt ifrågasatt, de öfverklagade olägenheterna med bibehållande af den befintliga lokalen skulle kunna afhjelpas genom utvidgande eller förändring af dervarande byggnader, samt några ritningar och kostnadsförslag, som afsåge institutets förläggande på den föreslagna platsen, då ännu icke blifvit uppgjorda, hade hvad som blifvit anfördt mot institutets bibehållande å dess, till följd af sitt läge, ganska dyrbara tomter, synts Utskottet utgöra giltig grund för dess förflyttning till annan mera aflägsse belägen plats. De uti det upprättade förslaget, för hvilket under åren 1865 och 1866 uppgjorda ritningar legat till grund, upptagna kostnaderna hade emellertid synts Utskottet alltför stora. Då Utskottet ansett veterinär-undervisningen
böra

böra ordnas med hänsyn till ett antal af högst 50 à 60 elever, borde behovet af byggnader för densamma kunna tillgodoses med vida mindre kostnad, än som blifvit af Kongl. Maj:t ifrågasatt, och Utskottet föreställde sig att, med inskränkande af byggnaderna till hvad som för ändamålet kunde finnas oundgängligen nödigt, kostnaderna icke borde komma att öfverstiga det belopp, som enligt Kongl. Maj:ts till 1867 års Riksdag aflåtna nådiga proposition ansetts för ändamålet erforderligt. På grund häraf hemställde Utskottet, att Riksdagen, med afslag å Kongl. Maj:ts då gjorda nådiga framställning, måtte i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t ville i nåder tillse, huruvida icke sådana förändringar i den uppgjorda planen för Veterinär-institutets i Stockholm nya byggnader kunde vidtagas, att anläggningskostnaden väsendtligen inskränktes.

Det nu uppgjorda förslaget innebär visserligen en betydlig minskning i byggnadsanordningarne, men till följd af stegrade priser på materialier och arbetslöner har kostnadsförslaget icke kunnat nedbringas med större belopp än 36,200 kronor. Då emellertid Utskottets berörda hemställan vid sistlidne riksdag afslogs och förhållandena sedan dess icke undergått sådan förändring, som bör kunna föranleda till ändring i Riksdagens då fattade beslut, föranlättes Utskottet att, i enlighet med nämnda beslut, hemställa,

att Kongl. Maj:ts ofvan berörda nådigaframställning icke måtte bifallas.

83:o. Till uppförande af byggnader samt inköp af inventarier och undervisningsmateriel för veterinärundervisningen i Skara har Kongl. Maj:t för år 1875 äskat ett extra anslag af 10,000 kronor.

Angående be-
gärdt anslag till
uppförande af
byggnader för
veterinärinrätt-
ningen i Skara,
m. m.

Under förutsättning af Riksdagens bifall till Utskottets i punkten 34 här ofvan gjorda hemställan rörande Kongl. Maj:ts nådiga proposition om utvidgning af veterinärinrättningen i Skara, hemställer Utskottet,

att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade anslag icke måtte af Riksdagen beviljas.

84:o. Såsom dyrtidstillägg åt lärarne och kamereraren vid Veterinär-institutet i Stockholm har Kongl. Maj:t för hvarterdera af åren 1874 och 1875 äskat ett anslag af 7,200 kronor, men, då den tillfälliga löneförhöjning, som enligt de af Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg, skulle komma ifrågavarande personer till godo, endast bör utgå för år 1875 och då beräknas till 4,800 kronor, på sätt bilagda tabell (Litt. A) närmare utvisar, hemställer Utskottet:

Angående dyr-
tidstillägg åt
lärarne och
kamereraren vid
Veterinärinstitu-
tet i Stockholm.

- a) att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke må af Riksdagen beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt lärarne och kame-
reraren vid Veterinärinstitutet i Stockholm må för år
1875 anvisas ett extra anslag af 4,800 kronor.

Angående dyrtidstillägg åt lärarne och sekreteraren vid veterinärinrättningen i Skara.

85:o. Såsom *dyrtidstillägg* för *lärarne och sekreteraren* vid *veterinärinrättningen i Skara* har Kongl. Maj:t äskat för innevarande år 1,050 kronor och för år 1875 ett belopp af 4,290 kronor.

Under förutsättning af Riksdagens bifall till Utskottets i punkten 34 här ofvan gjorda hemställan, skulle någon utvidgning af veterinärinrättningen i Skara icke komma att vidtagas. Det dyrtidstillägg, som här skulle ifrågakomma, bör sålunda beräknas efter ifrågavarande tjenstemäns nu utgående aflöning, eller å 3,500 kronor. Med tillämpning af den antagna beräkningsgrunden af 20 procent för år 1875, skulle den tillfälliga löneförhöjningen vid veterinärinrättningen i Skara alltså för samma år uppgå till 700 kronor, på sätt bilagda tabell närmare utvisar. I enlighet härmed hemställer Utskottet,

- a) att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke må af Riksdagen beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt lärarne och sekreteraren vid veterinärinrättningen i Skara må för år 1875 anvisas ett extra anslag af 700 kronor.

Vetenskaps-akademien.

Angående dyrtidstillägg åt Vetenskaps-akademiens personal.

86:o. För beredande af *dyrtidstillägg* åt *intendenterna och konservatorn* vid *naturhistoriska riksmuseum* samt *föreståndaren och amanuensen* vid *meteorologiska anstalten* har Kongl. Maj:t för hvarterdera af åren 1874 och 1875 äskat ett anslag af 8,700 kronor; men då, med tillämpning af de utaf Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg, den tillfälliga löneförhöjningen för ifrågavarande personer skulle, beräknad för år 1875, uppgå till 5,800 kronor, på sätt närlagda tabell (Litt. A) närmare utvisar, hemställer Utskottet:

- a) att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke må af Riksdagen beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt *intendenterna och konservatorn* vid *naturhistoriska riksmuseum* samt *föreståndaren och amanuensen* vid *meteorologiska anstalten*

må för år 1875 anvisas ett extra anslag af 5,800 kronor.

87:o. I likhet med hvad vid flera föregående riksdagar egt rum, får Utskottet, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, tillstyrka, att för anskaffande af *originalmålningar af växter ur Sveriges flora* och utgifvande af *teckningar utaf zoologiska föremål* måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 1,200 kronor.

Angående anslag för anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges flora m. m.

88:o. Enligt hvad i statsråds-protokollet finnes omförmäldt, hade Vetenskaps-akademien, under åberopande af det tilltagande behovet af ökad utrymme för det under hennes inseende ställda naturhistoriska riksmuseets samlingar och för tillgodoseende jemväl af andra, med akademiens verksamhet sammanhängande ändamål, i underdånig skrifvelse af den 12 Mars 1873 anhållit, att nådig proposition måtte aflåtas till den då församlade Riksdagen angående anvisande af ett anslag, stort 250,000 R:dr, för inköp af den midt emot akademiens nuvarande hus belägna egendom i kvarteret Grönlandet södra, på det att erforderliga nybyggnader för akademiens räkning måtte kunna på denna tomtplats efter hand uppföras. Denna framställning kunde emellertid icke under då varande förhållanden föranleda till någon Kongl. Maj:ts åtgärd, helst Riksdagen var långt framskriden, när frågan först kunde företagas till nådig pröfning.

Angående anslag till inköp af en tomt för Vetenskaps-akademiens räkning.

Sedermera hade Vetenskaps-akademien uti skrifvelse den 7 sistlidne November i underdånighet förnyat sin berörda hemställan och dervid redogjort för de särskilda förhållanden, hvilka hon ansett innebära en kraftig maning för henne att fästa uppmärksamheten på en angelägenhet, som för riksmuseets både nuvarande och framtida verksamhet och förkofran vore af den största vikt.

Bland de tomter, som för omförmälda byggnadsändamål blifvit ifrågasatta och undersökta, finnes, enligt akademiens åsigt, ingen i afseende på läge och öfriga egenskaper lämpligare än det blott genom Adolf Fredriks kyrkoplan från akademiens nuvarande hustomt skilda kvarteret Grönlandet södra, under adressnummern 92 vid Drottninggatan. I sin helhet hölle denna tomtplats nu i area 52,731 kvadratfot, men skulle, enligt af Stockholms stadsfullmäktige fattadt beslut, inskränkas till 47,572 kvadratfot derigenom, att den mot söder angränsande gatan, Adolf Fredriks södra kyrkogata, komme att utvidgas från dess nuva-

rande bredd af omkring 23 fot till 40 fot. Tomten vore för närvarande endast delvis bebyggd med låga åbyggnader af högst två våningar, hvilka voro brandförsäkrade till 120,000 R:dr. På sätt ett af Vetenskaps-akademien till Kongl. Maj:t i bestyrkt afskrift öfverlemnadt köpeanbud utvisade, hade egaren af ifrågavarande egendom till akademien hembjudit densamma för en köpeskilling af 250,000 R:dr samt under vilkor, bland annat, att Riksdagen skulle senast den 15 Mars 1874 godkänna förslaget om inköp af ifrågavarande egendom.

På dessa och i öfrigt anförda skäl (se statsråds-protokollet bil. N:o 7 a sid. 74—76) hade Vetenskaps-akademien slutligen hemställt om inköp af omförmälda egendom på de af säljaren uppställda vilkor.

Då å ena sidan behovet af utvidgade lokaler för naturhistoriska riksmuseets samlingar vore fullt ådagalagdt samt å andra sidan den föreslagna åtgärden till nämnda behofs afhjelpande syntes innefatta den ändamålsenligaste lösning af denna fråga och härtill komme att tillfälle till förvärfvande för statens räkning af omförmälda, för ändamålet synnerligen väl lämpade tomtplats icke torde återkomma, har Kongl. Maj:t, med bifall till Vetenskaps-akademiens framställning, föreslagit Riksdagen att för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1875 anvisa ett anslag af 250,000 kronor.

Enligt ett Stats-Utskottet delgifvet skriftligt meddelande har egaren till ofvan berörda egendom lemnat omförmälda köpeanbud öppet till den 30 innevarande April; och får Utskottet, jemte meddelande af den upplysning, att hyrorna af egendomen uppgå till 12,000 R:dr samt under åberopande i öfrigt af den utredning, som rörande denna fråga blifvit i statsråds-protokollet meddelad, hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning, må till inköp af ifrågavarande tomt med derå befintliga byggnader anvisa ett extra anslag af 250,000 kronor.

Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien.

Angående dyrtidstillägg åt riksantikvariern och amanuenserne vid Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien har Kongl. Maj:t för hvartera af åren 1874 och 1875 äskat ett anslag af 2,250 kronor.

Med tillämpning af ofta åberopade allmänna grunder skulle den tillfälliga löneförhöjning, som för år 1875 borde komma nämnde embets-

och tjenstemän till godo, uppgå till 1,500 kronor, på sätt närlagda tabell (Litt. A) närmare utvisar; och hemställer Utskottet alltså:

- a) att ofvan berörda, af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke må af Riksdagen beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt riksantikvarien och amanuenserne vid Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien må för år 1875 anvisas ett extra anslag af 1,500 kronor.

90:o. Till *löneförbättring* åt *vaktbetjente* vid *Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien* har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett belopp af 600 kronor.

Angående löneförbättring åt Vaktbetjente vid Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien.

I enlighet med hvad i punkten 52 här ofvan finnes anfördt, hemställer Utskottet,

att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade belopp icke må af Riksdagen beviljas.

91:o. Som de extra anslag, hvilka vid nästlidne riksdag blifvit för ändamål, tillhörande Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens verksamhet, anvisade, fortfarande voro till lika belopp behöfliga, har Kongl. Maj:t, med anledning af akademiens i ämnet gjorda framställning, föreslagit Riksdagen att äfven för år 1875 bevilja enahanda extra anslag, nemligen: till *undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.* 5,000 kronor; till *arvoden åt vetenskapligt bildade biträden* vid ordnandet och vården af statens under akademiens inseende ställda samlingar och till *aflöning åt vaktbetjening* vid samlingarnes offentliga förevisning 4,000 kronor; samt till *utgifvande af planchverk* öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum samt öfver svenska sigill från medeltiden 2,000 kronor.

Angående anslag till Antiqvitetsakademien.

Utskottet tillstyrker,

att ofvan uppräknade extra anslag, tillhopa 11,000 kronor, må för år 1875 af Riksdagen beviljas.

Fria konsternas akademi.

92:o. Såsom *dyrtidstillägg* åt *lärare och tjenstemän* vid Akademien för de fria konsterna har Kongl. Maj:t å extra stat för hvarterdera af åren 1874 och 1875 äskat ett belopp af 6,720 kronor; men då, enligt de af Riksdagen antagna allmänna grunder för beviljande af dyrtidstillägg,

Angående dyrtidstillägg åt lärare och tjenstemän vid Akademien för de fria konsterna

den ifrågavarande personer tillkommande tillfälliga löneförhöjning bör endast för år 1875 utgå och då beräknas till 4,500 kronor, på sätt närlagda tabell (Litt. A) närmare utvisar, hemställer Utskottet:

- a) att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke må af Riksdagen beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt lärare och tjenstemän vid Akademien för de fria konsterna må för år 1875 anvisas ett extra anslag af 4,500 kronor.

Angående löneförbättring åt vaktbetjente vid Akademien för de fria konsterna.

93:o. Till löneförbättring åt vaktbetjente vid Akademien för de fria konsterna har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett extra anslag af 400 kronor.

I enlighet med hvad i punkten N:o 52 här ofvan finnes anfördt, hemställer Utskottet,

att ofvan berörda, af Kongl. Maj:t äskade anslag icke måtte beviljas.

Musikaliska akademien.

Angående dyrtidstillägg åt lärare och tjenstemän vid Musikaliska akademien.

94:o. Såsom dyrtidstillägg åt lärare och tjenstemän vid Musikaliska akademien har Kongl. Maj:t för hvartera af åren 1874 och 1875 äskat ett belopp af 5,910 kronor.

Med tillämpning af ofta åberopade allmänna grunder för dyrtidstilläggs beviljande, skulle den ifrågavarande personer tillkommande tillfälliga löneförhöjning endast för år 1875 utgå och då beräknas till 3,940 kronor, på sätt närlagda tabell (Litt. A) närmare utvisar; hvadan Utskottet hemställer:

- a) att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade anslag för innevarande år icke må af Riksdagen beviljas; men
- b) att såsom tillfällig löneförhöjning åt lärare och tjenstemän vid Musikaliska akademien må för år 1875 anvisas ett extra anslag af 3,940 kronor.

Angående löneförbättring åt en vaktmästare vid Musikaliska akademien.

95:o. Till löneförbättring åt en vaktmästare vid Musikaliska akademien har Kongl. Maj:t för innevarande år äskat ett belopp af 250 kronor.

I enlighet med hvad i punkten N:o 52 här ofvan finnes anfördt, hemställer Utskottet,

att ofvan berörda af Kongl. Maj:t äskade belopp icke måtte beviljas.

96:o. Sedan sist församlade Riksdag till uppförande af en *ny byggnad för Musikaliska akademien och dess läroverk* å kronans tomt N:o 8 kvarteret Blasieholmen här i staden beviljat ett extra anslag af 190,000 R:dr och deraf för innevarande år anvisat 100,000 R:dr, får Utskottet, i enlighet med Kongl. Maj:ts derom nu gjorda nådiga framställning, tillstyrka,

Angående utgående af beviljadt anslag till uppförande af ny byggnad för Musikaliska akademien.

att återstoden af ofvan berörda anslag, 90,000 kronor, må för år 1875 anvisas.

Hospitalsvården.

97:o. Sedan hos sist församlade Riksdag fråga blifvit väckt om medels beviljande till *anläggning af nya eller utvidgning af redan befintliga hospital för sinnessjuke*, och Kongl. Maj:t lätit till Riksdagen öfverlemna ett af Serafimer-ordensgillet den 19 Mars 1873 afgifvet underdånigt utlåtande i ämnet, anförde Riksdagen uti underdånig skrifvelse den 22 påföljande Maj, att behofvet af kraftiga och skyndsamma åtgärder till åstadkommande af ökad hospitalsvård för sinnessjuke syntes Riksdagen till fullo ådagalagdt och att derföre, om något eller några bland de af ordensgillet antydda byggnadsförslag varit utaf Kongl. Maj:t pröfvade, Riksdagen ej skulle tvekat att bevilja de för byggnadsarbetenas påbörjande erforderliga medel, men att, då denna angelägenhet dittills icke tagits under nådigt öfvervägande, Riksdagen funnit sig föranlåten endast till den anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes låta uppgöra fullständig plan för ett tillfredsställande ordnande af hospitalsvården i riket samt till nästa Riksdag göra den framställning i ämnet, hvartill omständigheterna kunde finnas föranleda.

Angående hospitalsväsendets ordnande.

Enligt hvad i statsråds-protokollet är meddeladt, hade Serafimer-ordensgillet, till följd af härå erhållen nådig remiss, uti afgifvet underdånigt utlåtande framlagt ett i samma protokoll (se bil. N:o 7 a sid. 78—84) till hufvudsakliga delar intaget förslag till hospitalsväsendets fullständigare ordnande, till hvilket förslag, upptagande för erforderliga byggnadsarbeten en kostnadssumma af 3,990,941 kronor, här endast torde få hänvisas. I afseende å de medel, som sålunda erfordrades för genomförande af ifrågavarande organisationsplan, hvarigenom rikets hospital komme att inrymma 2,262 sjukplatser, motsvarande i det närmaste 25 procent af det till omkring 9,000 uppgifna antalet sinnessjuke vid utgången af år 1870, hade ordensgillet funnit det vara lämpligast, om till Kongl. Maj:ts disposition för ändamålet blefve anvisad en viss rund summa

ärligen, hvilken summa af ordensgillet föreslagits till 400,000 R:dr för år 1874 och 1,000,000 R:dr för år 1875, hvarefter hospitals-öfverstyrelsen skulle hvarje år till Kongl. Maj:t ingifva förslag å de arbeten, som under påföljande året borde utföras.

På grund af den utredning Serafimer-ordensgillet sålunda i detta viktiga ärende meddelat, och då de föreslagna åtgärderna till afhjelpande af ifrågavarande stora samhällsbehof kräfde skyndsamt verkställighet, har Kongl. Maj:t hos Riksdagen äskat att, såsom ordensgillet föreslagit, anslag för ändamålet må beviljas att utgå så väl under år 1874 som under år 1875, men då de för närvarande rådande ovanligt höga pris på dagsverken och byggnadsmaterialier måste göra det arbete, som under dessa år verkställas, synnerligen dyrt, och det vid sådant förhållande icke vore skäl att staten under år 1875 nedlade så stora kostnader, som Serafimer-ordensgillet föreslagit, på arbeten, hvilka, om någon del af dem uppskötas till ett följande år, efter all sannolikhet skulle kunna fullbordas för ett billigare pris än nu beräknats, har Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget måtte bestämmas till 400,000 R:dr under år 1874 samt 500,000 R:dr under år 1875, med lemnad rätt att för ett följande års arbeten använda hvad som kan finnas besparadt å ett föregående års anslag.

Otillräckligheten af den nuvarande hospitalsvården är allmänt öfverklagad och föranledde förlidet år, såsom ofvan är anfördt, en särskild underdånig skrifvelse från Riksdagens sida. Då den af Kongl. Maj:t med anledning häraf aflättna nädiga proposition icke afser större utvidgning af hospitalsvården, än som torde vara för behofvets fyllande oundgängligen nödvändigt, har Utskottet icke tvekat tillstyrka anvisande af hela det utaf Kongl. Maj:t för åren 1874 och 1875 äskade belopp. Emellertid erfordras för så vidt omfattande byggnadsföretag, som de ifrågavarande, åtskilliga förarbeten, hvilka antagligen icke alla medhinnas under de återstående månaderna af detta år. Med afseende härpå har Utskottet ansett lämpligast, om för innevarande år beviljades endast 200,000 kronor och öfriga 700,000 kronor anvisades att utgå under år 1875. Utskottet hemställer alltså,

att för hospitalväsendets ordnande må till Kongl. Maj:ts disposition anvisas dels för innevarande år ett belopp af 200,000 kronor och dels för år 1875 ett extra anslag å 700,000 kronor.

Angående
allmänna hospi-
talsfondens för-
stärkande.

98:o. Enligt hvad i statsråds-protokollet är meddeladt, hade Serafimer-ordensgillet uti underdånig skrifvelse den 18 sisl. Nov. bland annat anfördt: att, sedan Riksdagen uppå Kongl. Maj:ts nädiga framställning anvisat till allmänna hospitalsfondens

hospitalsfondens förstärkande under år 1874 ett extra anslag af 130,000 R:dr, prisen på lifsmedel och materialier af nästan alla slag, äfvensom på arbetslöner, öfver hela riket betydligt stigit, till följd hvaraf utgifterna för sjukvård och administration vid hospitalen komme att, så vidt efter hållna entreprenad-auktioner kunde bedömas, öfverstiga utgifterna under år 1873 med 55,000 R:dr; att ordensgillet af enahanda orsak funnit sig föranledt till särskild underdånig hemställan om löneförbättring för tjenstemännen såväl hos ordensgillet som vid hospitalsstaten, att vidtaga från och med år 1874, hvilken löneförbättring, om den blefve fastställd, skulle för hospitalsfonden medföra en ökad årlig utgift af 8,174 R:dr 60 öre; att, då behofvet af vård för sinnessjuke vid dertill afsedda offentliga anstalter sedan flera år befunnits i stigande, under det rikets hospital varit till fullo upptagna, ordensgillet, för att i någon mån afhjelpa detta behof, låtit vidtaga åtskilliga förändrade anordningar vid Stockholms och Göteborgs hospital för en beräknad kostnad af 9,000 kronor, hvarigenom ytterligare utrymme beredts för 60 patienter, för hvilka underhållskostnaden under år 1874 antagligen icke komme att understiga 18,000 kronor; att åtskilliga förändringar inom det förra hospitalet dessutom funnits behöfliga och ansetts böra under år 1874 utföras, om dertill erforderliga medel, beräknade till 22,500 kronor, kunde erhållas; att då de sålunda beräknade ökade utgifterna för år 1874, uppgående till sammanlagdt 112,674 R:dr 60 öre, ej kunde af hospitalsfonden bestridas, enär denna fond icke utöfver sina ordinarie inkomster och ofvan omförmälda statsanslag, 130,000 R:dr, hvilket ej vore för nu ifrågavarande tillkomna behof afsedt, hade att för nämnda år påräkna någon annan inkomst än den, som kunde uppkomma derigenom att hospitalsafgiften för patient af tredje betalningsklassen blifvit höjd från 25 till 30 öre om dagen, hvilken förhöjning kunde antagas för år 1874 lemna ett inkomstbelopp af högst 18,000 R:dr, så återstode, efter afdrag af sistnämnda belopp, en brist af 94,674 R:dr 60 öre, med hvilken summa, jemnad till 95,000 R:dr, det hospitalsfonden redan beviljade anslaget för år 1874 behöfde höjas; samt att, beträffande fondens behof af anslag för år 1875, någon grund icke funnes till det antagande, att kostnaden för sjukvård och administration skulle vid den tiden hafva i någon mån nedgått, utan tvärtom efter all anledning den offentliga sinnessjukvården då erhållit ett ännu större omfång, hvarföre, och med afseende å otillräckligheten af anslaget för år 1874, till hospitalsfondens förstärkande under nästföljande året erfordrades ett belopp af 200,000 R:dr; och hade Serafiner-ordensgillet underdånigst hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen äska anvisande af berörda, dels för år 1874 och dels för år 1875 behöfliga anslag.

Då en förbättring i de vid Serafimer-ordensgillet samt hospitalen anställde tjänstemäns löner, hvilka utgå från hospitalsfonden, syntes billig, samt öfriga ofvan upptagna särskilda utgiftsbelopp vore af behovet oundgängligen påkallade, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom förhöjning i det beviljade extra anslaget till hospitalsfonden för år 1874 anvisa 95,000 R:dr samt till fondens förstärkande under år 1875 ett extra anslag af 200,000 R:dr, båda beloppen att i mån af behof utgå.

Då de vid Serafimer-ordensgillet och hospitalen anställde tjänstemännens löner icke äro af Riksdagen bestämda och på riksstaten uppförda utan utgå från allmänna hospitalsfonden, har Utskottet för närvarande ansett sig icke böra ingå i någon detaljerad pröfning af dessa löners belopp och de förhöjningar deruti, som kunna finnas af behof påkallade. Emellertid torde upplysningsvis böra meddelas, att de af Serafimer-ordensgillet uti särskild underdånig skrifvelse föreslagna lönetillökningar uppgå, för tjänstemännen och vaktbetjeningen vid ordensgillet till 1,579 kronor 60 öre, för 9 öfverläkare vid hospitalen till 4,120 kronor och för 7 sysslomän derstädes till 2,475 kronor, eller sammanlagdt till 8,174 kronor 60 öre. Enligt en berörda skrifvelse bilagd uppgift hafva ifrågavarande personer för närvarande en sammanlagd aflöning af 47,995 kronor. Den föreslagna förhöjningen utgör således i medeltal endast omkring 17 procent af hela aflöningen. Hvad angår öfriga här ofvan angifna anslagsbehof, har Utskottet icke haft annat att erinra, än att, då en utvidgad hospitalsvård kommer att medföra en ytterligare stegring i den årliga utrednings- och underhållskostnaden, det enligt Utskottets åsigt borde tillses, om icke, för beredande af väl behöfliga tillgångar, hospitalsafgifterna kunde i någon mån förhöjas. Under nuvarande pristäförhållanden torde till exempel den för tredje betalningsklassen bestämda afgift af 30 öre om dagen icke motsvara ens tredjedelen af verkliga kostnaden. Ehuru någon sådan utredning icke föreligger, som kunnat föranleda ett bestämdt förslag i nämnda syfte, har Utskottet likväl ansett frågan vara af den vikt, att den bör underställas Kongl. Maj:ts nädiga pröfning. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet:

- a) att till allmänna hospitalsfondens förstärkande må å extra stat anvisas dels 95,000 kronor för innevarande år, dels 200,000 kronor för år 1875; samt
- b) att Riksdagen vid anmälan om detta beslut må i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke någon förhöjning i nu stadgade hospitalsafgifter må vara af omständigheterna påkallad.

99:o. Sedan 1873 års Riksdag i likhet de med tre närmast föregående, anvisat statsanslag af 2,500 R:dr till den i *Sköfde* inrättade *vårdanstalt för sinnesslöa barn*, under vilkor att två elever skulle der åtnjuta fri undervisning och vård, hade, enligt hvad i statsrådsprotokollet blifvit meddeladt, anstaltens föreståndarinna hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, att då, utaf de till antalet omkring 50 barn, för hvilka under nästlidna år inträde vid anstalten blifvit sökt, endast 7 kunnat mottagas i anseende till de ringa tillgångar, öfver hvilka anstalten hade att förfoga, ett anslag förhöjdt till 5,000 R:dr måtte för nästkommande år beviljas, hvarigenom anstaltens verksamhet skulle kunna utvidgas och plats derstädes beredas för ytterligare två frielever.

Angående anslag till vårdanstalten i Sköfde för sinnesslöa barn.

I häröfver afgifvet utlåtande hade Serafimer-ordensgillet förmålt, att vid det besök, som generaldirektören öfver hospitalen i riket den 28 Augusti samma år gjort vid idiothemmet, denna anstalt, hvarest då vårdades 16 gossar och 14 flickor, af hvilka 5 voro frielever, medan för hvarje af de öfriga erlades en årsafgift af 50 till 400 R:dr, fortfarande befunnit sig i fullt tillfredsställande skick, samt förtjent af det allmännas förtroende, i följd hvaraf och då behof ostridigt förefunnes af utvidgad vård för sinnesslöa barn, Serafimer-ordensgillet, med afseende jemväl å den under senare åren inträffade förhöjning i underhållskostnaderna, funnit sig böra tillstyrka bifall till ansökningen.

Med hänseende till hvad sålunda förekommit har Kongl. Maj:t till Riksdagen gjort nådig framställning derom, att till understöd för omförmälda anstalt för sinnesslöa barn måtte för år 1875 beviljas ett extra anslag af 5,000 R:dr, mot vilkor att fyra obemedlade sinnesslöa barn der åtnjuta kostnadsfri undervisning och vård; tillstyrkande Utskottet, att, med bifall till förevarande nådiga framställning, Riksdagen må till omförmälda ändamål anvisa för år 1875 ett extra anslag af 5,000 kronor.

100:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställningar får Utskottet, under återopande af de skäl som i statsrådsprotokollet (bil. N:r 7 a, sid. 88 och 89) äro till stöd för desamma anförda, tillstyrka,

Angående anslag till undervisningsanstalten i Stockholm för sinnesslöa barn m. m.

att Riksdagen må för år 1875 under förut stadgade vilkor bevilja:

- a) till den i *Stockholm* inrättade *vård- och undervisningsanstalt för sinnesslöa barn* 2,000 kronor; och
- b) till det i *Jerfsö* i *Helsingland* befintliga *sjukhem för spetälske* 4,000 kronor.

Diverse anslag.

Angående anslag för den internationella antropologiskt-arkeologiska kongressens möte i Stockholm.

101:o. Sedan den *internationella antropologiskt-arkeologiska kongressen* vid sitt sammanträde i Brüssel år 1872 beslutit att hålla sitt nästa, eller sjunde, möte i Stockholm under loppet af innevarande år, och den komité, som fått i uppdrag att härstädes anordna mötet, för hvilket tiden blifvit bestämd till den 7—16 instundande Augusti, hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, att till Riksdagen måtte aflåtas nådig proposition om anvisande af ett anslag af 15,000 R:dr såsom bidrag till bestridande af utgifterna för nämnda möte, hvilken framställning blifvit af Vitterhets- historie- och antiqvitets-akademien förordad, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1874 anvisa ett särskildt anslag af 15,000 R:dr såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för ifrågavarande vetenskapliga kongress-sammanträde i hufvudstaden.

Då af den utredning, som i statsrådsprotokollet (bil. n:o 7 a sid. 90 och 91) blifvit meddelad rörande utgifterna för närmast föregående antropologiskt-arkeologiska kongresser, hvilka äfven åtnjutit understöd af vederbörande regeringar och representationer, synes framgå, att den af Kongl. Maj:t äskade summa icke är för högt beräknad, för att den, tillsammans med ledamotsafgifter, skall kunna betäcka de för kongressens sammanträde erforderliga utgifter, tillstyrker Utskottet, att till bidrag för bestridande af kostnaderna för den internationella antropologiskt-arkeologiska kongressens möte i Stockholm måtte för innevarande år anvisas ett extra anslag af 15,000 kronor.

Angående arkeologiska undersökningar på Björkö.

102:o. Uti en till Kongl. Maj:t ingifven skrift hade, enligt hvad i statsrådsprotokollet är meddeladt, Amanuensen vid Lunds universitets historiska museum, Filosofie Doktor *Hjalmar Stolpe* underdånigst anhållit om ett statsanslag af 2,500 R:dr årligen under en tid af fem år, att såsom reservationsanslag och emot redovisning af honom användas till bestridande af omkostnaderna för fortsättandet under nämnda tid af de *natuurhistoriska och arkeologiska undersökningar* han under de tre sistförflutna åren, till en början på egen bekostnad och vidare med understöd af allmänna medel, anställt på *Björkö i Mälaren*, i ändamål att dels genom gräfningar i den der befintliga s. k. svarta jorden söka utforska dess uppkomst och betydelse samt tillvarataga de kvarlevor från en forntida kultur, såsom

fornsaker och ben af husdjur och vilda djur, hvilka deruti funnes inbäddade; dels medelst muddringar i sundet mellan Björkö och Adelsön söka utröna, huruvida den bernsten, som af ålder pläгат uppsköljat på en viss del af Björköns strand, härstammade från ett i sundet befintligt s. k. diluvialt bernstensnäste eller vore genom människors åtgärd införd; dels ock slutligen genom öppnande af ett större eller mindre antal af öns talrika grafvar samla de bidrag, som dessa kunde lemna till belysningen af våra förfäders kulturhistoria, hvarjemte Stolpe i underdånighet hemställt, att, då ofvannämnda begärda anslag icke kunde lemna honom personligen någon ersättning, honom måtte i nåder beredas ett särskildt arvode såsom godtgörelse för hans arbete, icke blott vid undersökningarne på ön, utan äfven med granskning och ordnande af de dervid insamlade föremål, hvilka han, såsom äfven förut egt rum, skulle aflemna till rikets vederbörande museer.

Anbefalld att häröfver afgifva underdånigt utlåtande, hade Vetenskaps-akademien, med förordande af den underdåniga ansökningen, tillika hemställt, att Amanuensen Stolpe måtte tilläggas ett särskildt årligt arvode af 2,000 kronor likaledes för en tid af fem år.

Vidare hade Stolpe, med förmälan att han vore sysselsatt med utarbetandet af en mera omfattande redogörelse för resultaten af de redan verkställda undersökningarne, och att denna redogörelses utgifvande under detta år vore särskildt föranledt af det möte, som den antropologiskt-arknologiska kongressen komme att under instundande sommar hålla i Stockholm, men att en sådan redogörelse, för att motsvara sitt ändamål, borde åtföljas af förtydligande afbildningar af de viktigaste fynden, hemställt att, då dessa afbildningar, äfven med inskränkning till det minsta antal som vore lämpligt, ändock komme att upptaga tjugo tafvor i kvartformat, hvilka enligt en af Stolpe uppgjord beräkning icke kunde utföras i en upplaga af 700 exemplar, som ansetts erforderlig, under en kostnad af 2,640 R:dr, Kongl. Maj:t täcktes bereda tillgång till detta arbetes utförande medelst anvisande af ett anslag till nämnda belopp.

Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien, häröfver hörd, hade i underdånigt utlåtande förklarat sig anse de hittills gjorda fynden vara af det värde, att man med skäl kunde önska en redan nu afgifven utförlig beskrifning af desamma, som kunde framläggas för den arkeologiska kongressen, hvadan akademien tillstyrkte bifall till ansökningen.

Det understöd af allmänna medel, hvaraf Stolpe för sitt forskningsarbete hittills varit i åtnjutande, har utgått af det under åttonde hufvudtiteln uppförda anslag till extra utgifter med 2,000 kronor under hvarje af åren 1872 och 1873. Då det endast varit tillfälliga omständigheter,

som kunnat föranleda att detta anslag under dessa år lemnat tillgång till så stora bidrag, och det i öfrigt icke kunde vara öfverenstämmande med det ändamål, för hvilket anslaget vore afsedt, att derifrån utginge större belopp för behof. hvilka kunde förutses såsom fortvarande under en tid af flera år, samt i alla händelser medel saknades för de ökade utgifter, hvilka för ett fullt ändamålsenligt ordnande af gräfningarne och tillgodogörande af deras resultat erfordrades, har Kongl. Maj:t ansett, att andra tillgångar borde beredas för att sätta Stolpe i tillfälle att utan afbrott fullfölja de påbörjade undersökningarne på Björköen äfvensom att åt allmänheten delgifva de redan vunna resultaten. Då emellertid för bedömande deraf, huruvida undersökningarne borde fortsättas under hela den af Stolpe angifna tidrymd, borde afvaktas de närmast följande årens resultat af samna undersökningar, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för ofvan uppgifna ändamål anvisa *dels* för hvarterdera af åren 1874 och 1875 ett anslag af 4,500 kronor, hvaraf 2,000 kronor såsom årsarvode åt Stolpe, för berörda undersökningsarbeten, mot skyldighet för honom att till statens vederbörande museer aflemlna de vid gräfningarne insamlade föremål, *dels* ett särskildt anslag af 2,640 kronor att utgå under år 1874.

Då de af Amanuensen Stolpe hittills insamlade fynd, enligt hvad vitsordadt blifvit, äro af stort vetenskapligt värde samt vederbörande vetenskapliga myndigheter förklarat det vara i hög grad önskvärdt att de påbörjade forskningarne fullföljas, äfvensom att de vunna resultaten ordnas och beskrivas, har Utskottet ansett sig böra tillstyrka beviljande af härtill erforderliga medel. Med afseende likväl derpå att, enligt hvad Vetenskaps-akademien upplyst, ifrågavarande samlingar af natur- och konstföremål bland annat lemna värdefulla upplysningar om den yngre jernaldern, från hvilken tid de skriftliga urkunderna äro ytterst torftiga, har Utskottet, då, på sätt i statsrådsprotokollet blifvit antydt, samlingarne äro afsedda att fördelas mellan statens vederbörande museer, trott sig böra ifrågasätta, huruvida icke vid samlingarnes ordnande hänsyn företrädesvis borde tagas till den betydelse de ega för den fosterländska kulturhistorien, och att de oförskingrade uppställas, så att de framkalla i möjligaste mätto lefvande kulturbilder från berörda, längesedan förgångna tider. I öfrigt har Utskottet vid Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning icke haft något att erinra, hvadan Utskottet tillstyrker,

att Riksdagen för ofvan uppgifna ändamål måtte anvisa *dels* för innevarande år två särskilda belopp, det ena å 4,500 kronor och det andra å 2,640 kronor, *dels* ock för år 1875 ett extra anslag å 4,500 kronor.

103:o. Sedan Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien i underdänig skrifvelse anmält, att ett särdeles gynsam tillfälle yppat sig att åt *myntkabinettet* bereda en värdefull tillökning genom inköp af *en samling medeltidsmynt*, tillhörig enskild person, hvilken hembjudit akademien densamma för ett pris af 8,000 R:dr; att denna samling, på sätt en vid berörda skrifvelse fogad förteckning utvisade, innehölle 2,500 mynt, af hvilka 140 i guld, 2,101 i silfver och 259 i brons eller s. k. billon; att bland dessa 377 voro äldre än år 1000, nemligen 50 i guld, 121 i silfver, 206 i brons eller billon, samt att de öfriga, med få undantag, härledde sig från den återstående delen af medeltiden, har Kongl. Maj:t med anledning häraf föreslagit Riksdagen att, till inlösen för myntkabinettets räkning af ifrågavarande samling medeltidsmynt, anvisa ett anslag af 8,000 R:dr, som, då samlingen erbjöds till inlösen redan i början af sistlidna år, borde utgå för år 1874.

Angående inlösen för Kongl. myntkabinettet af en samling medeltidsmynt.

På de i statsrådsprotokollet (bil. N:o 7 a sid. 94) till stöd för den nådiga framställningen anförda skäl, tillstyrker Utskottet, att till inlösen för myntkabinettets räkning af ofvanberörda myntsamling måtte för innevarande år anvisas ett belopp af 8,000 kronor.

104:o. Då för tillsyn och vård af den i nationalmuseum inrymda och under musei-intendentens inseende ställda *lifruskammaren* erfordrades likasom under innevarande år och de närmast föregående åren äfven för år 1875 ett anslag af 600 kronor, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för samma ändamål anvisa nämnda belopp, att jemväl år 1875 såsom extra anslag utbetalas; tillstyrkande Utskottet,

Angående anslag till lifrustkammaren.

att för vård och tillsyn af lifrustkammarens samlingar måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 600 kronor.

105:o Under åberopande af de skäl, som i statsrådsprotokollet (bil. N:o 7 a sid. 95 och 96) äro anförda till stöd för Kongl. Maj:ts förslag om inlösen af 300 exemplar af *Svenska fornskriftsällskapets handlingar*, om beviljande af understöd för fortsatt utgifvande af f. d. Kongl. Bibliotekarien *Johan Erik Rydqvists* arbete »*Svenska språkets lagar*», samt om anslag åt e. o. Professoren *Carl Gustaf Malmström* för fortsättande af arbetet »*Sveriges politiska historia från konung Carl XII:s död till stats-hvälfningen år 1772*», tillstyrker Utskottet,

Angående anslag till Svenska fornskriftsällskapet, f. d. Bibliotekarien Rydqvist och e. o. Professoren Malmström.

att för år 1875 följande extra anslag måtte beviljas, nemligen:

- a) till inlösen af 300 exemplar af Svenska fornskriftsällskapets handlingar 1,050 kronor;
- b) till understöd för fortsatt utgifvande af arbetet »Svenska språkets lagar» 1,500 kronor; och
- c) till e. o. Professoren C. G. Malmström för fortsättande af ett historiskt arbete 2,500 kronor.

Angående anslag
till Docenten
A. G. Theorell.

106:o. Enligt hvad i statsrådsprotokollet (bil. N:o 7 a sid. 96 och 97) är meddeladt, hade Vetenskapsakademien uti underdänig skrifvelse på anförda skäl hemställt, att Kongl. Maj:t måtte tackas till Riksdagen aflåta nådig proposition om beviljande åt *Docenten vid Upsala universitet Axel Gabriel Theorell* af ett personligt årligt arvode, ungefärligen motsvarande lönen för en adjunktsbefattning vid universiteten eller 2,500 kronor, att af honom uppbäras så länge, till dess han kunde komma att befordras till lön på ordinarie stat af motsvarande eller högre belopp. Sedan ej mindre Consistorium academicum i Upsala än äfven Kanslers-embetet för universiteten till nådigt bifall förordat Vetenskapsakademiens hemställan, har Kongl. Maj:t, då de för Docenten Theorell särdeles hedrande ordalag, i hvilka de vetenskapliga myndigheterna uttalat sig till hans förmån, nogsamt vittnade om den vinst för vetenskapen och den heder för fosterlandet, som vore att vänta, derest Theorell sattes i tillfälle att, ostörd af ekonomiska omsorger, fortsätta sin vetenskapliga verksamhet, till Riksdagen gjort nådig framställning derom, att åt Theorell måtte för år 1875 beviljas ett extra anslag af 2,500 kronor.

Då vederbörande vetenskapliga myndigheter, under erkännande af Docenten Theorells rika begåfning, om hvilken hans äfven utom vårt land beundrade mekaniska konstruktioner dessutom bära vittnesbörd, vitsordat, att Theorell, hänförd af intresset för sina uppfinningar, icke rådfrågat sina tillgångar vid deras utförande, så att han, som saknade egna medel, derigenom invecklat sig i ekonomiska svårigheter, hvilka lätt kunde sätta en gräns för hans vetenskapliga verksamhet, får Utskottet, på de i statsrådsprotokollet i öfrigt anförda skäl, hemställa, att till Docenten vid Upsala universitet A. G. Theorell för fortsättande af vetenskapliga konstruktionsarbeten måtte för år 1875 anvisas ett extra anslag af 2,500 kronor.

Angående anslag till förvarande och förökande af "Skandinavisk-etnografiska samlingen."

107:o. Jemte erinran om *etnografiska samlingars* betydelse såsom bildningsmedel, har Herr Friherre J. Nordenfalk uti en inom Första Kammaren

Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 25) vidare anført, att Doktor *A. Hazelius* med icke obetydlig uppoffring af tid och medel företagit sig att uppsöka och åt det allmänna bevara hvad af fäderneärfd inhemsk smak och odling, sådana de framträdte i folkdräkter, väfnader, smycken och bohag, ännu vore öfrigt i olika delar af landet. Ett bevis på att denna hans sträfvan vunnit gensvar vore, att från personer i alla delar af landet under föga mer än ett år redan omkring 1,500 till en del rätt dyrbara föremål blifvit insända till den af honom bildade »Skandinavisk-etnografiska samlingen». På denna relativt korta tid vore grunden lagd till ett svenskt etnografiskt museum, som redan erbjöde mycket af intresse och som särskildt genom en synnerligt lycklig plan för anordningen lofvade blifva i hög grad lärorikt. En icke obetydlig del af detsamma vore redan att anse såsom statens egendom, af hvilken den nuvarande innehafvaren betraktade sig endast såsom förvaltare; han hade nemligen utfäst sig att till staten såsom gifva öfverlemnna såväl de föremål, som redan till detsamma blifvit skänkta, som dem, hvilka hädanefter komme att skänkas. Det vore under sådana förhållanden icke olämpligt, att staten komme Doktor *Hazelius* till hjälp i detta fosterländska företag. Utan svårighet insåges att, synnerligen med en så snabb tillväxt, ordnandet, förvarandet och fullföljandet af dessa samlingar lätt öfverstege den enskildes förmåga. Den årliga hyran för den nuvarande lokalen utgjorde t. ex. 3,400 R:dr; ensamt modelleringskostnaden — d. v. s. utan dräkter — för de åtta redan färdiga bilderna ginge till 1,775 R:dr o. s. v. Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt har motionären hemställt, att Riksdagen ville, till hyresmedel och fortsatt anordnande af ifrågavarande samling, för 1875 bevilja ett anslag af 5,000 R:dr emot den garanti, som Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt att med anledning häraf affordra samlingens innehafvare.

Redan länge har behovet af ett svenskt etnografiskt museum varit insedt och erkänt. Då nu, enligt hvad motionären upplyst, genom Doktor *Hazelius* förtjenstfulla och fosterländska åtgöranden i förevarande afseende grunden blifvit lagd till ett dylikt museum, har Utskottet icke tvekat tillstyrka det af motionären begärda anslag till hyresmedel och fortsatt anordnande af berörda samling. På grund af hvad sålunda förkommit, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte för år 1875 anvisa ett extra anslag af 5,000 kronor, att efter Kongl. Maj:ts bepröfvande användas till förvarande och förökande af ofvanberörda »Skandinavisk-etnografiska samling».

Angående inköp
af C. Hammers
konst- och kultur-
historiska sam-
lingar.

108:o. Jemte erinran om konst- och kulturhistoriska samlingars vigt och betydelse har Herr *Per Nilsson* i Espö uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 114) omförmålt, hurusom en af Herr *Christian Hammer* här bildad dylik samling blifvit genom afslutadt kontrakt med Herr C. J. Bosdet försåld till utlandet, men att bemålde Bosdet, jemlikt en motionen bilagd handling, förklarar sig villig att under samma villkor, på hvilka han köpt Hammers samling, och till samma pris af 120,000 pund sterling öfverlemna det hela till svenska staten; och har motionären med anledning häraf föreslagit, att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition anvisa en summa af 120,000 pund sterling till inlösen af Herr Hammers samlingar. Den del af dessa samlingar, som vore behöflig för ett nordiskt konstindustri- eller kulturhistoriskt museum borde utväljas, men det öfriga å offentlig auktion försäljas, hvilket antagligen skulle inbringa staten en anseelig summa.

Enligt hvad Utskottet inhemtat har Herr Hammer i Oktober månad år 1871 till Kongl. Maj:t ingifvit ett försäljningsanbud å ifrågavarande samling, hvilken då hembjöds svenska staten för en köpesumma af 400,000 specier. Öfver denna framställning hördes Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien, Akademien för de fria konsterna samt styrelsen för Slöjdskolan i Stockholm. De två förstnämnda myndigheterna afstyrkte det gjorda anbudets antagande uti särskilda underdåniga skrivelser af den 5 December 1871 och den 12 Januari 1872. Styrelsen för Slöjdskolan i Stockholm åter, som i sin ordning remitterat detta ärende till skolans lärare i de ämnen, som egde sammanhang med konstindustrien, yttrade uti sitt den 12 Juni 1872 afgifna utlåtande, bland annat, att styrelsen af uppgifven orsak saknade anledning yttra sig öfver det ifrågasatta köpet, samlingarnes penningevärde och de villkor, under hvilka desamma skulle åt staten förvärfvas. Deremot fann sig styrelsen böra instämma uti de omöden lärarne uti en särskild, utlåtandet bifogad skriftelse uttalat rörande konstföremålens värde såsom undervisningsmateriel, såväl i egenskap af modeller och motiv för mer eller mindre fri efterbildning, som äfven i egenskap af illustrationer till det industriela arbetets historia, äfvensom hvad anginge nyttan och nödvändigheten af sådana konstindustriela samlingar för den högre arbetsskicklighetens utbildning. Styrelsen fann äfven högst önskligt, att, då en hufvudsaklig del af dessa konstföremål blifvit inom riket sammanbragt, de äfven måtte åt landet förvärfvas, ehuru styrelsen ansåg sig sakna befogenhet att för vinnande af ett sådant mål föreslå några åtgärder. Vid underdånig föredragning af detta ärende den 18 Oktober 1872 fann Kongl. Maj:t ifrågavarande anbud icke till någon Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda.

Vid sådant förhållande och då Kongl. Maj:t pröfvat det år 1871 gjorda anbudet att för 1,600,000 R:dr inköpa de Hammerska samlingarne icke kunna antagas, lärer det nu gjorda erbjudandet att för omkring 2,160,000 R:dr åt staten förvärfva samma samlingar ännu mindre kunna tillstyrkas, helst värdet af dessa samlingar, enligt en inom Ecklesiastikdepartementet, då frågan der handlades, gjord approximativ uppskattning, skulle, högt beräknadt, endast uppgå till 720,000 R:dr. Utskottet hemställer alltså,

att Herr Per Nilssons ofvanberörda förslag icke må bifallas.

Stockholm den 16 April 1874.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARVID FR:SON POSSE.

Reservationer:

Vid 1:sta punkten (angående ny stat för Ecklesiastik-departementets expedition) af Herrar Grefve A. Posse, Liss Olof Larsson, Carl Ifvarsson, E. Key, P. O. Hörnfeldt, Jan Andersson, Friherre J. Ericson, Ola Bosson Olsson, Peter Olsson, Jöns Rundbäck, Sven Andreasson och J. E. Johansson, hvilka instämde i Utskottets hemställan, men såsom stöd för den föreslagna nedsättningen i de af Kongl. Maj:t äskade aflöningsbelopp ville anförä, att åtskillige af de inom departementet anställda tjenstemän jemväl åtnjuta aflöning inom andra verk, i hvilket hänseende reservanterne åberopade följande utdrag af Stockholms stads taxeringslängder för år 1872:

<i>Kongl. Ecklesiastik-departementet.</i>			
Departementets Expedition.			
Expeditions-Chefen: G. J. Edelstam.....			
	I Departementet	5,416	—
	„ Bruksehares Hypotekskassa	1,000	—
Expeditions-sekreterare: A. J. Olde			
	I Departementet	3,825	50
	„ Tullverket	700	—
„ F. A. Dahlgren			
	I Departementet	4,638	—
	„ Svenska Akademien	2,300	—
Protokolls-sekretetare: C. A. Th. Ädelgren			
	I Departementet	3,416	—
	„ Tullverket	450	—

Protokolls-sekreterare: N. J. Sander, tillf.	I Departementet	3,283	33
	„ Nationalmuseum	1,500	—
Registrator: F. A. Westerling	I Departementet, lön	3,416	—
	„ dito sportler	800	—
	Såsom redaktör af Svensk Författningssamling	900	—
Afdelningen för ärendena angående folkundervisningen.			
Till biträde förordnad: W. B. Beskow	I Departementet	1,150	—
	„ Folkskolelärares Pensionsinrättning	1,000	—
Riksarkivet.			
Riksarkivarie: J. J. Nordström	I Riksarkivet	6,050	—
	Från Upsala Akademi	1,000	—
Kongl. Biblioteket.			
Kongl. Bibliotekarie: G. E. Klemming	I Kongl. Biblioteket	4,888	—
	„ Svenska Akademien	300	—
	„ Vetenskapsakademien	1,600	—
Kongl. vice Bibliotekarie: J. A. Ahlstrand	I Kongl. Biblioteket	3,416	—
	„ Vetenskapsakademien	3,500	—
National-Museum.			
Intendent: J. K. Boklund	Vid Nationalmuseum	3,000	—
	I Fria Konsternas Akademi	3,950	—

Förste amanuens: N. F. Sander	(se Kongl. Ecklesiastik-Departementets Expedition här ofvan)		
Andre amanuens: L. H. S. Dietrichson	Vid Nationalmuseum	1,500	—
	I Fria Konsternas Akademi	600	—
	„ Slöjdskolan	900	—
Riksantikvarie:			
B. E. Hildebrand	I Vitterhets- historie- och antiqvitetsakademien	5,000	—
	„ Riksbanken	750	—
Redaktör af Svensk Författnings-samling:			
F. A. Westerling	(se Kongl. Ecklesiastik-Departementets Expedition här ofvan).		
Kongl. Sundhetskollegium.			
Sekreterare: A. J. Bruse-lius	I Kollegium	3,007	—
	„ Ecklesiastikdepartementet	1,250	—
	„ Seminarium för bildande af lärarinnor	300	—
Kamererare: W. von Baum-garten			
	I Kollegium	3,012	—
	Pension ur Statskontoret	2,500	—
Notarie: K. H. Sahlström			
	I Kollegium	1,808	—
	Vid Justitie-ombudsmans-expeditionen	2,000	—
	Vid Allmänna Barnhuset	1,500	—

Kanslist: Th. H. Cronland	I Kollegium	801	50
	„ Postverket	2,720	35
„ H. Th. Benckert	I Kollegium	801	50
	„ Intecknings-garanti-aktiebolaget	1,200	—
Kongl. Serafimer-Ordens-Gillet.			
Sekreterare och tillf. advokatfiskal: T. A. Billbergh	I Serafimerordensgillet	1,546	—
	„ Svea Hofrätt, lön	2,500	—
	„ dito sportler	1,972	—
	„ Civilstatens Pensionsinrättning	600	—
Notarie och Registrator: H. E. Uddenberg, tillf.	I Ordensgillet	787	60
	„ Telegrafverket	4,000	—
	Vid provisoriska sjukhuset	300	—
Kamererare: K. Stolpe	I Ordensgillet	1,546	—
	„ Statskontoret	3,515	30
Revisor: L. W. Riben, tillf.	I Ordensgillet	627	60
	„ Statskontoret	2,500	—
Kammarskrifvare: C. G. R. Åkerlund, tillf.	I Ordensgillet	318	40
	„ Telegrafstyrelsen	1,500	—
	„ Kammarrätten	972	—
„ H. J. E. Gille	I Ordensgillet	268	40
	„ Drätselnämnden	1,000	—
	„ Förmyndarekammaren	955	—

Vid 27:de punkten mom. b. (angående Herr C. Johanssons motion om småskolelärares aflöning) af Herr *Liss Olof Larsson*, som yrkade, att Utskottet skulle, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Herr C. Johanssons motion, tillstyrka, det måtte Kongl. Kungörelsen den 2 September 1873, angående lönetillskott af allmänna medel åt folkskolor och småskolor, i 2:dra punkten erhålla följande lydelse: »Såsom bidrag till aflöande af lärare eller lärarinna vid småskola, som motsvarar sådan skolas ändamål att meddela förberedande undervisning för folkskolan, må skoldistriktet, under vilkor att sådan lärare eller lärarinna är med undervisningen sysselsatt minst åtta månader af året och uppbär lön till belopp af minst 150 kronor, åtnjuta statsbidrag motsvarande hälften af sådan lärares eller lärarinnas årliga lön, dock icke öfverstigande 125 kronor».

Vid 29:de punkten (angående Herr Ad. Hedins motion om anställande af examenscensorer vid folkskolelärareseminiarierna):

af Herr Grefve *L. af Ugglas*.

af Herrar *P. O. Hörnfeldt* och *Jöns Rundbäck*, hvilka förenade sig om ett förslag till utlåtande, så lydande:

»Till stöd för denna framställning har motionären hufvudsakligen anført, att, om de vid elementarläroverken vidtagna anordningar i afseende å öfvervakandet af examina visat sig oumbärliga, det vore ännu viktigare att afgangsexamen från seminarium som grundlade kompetens till folkskolelärare-tjenst vore inrättad på ett sätt som medförde bästa möjliga kontroll öfver undervisningens beskaffenhet och största möjliga säkerhet i afseende på de afgående lärarnes intellektuella utveckling och mognad, då folkskolelärares väsendtligen ensam bure ansvaret för sin skola och, saknande mera erfarne medlärares råd och hjälp, i vida högre grad än någon lärare vid ett elementarläroverk i sin hand egde att gifva prägeln åt hela skolans lif; att åtskilliga af motionären uppgifna förhållanden oförtydbart röjde behovet af en starkare kontroll öfver undervisningen vid seminarierna än den nuvarande som utöfvades af chefen för ecklesiastik-departementets folkskolebyrå, hvilken tjensteman af öfriga göromål ej tilläts att åt denna inspektion gifva synnerlig vare sig styrka eller grundlighet; att en examens- eller censur-kommission, så sammansatt som de vid elementarläroverken fungerande censors-kollegier, skulle vida fullständigare kunna genomtränga förhållandena, än för en enda man vid ett flyktigt inspektionsbesök vore möjligt, hvartill dessutom komme den vigtiga omständigheten, att en censurkommission skulle

ärligen

årligen utsträcka sin granskning till samtliga seminarier; samt slutligen att genom den föreslagna anordningen skulle, på sätt i Danmark varit förhållandet efter tillämpningen af den under den 25 Juli 1867 utfärdade »lov om en förändrad ordning af skolelärer-examen», uppstå särskilda seminarier, hvilka, oafsedt den väckande och lifvande täflan de vid statens seminarier framkallade, skulle medföra minskade kostnader för folkskolelärarnes utbildning.

I den mån seminariernas antal ökas framträder ock behovet af en starkare kontroll öfver deras verksamhet. Uppenbart är ock att denna kontroll numera icke på ett tillfredsställande sätt kan handhafvas af en utaf andra göromål öfverhopad tjänsteman inom Ecklesiastik-departementet. Då nu de vid elementarläroverken vidtagna anordningar i förevarande afseende visat sig lämpliga, har Utskottet ansett sig böra biträda det af motionären framlagda förslag och hemställer således,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om sådan förändring i nu gällande bestämmelser rörande afgangsexamen från seminarierna för folkskolelärare och lärarinnor, att denna pröfning måtte anställas under ledning och tillsyn af censorer, förordnade af Kongl. Maj:t, allt i närmaste likhet med hvad genom stadgan af den 11 April 1862 samt gällande censors-instruktion blifvit i afseende å elementarläroverken förordnad, samt för denna reforms genomförande redan från och med nästa år höja det i reservationsanslaget för folkundervisningen inbegripna anslaget till seminarierna med ett belopp af 3,000 kronor».

Vid 34:de punkten (angående ny stat för veterinärinrättningen i Skara):

af Herr Friherre *F. von Essen*, som yrkade, att Utskottet måtte tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts i förevarande punkt omförmälda nådiga framställning.

af Herr Friherre *J. Ericson*.

af Herrar *Jöns Rundbäck* och *Sven Andreasson*, hvilka yrkade bifall till Herr S. Magnussons på sidan 25 här ofvan intagna förslag.

Vid 50:de punkten (angående anslag för bearbetande af undervisningsstatistiken):

af Herr Grefve *L. af Ugglas*.

Vid 68:de punkten (angående tillfällig löneförbättring åt elementarlärare):

af Herrar Friherre *F. A. Funck*, *C. Petre* och *E. af Klint*.

af Herr Grefve *L. af Ugglas*.

af Herrar Friherre *F. von Essen*, Grefve *C. Beck-Friis* och *F. F. Carlson*, hvilka, med biträdande i öfrigt af Utskottets förslag, yrkade, att den tillfälliga löneförbättringen för innevarande år måtte utsträckas afven till de lärare, hvilkas aflöning uppginge till 3,000 R:dr, och i följd deraf anslagsbeloppet höjas till 346,500 R:dr.

af Herr *Jöns Rundbäck*, som yrkade bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning om anvisande af löneförbättring för år 1874 åt lärarne vid statens elementarläroverk.

Vid 76:te punkten (angående anslag till folkhögskolor):

af Herrar Friherre *F. A. Funck*, *E. af Klint* och Grefve *L. af Ugglas*.

Vid 78:de punkten mom. b. (angående dyrtidstillägg för år 1874 åt Sundhets-kollegii embets- och tjänstemän):

af Herrar Grefve *A. Fr:son Posse*, *Liss Olof Larsson*, *Carl Ifvars-son*, *E. Key*, *P. O. Hörnfeldt*, *Jan Andersson*, Friherre *J. Ericson*, *Ola Bosson Olsson*, *P. Olsson*, *Sven Andreasson* och *J. E. Johansson*.

Vid 79:de punkten mom. b. (angående dyrtidstillägg för år 1875 åt provincialläkarne):

af Herrar *Liss Olof Larsson* och *Ola Bosson Olsson*.

Vid 82:dra punkten (angående anslag till nya byggnader för Veterinärinstitutet i Stockholm):

af Herrar Friherre *F. A. Funck*, *C. Petre*, *F. Brusewitz*, *E. af Klint* och Friherre *A. R. A. Adelsvärd*, hvilka yrkade bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet framställda förslag.

af Grefve *L. af Ugglas*: »Vid sistförflutna riksdag yttrade Stats-Utskottet: »att Veterinärinstitutets byggnader, nästan utan undantag voro sådana att, om läroverket skulle i detta afseende blifva i sitt gamla skick, dess verksamhet komme att förlamas». Då jag deltagit i detta yttrande kan jag icke nu tillstyrka Riksdagen att afslå Kongl. Maj:ts proposition, helst, på sätt Utskottet vitsordat, det nya förslaget visar en betydlig minskning i byggnadsanordningarne, ehuru stegrade pris på materialier och arbetslöner vållat att kostnadsförslaget endast med 36,200 kronor kunnat nedsättas.

Jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Vid 83:dje punkten (angående anslag för byggnader för Veterinärinrättningen i Skara);

af Herrar Friherre *F. von Essen*, Friherre *J. Ericson*, *Jöns Rundbäck* och *Sven Andreasson*.

Litt. A.

Förteckning å de af Stats-Utskottet för år 1875 tillstyrkta
dyrtidstillägg under Åttonde hufvudtiteln.

	Nuvarande aflöning.	Dyrtids- tillägg.	Summa.
Riksarkivet.			
Riksarkivarien	5,000	1,000	6,000
1 Aktuarie	3,500	700	4,200
1 Dito	3,500	700	4,200
1 Förste amanuens	1,800	360	2,160
1 Dito	1,800	360	2,160
1 Andre amanuens	1,000	200	1,200
1 Dito (ny)	1,000	200	1,200
S:gr	—	3,520	—
Kongl. Biblioteket.			
Bibliotekarien	5,000	1,000	6,000
Vice bibliotekarien	3,500	700	4,200
1 Förste amanuens	1,800	360	2,160
1 Dito	1,800	360	2,160
1 Andre amanuens	1,500	300	1,800
S:gr	—	2,720	—
Nationalmuseum.			
Intendenten	2,500	500	3,000
1 Amanuens	1,500	300	1,800
1 Dito	1,500	300	1,800
S:gr	—	1,100	—
Domkapitlens expeditioner.			
Löneförbättringar åt konsistorii-notarier och konsistorii-amanuenser	18,580	3,716	22,296

	Nuvarande aflöning.	Dyrtids- tillägg.	Summa.
Universiteten.			
Löneförbättringar åt professorer, adjunkter m. fl. tjenstemän vid universiteten	—	63,360	—
Carolinska medico-kirurgiska institutet.			
1 Professor	4,500	900	5,400
2 Dito	9,000	1,800	10,800
1 Dito	4,200	840	5,040
1 Dito	4,200	840	5,040
1 Dito	4,000	800	4,800
2 Dito	8,000	1,600	9,600
1 Extra ordinarie professor	2,500	500	3,000
3 Dito Dito	7,500	1,500	9,000
1 Adjunkt	2,500	500	3,000
3 Dito	7,500	1,500	9,000
1 Dito	2,000	400	2,400
2 Dito	4,000	800	4,800
Bibliotekarien och Sekreteraren m. m.	1,500	300	1,800
S:gr	—	12,280	—
Gymnastiska Centralinstitutet.			
1 Öfverlärare	4,000	800	4,800
1 Dito	4,000	800	4,800
1 Dito	3,000	600	3,600
1 Lärare	2,200	440	2,640
1 Dito	2,000	400	2,400
1 Dito	1,800	360	2,160
1 Lärarinna	1,000	200	1,200
1 Dito	800	160	960
1 Sekreterare	750	150	900
S:gr	—	3,910	—
Sundhets-kollegium.			
1 Ordförande	8,000	1,000	9,000
1 Medicinalråd	5,000	1,000	6,000
1 Dito	5,000	1,000	6,000
1 Dito	4,500	900	5,400
1 Dito	4,500	900	5,400
Transport	—	4,800	—

	Nuvarande aflöning.	Dyrtids- tillägg.	Summa.
Transport	—	4,800	—
1 Sekreterare	3,500	700	4,200
1 Kamererare	3,500	700	4,200
1 Ombudsman och fiskal	3,000	600	3,600
1 Aktuarie och registrator	2,500	500	3,000
1 Notarie	2,200	440	2,640
1 Kanslist	1,000	200	1,200
2 Dito	2,000	400	2,400
S:gr	—	8,340	—
Provincialläkarne.			
1 Provincialläkare	2,000	400	2,400
26 Dito	52,000	10,400	62,400
1 Dito	1,500	300	1,800
111 Dito (deraf 2 nya och 2 från extra till ordinarie förändrade)	166,500	33,300	199,800
S:gr	—	44,400	—
Farmaceutiska institutet.			
1 Laborator	1,500	300	1,800
1 Amanuens	400	80	480
S:gr	—	380	—
Undervisningsanstalter för barnmorskor.			
Stockholms undervisningsanstalt:			
1 Adjunkt	300	60	360
1 Biträdande lärare	1,000	200	1,200
1 Förestånderska	250	50	300
1 Instruktionsbarnmorska	600	120	720
Barnmorskeläraren	3,000	600	3,600
Göteborgs undervisningsanstalt:			
1 Barnmorskelärare	1,500	300	1,800
1 Förestånderska	450	90	540
1 Biträdande lärare	1,000	200	1,200
S:gr	—	1,620	—

	Nuvarande aflöning.	Dyrtids- tillägg.	Summa.
Veterinärinstitutet i Stockholm.			
1 Professor	4,500 —	900 —	5400 —
1 Dito	4,500 —	900 —	5,400 —
1 Dito	4,000 —	800 —	4,800 —
1 Dito	4,000 —	800 —	4 800 —
1 Lektor	3,000 —	600 —	3 600 —
1 Adjunkt	1,500 —	300 —	1 800 —
1 Instruktions-smed	1,500 —	300 —	1,800 —
1 Kamererare	1,000 —	200 —	1,200 —
S:gr	—	4,800	—
Veterinärinrättningen i Skara.			
1 Lektor, tillika föreståndare	1,000 —	200 —	1,200 —
1 Dito	1,500 —	300 —	1,800 —
1 Adjunkt	850 —	170 —	1,020 —
1 Instruktions-smed	150 —	30 —	180 —
S:gr	—	700	—
Vetenskapsakademien och naturhistoriska riksmuseum.			
1 Intendent	4,000 —	800 —	4,800 —
1 Dito	4,000 —	800 —	4,800 —
1 Dito	3,500 —	700 —	4,200 —
3 Dito	10,500 —	2,100 —	12,600 —
1 Konservator	2,500 —	500 —	3,000 —
1 Föreståndare för meteorologiska anstalten	3,000 —	600 —	3,600 —
1 Amanuens vid dito	1,500 —	300 —	1,800 —
S:gr	—	5,800	—
Vitterhets-, Historie- och Antiquitets- akademien.			
Riksantiquarien	5,000 —	1,000 —	6,000 —
1 Amanuens	1,500 —	300 —	1,800 —
1 Dito	1,000 —	200 —	1,200 —
S:gr	—	1,500	—

	Nuvarande aflöning.	Dyrtids- tillägg.	Summa.
Akademien för de fria konsterna.			
1 Sekreterare	800 —	160 —	960 —
1 Amanuens	400 —	80 —	480 —
1 Skattmästare	300 —	60 —	360 —
<i>Akademimens läroverk:</i>			
1 Direktör	1,100 —	220 —	1,320 —
1 Professor å den manliga afdelningen	1,450 —	290 —	1,740 —
1 Dito dito	1,450 —	290 —	1,740 —
1 Dito dito	1,100 —	220 —	1,320 —
2 Dito dito	2,200 —	440 —	2,640 —
1 Dito dito	800 —	160 —	960 —
1 Dito dito	600 —	120 —	720 —
1 Dito dito	700 —	140 —	840 —
1 Lärare dito	1,400 —	280 —	1,680 —
2 Dito dito	600 —	120 —	720 —
1 Dito dito	600 —	120 —	720 —
1 Dito dito	500 —	100 —	600 —
1 Dito dito	1,600 —	320 —	1,920 —
1 Dito dito	1,600 —	320 —	1,920 —
1 Dito dito	1,100 —	220 —	1,320 —
Arvode för föreläsningar i konstens historia och litteratur	600 —	120 —	720 —
1 Professor å den qvinliga afdelningen	650 —	130 —	780 —
1 Dito dito	650 —	130 —	780 —
1 Dito dito	500 —	100 —	600 —
1 Dito dito	500 —	100 —	600 —
1 Dito dito	400 —	80 —	480 —
1 Dito dito	300 —	60 —	360 —
1 Lärare dito	300 —	60 —	360 —
1 Dito dito	300 —	60 —	360 —
S:gr	—	4,500 —	—
Musikaliska akademien.			
1 Sekreterare	1,000 —	200 —	1,200 —
1 Kamererare	1,000 —	200 —	1,200 —
1 Bibliotekarie	400 —	80 —	480 —
Transport	—	480 —	—

		Nuvarande aflöning.	Dyrtids- tillägg.	Summa.
Transport			480	
Konservatorium: Inspektor		1,000	200	1,200
1 Lärare		2,000	400	2,400
1 Dito		2,000	400	2,400
1 Dito		1,500	300	1,800
3 Dito		4,500	900	5,400
1 Dito		1,200	240	1,440
3 Dito		3,600	720	4,320
1 Dito		600	120	720
1 Dito		600	120	720
1 Dito		300	60	360
S:gr			3,940	

Litt.

Riks-statens Åttonde

1874 års Riks-stat anslår:

1874 års Riks-stat anslår:											
Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.	Indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag.	Oindelt spanmål.							
				Mått.	Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.						
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kbft.	kr.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
17,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—
54,750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54,750	—
20,040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,040	—
Ecklesiastik-											
Departements- <i>chefen</i>											
Departementets expedition											
Riksarkivet:											
Nuvarande anslag											
<i>Tillkommer:</i>											
Lön till en andre amanuens											
Löneförbättring åt två vakt-											
150 kronor											
27,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27,850	—
Kongl. Biblioteket:											
Nuvarande anslag											
<i>Tillkommer:</i> Löneförbättring åt											
kronor											
25,550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,550	—
Nationalmuseum:											
Nuvarande anslag											
<i>Tillkommer:</i>											
Till inköp af svenska, norska											
rers arbeten, <i>Reservations-</i>											
anslaget till Akademien för											
sterna)											
Löneförbättring åt vaktbetjente											
15,054 06	—	130,110 11	—	315,425 46	—	3,249 5	—	6,823 95	—	467,413 58	—
6,510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,510	—
166,754 6	—	130,110 11	—	315,425 46	—	3,249 5	—	6,823 95	—	619,113 58	—

Ecklesiastik-

Departements-chefen
 Departementets expedition
 Riksarkivet:
 Nuvarande anslag
Tillkommer:
 Lön till en andre amanuens
 Löneförbättring åt två vakt-
 150 kronor
 27,850 — Kongl. Biblioteket:
 Nuvarande anslag
Tillkommer: Löneförbättring åt
 kronor
 25,550 — Nationalmuseum:
 Nuvarande anslag
Tillkommer:
 Till inköp af svenska, norska
 rers arbeten, *Reservations-*
 anslaget till Akademien för
 sterna)
 Löneförbättring åt vaktbetjente
 Kleresistaten
 Särskilda förslagsanslag för Kle-

Tp:t

B.

Hufvudtitel.

Departementet.

betjente, à
300: — 1,300: —

två vaktbetjente à 150
300: —

och danska konstnä-
anslag, (öfverfördt från
de fria kon-

9,000: —
m. m. 1,750: — 10,750: —

resiet:

Transport

Förslag till blifvande Riks-stat:

Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag.		Oindelt spanmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikf.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	kr.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
17,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—
54,750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54,750	—
20,040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21,340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21,340	—
27,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28,150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,150	—
25,550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36,300	—
15,054	06	130,110	11	315,425	46	3,249	5	6,823	95	467,413	58
172,594	6	130,110	11	315,425	46	3,249	5	6,823	95	624,953	58

1874 års Rik-stat anslår:													
Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.			
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag.		Oindelt spanmål.							
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikf.					
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kbft.	kr.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.		
Tp:t	166,754	6	130,110	11	315,425	46	3,249	5	6,823	95	619,113	58	Biskopens på Gotland lön Åt 13 konsistorii-notarier, å 270
	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—	Domkapitlens expeditioner, <i>Reser-</i>
	22,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,700	—	Lappmarks ecklesiastikverk, <i>för-</i>
	305,361	28	82,363	36	112,381	71	80	2	168	42	500,274	77	Universiteten: Penningar: Nuvarande beloppet
													<i>Tillkommer:</i> För 6 nya docentstipendier vid Upsala universitet ... Förhöjning af 3 docentsti- pendier vid universitetet i Lund Dito i anslaget till bota- niska institutionen vid samma universitet
	76,551	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76,551	—	Indelt ränta och ersättning för ändradt enligt 1874 års riks- Indelt tionde och ersättning för oförändradt enligt 1874 års Oindelt spanmål, oförändradt Karolinska medico-kirurgiska in- Nuvarande anslag:
													<i>Tillkommer:</i> Förhöjning i institutets an- vård och underhåll samt hof Löneförbättring åt 3 vakt å 150 kronor
	1,474,951	44	8,913	96	208,382	16	—	—	—	—	1,692,247	56	Elementarläroverken, <i>Reservations-</i> Penningar: Nuvarande beloppet
Tp:t	2,056,317	78	221,387	43	636,189	33	3,329	7	6,992	37	2,920,886	91	

Förslag till blifvande Riks-stat:

	Förslagsanslag.												Summa.
	Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.						
							Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikf.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	kr.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
	172,594	6	130,110	11	315,425	46	3,249	5	6,823	95	624,953	58	
3,000: —													
kronor, högst	6,510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,510	—	
ationsanslag	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—	
slagsanslag	22,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,700	—	
305,361: 28.													
6,000: —													
750: —													
500: — 7,250: —													
312,611: 28.													
indragna räntor, oförstat	82,363	36	112,381	71	80	2	168	42	507,524	77			
indragna tiondeanslag, riksstat	112,381	71											
enligt 1873 års riksstat	168	42											
stitutet:	312,611	28	82,363	36	112,381	71	80	2	168	42	507,524	77	
76,551: —													
slag till samlingarnes till materiella be-													
2,849: —													
betjente,													
450: —													
3,299: —													
79,850											79,850	—	
anslag:													
1,474,951: 44.													
T:pt 1,474,951: 44.													
	604,265	34	212,473	47	427,807	17	3,329	7	6,992	37	1,251,538	35	

1874 års Riks-stat anslår:

Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag.		Oindelt spanmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.			
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kbft.	kr.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
2,056,317	78	221,387	43	636,189	33	3,329	7	6,992	37	2,920,886	91
2,056,317	78	221,387	43	636,189	33	3,329	7	6,992	37	2,920,886	91

Tillkommer:

För lärares uppflyttning i högre lönegrad
 Löneförbättring åt vissa öfningsslärare
 Dito åt lärare vid elementarläroverken
 Förhöjning af anslaget till arvoden åt extra lärare...
 Dito af anslaget till vikarierande lärare
 Ersättning för afkomsten af Göteneds prebendepastorat, hvilket förr varit för- enadt med en lektorsbe- fattning vid Skara ele- mentarläroverk, men upp- hört att vara prebende ...

För tillämpning i vissa de- lar af en ny anordning af elementarläroverken upp- tages här i öfverensstäm- melse med Kongl. Maj:ts i denna del af Stats-Ut- skottet ännu ej pröfvade proposition

Indelt ränta och ersättning för ändrad enligt 1874 års riks-
 Indelt tionde och ersättning för oförändradt enligt 1874 års

p:t 2,056,317 78 221,387 43 636,189 33 3,329 7 6,992 37 2,920,886 91

	Förslag till blifvande Riks-stat:											
	Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
			Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.	Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.						
						Mått.	Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikf.					
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	kr.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	604,265	34	212,473	47	427,807	17	3,329	7	6,992	37	1,251,538	35
Transport 1,474,951: 44.												
89,000: —												
18,250: —												
381,700: —												
16,000: —												
10,000: —												
1,045: —												
76,900: — 592,895: — 2,067,846: 44.												
indragna räntor, oförstat..... 8,913: 96.												
indragna tiondeanslag, riksstat..... 208,382: 16.												
	2,067,846	44	8,913	96	208,382	16	—	—	—	—	2,285,142	56
Transport	2,672,111	78	221,387	43	636,189	33	3,329	7	6,992	37	3,536,680	91

1874 års Riks-stat anslår:

Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag.		Oindelt spanmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.			
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kbft.	kr.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
2,056,317	78	221,387	43	636,189	33	3,329	7	6,992	37	2,920,886	91
25,000										25,000	
44,609	85	4,219		7,990	08	448	9	942	69	57,761	62
1,481,500										1,481,500	
3,607,427	63	225,606	43	644,179	41	3,778	6	7,935	06	4,485,148	53

Pegagogisk undervisningsanstalt

Elementarskolor för flickor, För-

Dessa tvänne af Kongl. Maj:t

framdeles kommer att af Stats-

i enlighet med den Kongl.

Seminarium för bildande af lära-

Nuvarande anslag

Tillkommer:

För lärares uppflyttning i

grad

Löneförbättring åt lärare och

Pedagogier och folkskolor:

Penningar: Nuvarande beloppet

Tillkommer: Löneförbättring

Indelt ränta och ersättning för

ändradt enligt 1874 års stat

Indelt tionde och ersättning för

oförändradt enligt 1874 års stat

Oindelt spanmål oförändradt en-

Folkundervisningen:

Seminarier för folkskolelärares

Nuvarande anslag

Tillkommer:

Till lärares uppflyttning

i högre lönegrad

Löneförbättring åt lärare

och lärarinnor

För 2 nya seminarier för

qvinliga elever

Stipendier för seminarieläver:

Nuvarande anslag

Tillkommer: förhöjning

Pedagogisk undervisningsanstalt
 Elementarskolor för flickor, För-
 Dessa tvänne af Kongl. Maj:t
 framdeles kommer att af Stats-
 i enlighet med den Kongl.
 Seminarium för bildande af lära-
 Nuvarande anslag
Tillkommer:
 För lärares uppflyttning i
 grad
 Löneförbättring åt lärare och
 Pedagogier och folkskolor:
 Penningar: Nuvarande beloppet
Tillkommer: Löneförbättring
 Indelt ränta och ersättning för
 ändradt enligt 1874 års stat
 Indelt tionde och ersättning för
 oförändradt enligt 1874 års stat
 Oindelt spanmål oförändradt en-
 Folkundervisningen:
 Seminarier för folkskolelärares
 Nuvarande anslag
Tillkommer:
 Till lärares uppflyttning
 i högre lönegrad
 Löneförbättring åt lärare
 och lärarinnor
 För 2 nya seminarier för
 qvinliga elever
 Stipendier för seminarieläver:
 Nuvarande anslag
Tillkommer: förhöjning

Förslag till blifvande Riks-stat:														
Penningar.		Förslagsanslag.												
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.								
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikf.						
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	kr.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.			
för elementarlärare (nytt)	2,672,111	78	221,387	43	636,189	33	3,329	7	6,992	37	3,536,680	91		
slagsanslag (nytt)	55,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55,700	—		
äskade anslag, hvarom utlåtande Utskottet meddelas, upptagas här propositionen.	50,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50,000	—		
rinnor:														
.....	25,000:	—												
högre löne-														
.....	4,000:	—												
lärarinnor	5,000:	—	9,000:	—	34,000	—	—	—	—	—	34,000	—		
.....	44,609:	85.												
åt lärarne	16,000:	—	60,609:	85.										
indragna räntor, oför-														
.....	4,219:	—												
indragna tiondeanslag,														
.....	7,990:	08.												
ligt 1874 års stat	942:	69.	60,609	85	4,219	—	7,990	08	448	9	942	69		
												73,761	62	
bildande:														
.....	114,500:	—												
2,500:	—													
24,050:	—													
32,600:	—	59,150:	—	173,650:	—									
.....	45,000:	—												
.....	10,000:	—	55,000:	—										
Transport	223,650:	—	2,872,421	63	225,606	43	644,179	41	3,778	6	7,935	06	3,750,142	53
Bih. till Riksd. Prot. 1874. 4 Saml. 1 Afd. 11 Häft.														
13														

Förslag till blifvande Riks-stat.												
Penningar.			Förslagsanslag.								Summa.	
			Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.	Indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag.	Oindelt spanmål.							
					Mått.	Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikf.						
Kronor. ö.			Kronor. ö.	Kronor. ö.	Kbft.	kr.	Kronor. ö.	Kronor. ö.	Kronor. ö.	Kronor. ö.	Kronor. ö.	
Transport	228,650: —	2,872 421 63	225,606 43	644,179 41	3,778 6	7,935 06	3,750,142 53					
åt folkskoleinspektörer:												
52,000: —												
13,000: —	65,000: —											
folkskolorna, såsom i												
10,000: —												
10,000: —												
skola i Sö-												
1,000: —	11,000: —											
anslag å	314,650: —											
efämjande af folk-												
ets nordligaste trak-												
12,000: —												
skolor och småsko-												
1,250,000: —												
120,000: —	1,370,000: —	1,696,650 —	—	—	—	—	—	—	—	1,696,650 —	—	
		29,400 —	—	—	—	—	—	—	—	29,400 —	—	
nalstaten:												
	317,400: —											
nya provincialläkare-												
3,000: —												
tjensters												
1,000: —												
slag till												
rovincial-												
1,000: —	5,000: —	322,400 —	—	—	—	—	—	—	—	322,400 —	—	
arnbördshusen		22,441 —	—	4,103 82	—	—	—	—	—	26,544 82	—	
		8,250 —	—	—	—	—	—	—	—	8,250 —	—	
		3,400 —	—	—	—	—	—	—	—	39,400 —	—	
Transport		4,990,962 63	225,606 43	648,283 23	3,778 6	7,935 06	5,872,787 35					

1874 års Riks-stat anslår:

Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.			
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kbft.	kr.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
4,027,918	63	225,606	43	648,283	23	3,778	6	7,935	6	4,909,743	35
75,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75,000	—
3,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—
8,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,250	—
20,710	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,710	—
16,450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,450	—
56,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56,600	—
30,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,300	—
51,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51,850	—
121,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121,000	—
4,411,078	63	225,606	43	648,283	23	3,778	6	7,935	6	5,292,903	35

Nuvarande anslag

Tillkommer: förhöjning

Farsoters och smittosamma sjukslagsanslag

Svenska läkaresällskapet

Svenska akademien

Vetenskaps-akademien:

Nuvarande anslag

Tillkommer:

Till instrumentmakeriernas un-

Arvode åt akademiens fysiker

tillsyn å 2 delningsinstru-

Vitterhets-, historie- och antiqvi-

Nuvarande anslag

Tillkommer: Löneförbättring åt

Akademien för de fria konsterna:

Till aflöning m. m.:

Nuvarande anslag

Tillkommer: Löneförbättring åt

betjente

Till utrikes resestipendier, *Re-*

som i 1874 års riksstat

Till inköp af svenska, norska och

beten.

Det här för i nu gällande riks-

tionsanslag å 9,000 R:dr öfver-

Musikaliska akademien:

Nuvarande anslag

Tillkommer: Löneförbättrin

mästare

Naturhistoriska Riksmuseum

Undervisningsanstalter för döf-

Allmänna institutet

Tp:t

Förslag till blifvande Riks-stat:													
Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.			
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.	Indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag.	Oindelt spanmål.									
				Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikf.							
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	kr.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
Transport	4,990,962 63	225,606 43	648,283 23	3,778	6	7,935	6	5,872,787 35					
3,600: —													
3,900: —	7,500 —	—	—	—	—	—	—	7,500 —					
domars botande, för-	75,000 —	—	—	—	—	—	—	75,000 —					
	3,000 —	—	—	—	—	—	—	3,000 —					
	8,250 —	—	—	—	—	—	—	8,250 —					
20,710: —													
derstöd 500: —													
förvård och													
ment 1,050: —	1,550: —	22,260 —	—	—	—	—	—	22,260 —					
tetsakademien:	16,450: —												
två vaktmästare	600: —	17,050 —	—	—	—	—	—	17,050 —					
39,600: —													
två vakt-													
400: —	40,000: —												
servationsanslag, så-	8,000: —												
danska konstnäres ar-													
stat uppförda reserva-													
föres till National-musei stat	48,000 —	—	—	—	—	—	—	48,000 —					
30,300: —													
åt akademiens vakt	250: —	30,550 —	—	—	—	—	—	30,550 —					
		51,850 —	—	—	—	—	—	51,850 —					
stumma och blinda:													
81,000: —													
Transport 81,000: —	5,254,422 63	225,606 43	648,283 23	3,778	6	7,935	06	6,136,247 35					

1874 års Riks-stat anslår:

Tp:t	Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.		
			Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.						
							Mått.		Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kbft.	kr.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.		
4,411,078	63	225,606	43	648,283	23	3,778	6	7,935	06	5,292,903	35	Till understöd och uppmuntran anstalter för medellösa döf-	
9,141	25	158	29	236	46	—	—	—	—	9,536	—	Fattigvården i Stockholm och lands-	
35,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35,000	—	Fattigvården i allmänhet, <i>Förslags-</i>	
24,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,000	—	Serafimerlasarettets underhåll:	
												Nuvarande anslag	
												<i>Tillkommer:</i> Ersättning för la-	
												stämplingsafgiften	
7,804	33	18,856	27	89,587	68	70	9	148	89	116,397	17	Hospitalers och lasaretters under-	
1,750	—	—	—	42,930	09	—	—	—	—	44,680	09	Stora barnhuset i Stockholm:	
												Penningar: Nuvarande belopp	
												<i>Tillkommer:</i> Ersättning för	
												andel i kortstämplingsafgif-	
												Indelt tionde och ersättning för	
												tiondeanslag, oförändradt en-	
												års riksstat	
1,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,250	—	Frimurare-barnhuset:	
												Nuvarande anslag	
												<i>Tillkommer:</i> Ersättning för barn-	
												stämplingsafgiften	
				25,672	71	—	—	—	—	25,672	71	Barnhusen i landsorterna	
6,720	83	14,089	62	284,401	95	984	6	2,067	66	307,280	06	Kyrkors underhåll:	
												Penningar: Nuvarande beloppet	
												<i>Tillkommer:</i> Ersättning för en	
												qvarnränta	
												Indelt ränta och ersättning för	
												Nuvarande beloppet	
												<i>Afgår:</i> Afskrifven qvarnränta	
												Indelt tionde och ersättning för	
												oförändradt enligt 1874 års	
												Oindelt spanmål:	
												Nuvarande anslag	
4,496,745	04	258,710	61	1,091,112	12	4,834	1	10,151	61	5,856,719	38	Transport	

Förslag till blifvande Riks-stat:

	Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.		
			Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.	Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.	Oindelt spanmål.								
					Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikf.						
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	kr.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Transport 81,000: —	5,254,422	63	225,606	43	648,283	23	3,778	6	7,935	06	6,136,247	35	
åt mindre uppfostrings-													
stumma barn 40,000: —	121,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121,000	—	
orterna 9,141 25	9,141	25	158	29	236	46	—	—	—	—	9,536	—	
anslag 35,000 —	35,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35,000	—	
24,000: —													
sarettets andel i kort-													
1,500: —	25,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,500	—	
håll 7,804 33	7,804	33	18,856	27	89,587	68	70	9	148	89	116,397	17	
1,750: —													
barnhusets													
ten 27,000: —	28,750: —												
indragna													
ligt 1874													
42,930: 09.	28,750	—	—	—	42,930	09	—	—	—	—	71,680	09	
1 250: —													
husets andel i kort-													
1,500: —	2,750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,750	—	
			—	—	25,672	71	—	—	—	—	25,672	71	
6,720: 83.													
afskrifven													
— 21.	6,721: 04.												
indragna räntor.													
14 089: 62.													
9: 3.	14,080: 59.												
indragna tiondeanslag,													
tat 284,401: 95.													
Mått. Värde.													
984: 6. 2,067: 66.													
984: 6. 2,067: 66.	305,203: 58	5,484,368	21	244,620	99	806 710	17	3,849	5	8,083	95	6,543,783	32

1874 års Riks-stat anslår:

Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spannmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.			
R:dr	ö.	R:dr	ö.	R:dr	ö.	Kbft.	kr.	R:dr.	ö.	R:dr	ö.
4,496,745	04	258,710	61	1,091,112	12	4,834	1	10,151	61	5,856,719	38
24,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,000	—
1,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—
45,180	62	—	—	—	—	—	—	—	—	45,180	62
15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—
4,582,425	66	258,710	61	1,091,112	12	4,834	1	10,151	61	5,942,400	—

Transport
Tillkommer: Ersättning för afskrifven qvarnränta

Resestipendier samt läroböckers och tionsanslag
Rese- och traktamentspenningar, Skrifmaterialier och expenser, ved Nuvarande anslag
Afgår: För jemnande af hufvud-Kongl. Maj:ts proposition
Extra utgifter, Reservationsanslag

Anm. Tillökningen å hufvudtiteln de utaf Kongl. Maj:t äskanslag för en förändrad an en pedagogisk undervis samt till elementarskolor nor.

Förslag till blifvande Riks-stat:												
Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.		
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag.		Oindelt spanmål.						
						Mätt.		Värde för slagsvis å 2 kronor 10 öre kubikf.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	kr.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
984: 6.	2,067: 66.	305,203: 58.		5,484,368	21			244,620	99	806,710	17	
4: 2.	8: 82.	2,076: 48.		6,721	04			14,080	59	284,401	95	
988: 8.								988	8	2,076	48	
lärdas verks utgifvande, <i>Reserva-</i>												
<i>förslagsanslag</i>												
m. m., <i>förslagsanslag:</i>												
titelns summa enligt.....												
44: —												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												
.....												

Litt. C.

Extra ordinarie anslag under Riksstatens Åttonde Hufvudtitel.

För år 1875.

Dyrtidstillägg:

Riksarkivet	3,520: —	
Kongl. Biblioteket	2,720: —	
Nationalmuseum	1,100: —	
Domkapitlen	3,716: —	
Universiteten	63,360: —	
Carolinska Mediko-kirurgiska institutet	12,280: —	
Gymnastiska Central-institutet	3,910: —	
Sundhets-kollegium med Provincialläkaresta- ten och Farmaceutiska institutet	53,120: —	
Undervisningsanstalterna för barnmarskor	1,620: —	
Veterinärundervisnings-anstalterna i Stock- holm och Skara	5,500: —	
Vetenskapsakademien och Naturhistoriska riksmuseum	5,800: —	
Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-aka- demien	1,500: —	
Akademien för de fria konsterna	4,500: —	
Musikaliska akademien	3,940: —	166,586: —

Ecklesiastik-departementets expedition.

För tillämpning af ny aflöningsstat	11,500: —	
» bearbetning af undervisnings-statistiken	5,000: —	16,500: —
	Transport	183,086: —

Kongl. Biblioteket.		Transport	183,086: —
Till inredning af dess nya byggnad			313,600: —
Carolinska Mediko-kirurgiska institutet.			
För anskaffande af inventarier och inredning af arbetsrum m. m.			3,000: —
Folkundervisningen.			
Understöd för sådana församlingar, som icke förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare	20,000: —		
Till utarbetande af geografiska kartor för undervisningens behof	1,500: —		
Understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i> ...	10,000: —		31,500: —
Sundhets-kollegium.			
För bekostande af rättskemiska undersökningar			3,000: —
Vetenskaps-akademien.			
För anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges flora och utgifvande af teckningar utaf zoologiska föremål	1,200: —		
Till inköp för akademiens räkning af en tomt	250,000: —		251,200: —
Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien.			
Till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.	5,000: —		
» arvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af statens under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning, åt vaktbetjening	4,000: —		
» utgifvande af planschverk öfver fornsaker i statens historiska museum m. m.	2,000: —		11,000: —
	Transport		796,386: —

Transport 796,386: —

Musikaliska akademien.

Till uppförande af ny byggnad för akademien och dess läroverk 90,000: —

För hospitalsvården.

För hospitalsväsendets ordnande	700,000: —	
Till allmänna hospitalsfondens förstärkande ..	200,000: —	
» understöd för den i Sköfde inrättade vårdanstalt för sinnesslöa barn	5,000: —	
» dito för en i Stockholm inrättad vård- och undervisningsanstalt för sinnesslöa barn	2,000: —	
» underhåll af det i Jerfsö socken af Helsingland inrättade sjukhem för spetälska	4,000: —	911,000: —

Diverse anslag.

Till naturhistoriska och arkeologiska undersökningar på Björköen i Mälaren	4,500: —	
För tillsyn och vård af lifrustkammarens samlingar	600: —	
Till inlösen af 300 exemplar af Svenska Fornskriftsällskapets handlingar	1,050: —	
» understöd för fortsatt utgifvande af arbetet »Svenska språkets lagar»	1,500: —	
» e. o. Professoren C. G. Malmström för fortsättande af ett historiskt arbete	2,500: —	
» Docenten A. G. Theorell för fortsättande af vetenskapliga konstruktionsarbeten	2,500: —	
» förvarande och tillökande af den utaf Doktor A. Hazelius bildade skandinavisk-etnografiska samlingen	5,000: —	17,650: —
		Summa 1,815,036: —

För år 1874.

Elementarläroverken.

För lärares uppflyttning i högre lönegrad	89,000: —	
Till löneförbättring åt vissa öfningslärare	18,250: —	
» dito åt lärare vid elementarläroverken	275,000: —	382,250: —

Seminarium för bildande af lärarinnor.

Till löneförbättring åt lärare och lärarinnor	4,500: —
---	----------

Pedagogier och folkskolor.

Till löneförbättring åt lärare	15,500: —
--------------------------------	-----------

Folkundervisningen.

Till löneförbättring åt lärare vid folkskolelärare-seminarierna	19,550: —	
» fullbordande af seminariibyggnaden i Hernösand	18,800: —	38,350: —

Hospitalsvården.

För hospitalsväsendets ordnande	200,000: —	
Till allmänna hospitalsfondens förstärkande	95,000: —	295,000: —

Diverse anslag.

Bidrag till bestridande af kostnaden för den internationela anthropologiskt-arkeologiska kongressens möte i Stockholm	15,000: —	
Till naturhistoriska och arkeologiska undersökningar på Björköen i Mälaren	4,500: —	
Transport	19,500: —	735,600: —

	Transport	19,500: —	735,600: —
Till bekostande af planscher öfver de der-			
vid anträffade fynden		2,640: —	
inlösen för myntkabinettets räkning			
af en samling medeltidsmynt		8,000: —	30,140: —
	Summa		765,740: —

Lån.

Amorteringslån till inköp af hus åt seminarium för bil-	
dande af lärarinnor	59,000: —

Litt. D.

Uppgift å de i aflöningen för lärare vid Elementarläroverken ingående ersättningar för indragna räntor och tiondeanslag.

Upsala Erke-stift.										Ersättning för indragna räntor på förslag.		Ersättning för indragen indelt spanmål på förslag.			
										Rdr.	ö.	Beräknad kvantitet.		Värde å 2 R:dr 10 öre. per kbft.	
												Kub.-f.	k:r	Rdr.	ö.
Upsala högre elementarläroverk.															
1 Rektor										—	—	1,008	—	2,116	80
1 lektor										—	—	567	—	1,190	70
1 dito										—	—	504	—	1,058	40
1 dito										—	—	441	—	926	10
1 dito										—	—	441	—	926	10
1 adjunkt										—	—	118	—	247	80
1 dito										—	—	100	8	211	68
1 dito										—	—	100	8	211	68
1 dito										—	—	113	4	238	14
1 dito										—	—	266	—	558	60
Läraren i musik och sång										—	—	25	2	52	92
S:gr										—	—	3,685	2	7,738	92
Gefle högre elementarläroverk.															
1 lektor										—	—	1,008	—	2,116	80
1 dito										—	—	1,008	—	2,116	80
1 dito										—	—	945	—	1,984	50
1 dito										—	—	858	9	1,803	69
1 dito										—	—	858	9	1,803	69
1 dito										—	—	945	—	1,984	50
1 adjunkt										—	—	743	4	1,561	14
1 dito										—	—	493	4	1,036	14
1 dito										—	—	90	2	189	42
1 dito										—	—	81	—	170	10
1 dito										—	—	74	3	156	3
Läraren i musik och sång										—	—	88	2	185	22
S:gr										—	—	7,194	3	15,108	3

Westerviks högre elementarläroverk.															
Rector	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	635	7	1,334	97
1 kollega	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	230	3	483	63
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	148	3	311	43
S:gr										—	—	1,014	3	2,130	03
Wimmerby lägre elementarläroverk.															
Rector	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	127	6	267	96
1 kollega	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	28	4	59	64
S:gr										—	—	156	—	327	60
Eksjö lägre elementarläroverk.															
1 rektor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	393	7	826	77
1 kollega	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	64	8	136	8
S:gr										—	—	458	5	962	85
Skara stift.															
Skara högre elementarläroverk.															
1 lektor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	842	5	1,769	25
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	842	5	1,769	25
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	898	3	1,886	43
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	842	5	1,769	25
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	842	5	1,769	25
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	842	5	1,769	25
1 adjunkt	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	516	3	1,084	23
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	530	8	1,114	68
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	328	1	689	1
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	159	2	334	32
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	210	2	441	42
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	334	6	702	66
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	47	2	99	12
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	56	7	119	7
Läraren i gymnastik	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	163	6	343	56
S:gr										—	—	7,457	5	15,660	75
Mariestads lägre elementarläroverk.															
1 rektor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	151	2	317	52
1 kollega	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	72	4	152	4
S:gr										—	—	223	6	469	56

Wenersborgs högre elementarläroverk.						
Rektor			174	5	336	45
Borås lägre elementarläroverk.						
Rektor			136	7	287	7
Alingsås lägre elementarläroverk.						
Rektor			174	5	366	45
Strengnäs stift.						
Strengnäs högre elementarläroverk.						
1 lektor			762	3	1,600	83
1 dito			756	—	1,587	60
1 dito			791	6	1,662	36
1 dito			834	—	1,751	40
1 dito			804	—	1,688	40
1 dito			567	2	1,191	12
1 dito			218	5	521	85
1 adjunkt			635	5	1,334	55
1 dito			459	5	964	95
1 dito			56	7	119	7
1 dito			163	8	343	98
1 dito			28	3	59	43
1 dito			22	1	46	41
S:gr			6,129	5	12,871	95
Nyköpings högre elementarläroverk.						
Rektor			504	—	1,058	40
1 adjunkt			384	3	807	3
1 dito			59	9	125	79
1 dito			163	8	343	98
1 dito			28	3	59	43
S:gr			1,140	3	2,394	63
Eskilstuna lägre elementarläroverk.						
Eskilstuna skolas lönefond, lön tillförene utgående till f. d. 3:dje kollegan i Nyköpings skola			22	5	46	31

Örebro högre elementarläroverk.															
Rektor												664	7	1,395	87
1 adjunkt												337	4	708	54
1 dito												170	1	357	21
1 dito												31	5	66	15
1 dito												31	5	66	15
1 dito												18	9	39	69
S:gr												1,254	1	2,633	61
Askersunds lägre elementarläroverk.															
Rektor												166	—	348	60
Westerås stift.															
Westerås högre elementarläroverk.															
1 lektor												14	55	—	—
1 dito												175	—	765	2
1 dito												977	—	767	4
1 dito												—	—	765	2
1 dito												222	9	762	4
1 dito												223	8	786	4
1 dito												10	14	784	1
1 adjunkt												—	—	220	8
1 dito												—	—	451	4
1 dito												—	—	213	3
1 dito												—	—	80	5
1 dito												—	—	80	5
1 dito												—	—	80	5
S:gr												654	63	5,757	7
Sala lägre elementarläroverk.															
Rektor												165	6	347	76
Falu högre elementarläroverk.															
1 adjunkt												758	9	1,593	69
1 dito												438	9	921	69
1 dito												101	4	212	94
1 dito												99	8	209	58
1 dito												99	8	209	58
1 dito												188	—	394	80
S:gr												1,686	8	3,542	28

Wexiö stift.																
Wexiö högre elementarläroverk.																
1 lektor											28	61	628	9	1,320	69
1 dito											30	82	679	9	1,427	79
1 dito											40	51	696	1	1,461	81
1 dito											90	66	638	9	1,341	69
1 dito											91	76	638	—	1,339	80
1 dito											71	89	616	3	1,294	23
1 adjunkt											—	—	608	5	1,277	85
1 dito											—	—	419	8	881	58
1 dito											—	—	189	—	396	90
1 dito											—	—	72	4	152	4
1 dito											—	—	75	6	158	76
1 dito											—	—	159	5	334	95
1 dito											—	—	129	1	271	11
1 dito											—	—	66	1	138	81
1 dito											—	—	63	—	132	30
Läraren i gymnastik											—	—	154	3	324	3
Dito i sång											—	—	37	8	79	38
S:gr											354	25	5,873	2	12,333	72
Jönköpings högre elementarläroverk.																
1 adjunkt											—	—	400	8	841	68
1 dito											—	—	264	6	555	66
1 dito											—	—	47	2	99	12
1 dito											—	—	47	2	99	12
1 dito											—	—	148	9	312	69
S:gr											—	—	908	7	1,908	27
Wisingsborgs skolstat.																
För nedsättning uti salpeterhjelpen											2,718	18	—	—	—	—
Lunds stift.																
Christianstads högre elementarläroverk.																
1 rektor											—	—	132	3	277	83
1 adjunkt											—	—	33	5	70	35
1 dito											—	—	38	8	81	48
1 dito											—	—	34	6	72	66
S:gr											—	—	239	2	502	32

Göteborgs stift.															
Göteborgs högre elementarläroverk.															
1 lektor										—	—	782	8	1,643	88
1 dito										161	41	783	1	1,644	51
1 dito										142	97	783	1	1,644	51
1 dito										102	84	782	8	1,643	88
1 dito										—	—	782	8	1,643	88
1 dito										—	—	782	8	1,643	88
1 adjunkt										—	—	59	5	124	95
1 dito										—	—	394	7	828	87
1 dito										—	—	56	7	119	7
1 dito										—	—	47	2	99	12
1 dito										—	—	190	—	399	—
1 dito										—	—	34	6	72	66
1 dito										—	—	190	—	399	—
S:gr										407	22	5,670	1	11,907	21
Uddevalla lägre elementarläroverk.															
Rektor										—	—	94	5	198	45
1 kollega										—	—	75	6	158	76
S:gr										—	—	170	1	357	21
Strömstads lägre elementarläroverk.															
Rektor										—	—	94	5	198	45
Marstrands lägre elementarläroverk.															
Rektor										—	—	420	—	882	—
1 kollega										—	—	210	—	441	—
S:gr										—	—	630	—	1,323	—
Halmstads högre elementarläroverk.															
Rektor										—	—	25	2	52	92
1 lektor										—	—	141	7	297	57
S:gr										—	—	166	9	350	49
Warbergs lägre elementarläroverk.															
Rektor										—	—	34	6	72	66

Kalmar stift.															
Kalmar högre elementarläroverk.															
1 lektor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	756	—	1,587	60
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	756	—	1,587	60
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	756	—	1,587	60
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	756	—	1,587	60
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	315	—	661	50
1 adjunkt	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	94	5	198	45
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	75	6	158	76
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	66	2	139	2
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	66	1	138	81
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	203	8	427	98
Läraren i musik och sång	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	66	1	138	81
S:gr										—	—	3,911	3	8,213	73
Carlstads stift.															
Carlstads högre elementarläroverk.															
1 lektor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	1,134	—	2,381	40
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	1,134	—	2,381	40
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	756	—	1,587	60
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	755	2	1,585	92
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	691	6	1,452	36
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	283	5	593	35
1 adjunkt	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	163	8	343	98
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	159	5	334	95
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	138	6	291	6
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	112	6	236	46
Läraren i musik och sång	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	66	2	139	2
S:gr										—	—	5,395	—	11,329	50
Filipstads lägre elementarläroverk.															
Rektor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	151	2	317	52
Åmåls lägre elementarläroverk.															
Rektor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	75	6	158	76
Hernösands stift.															
Hernösands högre elementarläroverk.															
1 lektor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	1,147	3	2,409	33
1 dito	...	...	...	...	...	...	...	...	...	—	—	1,147	3	2,409	33
Transport										—	—	2,294	6	4,818	66

Ulrica Eleonora lägre elementarläroverk.			
Rektor ...	—	189	396 90
Adolf Fredriks lägre elementarläroverk.			
Rektor ...	—	189	396 90

Anmärkning. Denna specifikation är grundad på uppgifter, som för upprättandet af 1858 års aflöningsstat från Domkapitlen ingifvits till Kongl. Statskontoret, och hvilka icke fullt öfverensstämma med de från äldre tider i Riksstaten upptagna belopp.

Litt. E.

Uppgift å de i aflöningen för lärare vid Pedagogierna ingående ersättningar för indragna tiondeanslag.

		Ersättning för indragen indelt spanmål på förslag.			
		Beräknad quantitet.	Värde å 2 Rdr 10 öre kubikfoten.		
		kub.fot	k.	Rdr	ö.
Upsala Erkestift.					
Öregrund's pedagogi:					
Pedagogen		210	1	441	21
Adjunkten		56	7	119	7
	S:gr	266	8	560	28
Skara Stift.					
Ulricehamns pedagogi: Pedagog		174	5	366	45
Hjo pedagogi: 1 Kollega		66	1	138	81
Falköpings pedagogi: Pedagog		174	5	366	45
Strengnäs Stift.					
Mariefreds pedagogi: Pedagog		166	4	349	44
Södertelje pedagogi: 1 Kollega		203	8	427	98
Westerås Stift.					
Köpings pedagogi: Rektor		193	1	405	51
Lindes pedagogi: Pedagog		183	7	385	77

Nora skola: 1 Kollega	175	8	369	18
Säters pedagogi: Pedagogen	125	2	262	92
Hedemora pedagogi: Rektor	165	6	347	76
Wexiö Stift.				
Grenna pedagogi: 1 Kollega	66	1	138	81
Göteborgs Stift.				
Kongelfs pedagogi: 1 Kollega	141	7	297	57
Kongsbacka pedagogi: 1 Kollega	217	3	456	33
Falkenbergs pedagogi: Pedagogen	56	7	119	7
Laholms pedagogi	94	7	198	87

Anmärkning. Denna specifikation är grundad på uppgifter, som för upprättandet af 1858 års aflöningsstat från Domkapitlen ingifvits till Kongl. Statskontoret, och hvilka icke fullt öfverensstämma med de från äldre tider i Riksstaten upptagna belopp.